



**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Wałbrzychu
w 2024 roku**



Wałbrzych, marzec 2025 r.

Spis treści

Wstęp	4
I. Analiza zadaniowa budżetu w ramach zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej	6
II. Pomoc środowiskowa	10
2.1 Świadczenia finansowe z pomocy społecznej	10
2.1.1. Charakterystyka przyznawanych świadczeń	11
2.1.2. Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”	14
2.1.3. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.....	16
2.2. Charakterystyka sytuacji rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej	18
2.3. Organizacja pracy w Ośrodku.....	21
2.3.1. Praca, kwalifikacje i zadania pracowników socjalnych.....	21
2.3.2. Praca socjalna	24
2.3.3. Kontrakty socjalne	27
2.3.4. Liczba sporządzonych wywiadów środowiskowych	28
2.3.5. Liczba wydanych decyzji administracyjnych	29
2.4. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.....	29
2.5. Ocena realizacji celów	30
III. Współpraca ze społecznością lokalną	31
3.1. Organizowanie społeczności lokalnej	31
IV. System opieki nad osobami niepełnosprawnymi oraz starszymi	35
4.1. Praca socjalna	35
4.2. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	37
4.3. Sieć lokalnych Dziennych Domów Pomocy	38
4.4. Domy Pomocy Społecznej.....	39
4.5. Mieszkania wspomagane	43
4.6. Realizacja Programu Korpus Wsparcia Seniorów – opaski bezpieczeństwa.....	44
4.7. Klub Seniora Plus	46
4.8. Wolontariat.....	47
4.9. Wałbrzyski Telefon Senioralny.....	49
4.10. Punkt Informacyjny	49
4.11. Spotkanie wigilijne	49
V. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi.....	50
5.1. Praca socjalna	50
5.2. Środowiskowy Dom Samopomocy	51
5.3. Poradnictwo dla osób i rodzin w zakresie wsparcia psychicznego	52
VI. System pomocy osobom w kryzysie bezdomności	52
6.1. Centrum Wsparcia Socjalnego	52
6.1.1. Schronisko dla bezdomnych mężczyzn	53
6.1.2. Schronisko dla bezdomnych kobiet	54
6.1.3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej.....	55
6.1.4. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.....	55
6.1.5. Mieszkanie treningowe	56
6.1.6. Ogrzewalnia.....	56
6.1.7. Noclegownia	57
6.1.8. Magazyn odzieży oraz łaźnia.....	57
6.1.9. Organizowanie społeczności osób w kryzysie bezdomności	58

VII. Działalność projektowa	61
VIII. System wsparcia osób niepełnosprawnych	64
8.1. Rehabilitacja społeczna i rehabilitacja zawodowa – podział środków	64
8.1.1. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	65
8.1.2. Dofinansowanie barier w komunikowaniu się	66
8.1.3. Dofinansowanie do barier technicznych	66
8.1.4. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych	67
8.1.5. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	67
8.1.6. Warsztaty Terapii Zajęciowych	68
8.2. Pilotażowy program "Aktywny Samorząd"	70
8.3. Program "Samodzielność - Aktywność - Mobilność" - Mieszkanie dla absolwenta	73
8.4. Program „Samodzielność – Aktywność - Mobilność”- Dostępne Mieszkanie	74
8.5. Program "Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej" edycja 2024	74
8.6. Program „Opieka Wytchnieniowa” edycja 2023	75
IX. Świadczenia rodzinne i dodatki	78
9.1. Świadczenia rodzinne i świadczenia pielęgnacyjne	78
9.2. Świadczenie wychowawcze	80
9.3. Pomoc osobom uprawnionym do alimentów	80
9.4. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych	81
9.5. Jednorazowe świadczenie wypłacane na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	83
9.6. Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy	84
9.7. Dodatki mieszkaniowe	84
9.8. Dodatki osłonowe	84
9.9. Bon Energetyczny	85
9.10. Zwrot VAT za gaz	85
9.11. Dopłaty do czynszów w ramach programu „Mieszkanie na start”	85
9.12. Dodatki energetyczne	86
9.13. Karta Dużej Rodziny	86
9.14. Wałbrzyska Karta RODZINA 3 PLUS	86
X. Pomoc cudzoziemcom	87
XI. Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej	88

Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej przedstawia sprawozdanie ukazujące działania realizowane na przestrzeni 2024 roku.

Przedmiotem działalności Ośrodka jest głównie wykonywanie zadań własnych i zleconych z zakresu pomocy społecznej określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz innych ustaw. W 2024 roku kontynuowano realizację szerokiego spektrum działań ukierunkowanych na zmianę wizerunku pomocy społecznej oraz na promowanie i realizowanie projektów stanowiących odpowiedź na potrzeby mieszkańców.

Wszystkie zadania realizowane były w sposób ciągły w obszarze diagnozowania i zaspokajania potrzeb mieszkańców Wałbrzycha i wpisywały się w założenia przyjęte przez miasto Wałbrzych wykorzystania w pełni potencjału i zasobów dostępnych na terenie miasta.

W obszarze diagnozowania i zaspokajania potrzeb mieszkańców Wałbrzycha wzmocniono katalog form wsparcia ze szczególnym uwzględnieniem osób w szczególnie trudnej sytuacji np. seniorów. Wzmacniano katalog form wsparcia (np. usługa robienia zakupów dla osób niesamodzielnych, pomoc w organizacji kolacji wigilijnej, zaproszenie osób będących w bardzo trudnej sytuacji i dostarczenie kolacji osobom, które ze względu na stan zdrowia nie mogły w niej uczestniczyć, pozyskanie środków zewnętrznych w ramach programów „Korpus wsparcia seniorów 2024”, „Senior+ program wieloletni na lata 2020-2025”, „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” oraz „Opieka Wytchnieniowa”). Warto odnotować, że w 2024 roku ponownie nastąpił wzrost wydatków na realizację pomocy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. Taka strategia pozwala znacząco uzupełnić ofertę własną Miasta Wałbrzycha i wzbogacić funkcjonujące na terenie miasta systemy wsparcia mieszkańców.

W 2024 roku nadal podejmowano wszystkie działania zmierzające do dotarcia do jak największej liczby osób zagrożonych bezdomnością. Bezdomność jest bardzo złożonym i niewątpliwie jednym z najtrudniejszych do rozwiązania problemów społecznych. Praktycznie niemożliwe jest opracowanie jednego, przystającego do potrzeb wszystkich osób doświadczających bezdomności, sposobu rozwiązania tego problemu w skali lokalnej. Przez cały rok w budynku Centrum Wsparcia Socjalnego przy ul. Beethovena 24a funkcjonowały Schronisko dla bezdomnych mężczyzn, Noclegownia, magazyn odzieży i łaźnia. Zlokalizowano w nim również Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Inicjatywa znacząco wpłynęła na możliwości udzielania wsparcia osobom pozostającym w kryzysie, w tym interwencyjnego zapewnienia schronienia w warunkach, które odpowiadają obowiązującym standardom. Pod koniec października 2024 roku rozpoczęto szeroko zakrojoną akcję informacyjną na temat możliwych form pomocy świadczonych przez CWS skierowanych do osób pozostających w kryzysie, w tym kryzysie bezdomności, w tym możliwości skorzystania z pobytu w otwartej w okresie zimowym Ogrzewalni. W budynku przy ul. Ogrodowej 2a w sposób ciągły funkcjonowały Schronisko dla bezdomnych kobiet, Mieszkania wspomagane oraz Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży.

Misją Ośrodka jest efektywne i skuteczne wspieranie mieszkańców miasta Wałbrzycha. Na bazie wieloletnich doświadczeń w realizacji zadań spoczywających na Ośrodku w 2024 roku kładziono szczególny nacisk na zapewnienie możliwie najwyższej jakości świadczonych usług, podnoszenie kompetencji kadry oraz oferowanie mieszkańcom miasta form wsparcia

stanowiących odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby. Pracownicy Ośrodka realizowali swoje zadania prowadząc pracę z osobami i rodzinami, angażując się we wspieranie społeczności lokalnej, modyfikując ofertę wsparcia do potrzeb odbiorców.

Realizowano również zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, świadczeń wychowawczych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych oraz potwierdzaniem prawa do świadczeń opieki zdrowotnej dla osób, którzy nie posiadają ubezpieczenia zdrowotnego, współrealizuje również projekty adresowane do osób wykluczonych społecznie, korzystających z pomocy społecznej, finansowane z środków Unii Europejskiej przy wsparciu gminy.

Ośrodek realizował zadania opisane w odrębnych sprawozdaniach, w zakresie: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, wspierania rodziny, a także, jako powiatowe centrum pomocy rodzinie, z zakresu pieczy zastępczej. Pracownicy socjalni wydawali skierowania do odbioru żywności w ramach programu operacyjnego „Pomoc żywnościowa” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebujących, której dystrybutorem był Caritas Diecezji Świdnickiej. W 2024 roku Ośrodek współrealizował dwa projekty współfinansowane z środków Unii Europejskiej oraz cztery programy ze środków ministerialnych.

W kwietniu 2024 roku zawarto porozumienie o współpracy z Fundacją im. Księżnej Daisy von Pless, które miało na celu objęcie wsparciem specjalistycznym dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej oraz stworzenie w siedzibie MOPS pokoi wsparcia dla dzieci i młodzieży. Zgodnie z treścią porozumienia MOPS wskazał dzieci do objęcia wsparciem specjalistycznym udzielanym przez przychodnię, z którymi Fundacja zawarła umowy o świadczeniu usług specjalistycznych z zakresu wsparcia psychiatrycznego, pedagogicznego, logopedycznego i rehabilitacji ruchowej. W wyniku współpracy z Fundacją w okresie od lipca do sierpnia wydzielono i utworzono pokoje przyjazne. W jednym z nich dzieci z rodzin zastępczych mogą spotkać się z rodzicami biologicznymi. Pokój daje możliwość wspólnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i rodziców m.in. podczas zabawy. W drugim młodzież i rodzice zastępczy mogą się spotkać ze specjalistami, ponadto od września 2024 r. funkcjonuje w nim Punkt Wsparcia Specjalistycznego dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych, gdzie w każdy wtorek w godz. 15.30-17.30 odbywają się konsultacje ze specjalistami. Pomieszczenia znajdują się w głównej siedzibie Ośrodka przy ul. Kilińskiego 1 i są miejscami, w których osoby z nich korzystające mogą poczuć się swobodnie, a dzieci znajdują przestrzeń do swobodnej zabawy.

Z analizy podstawowych zjawisk występujących w działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2024 roku wynika, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej w niewielkim stopniu zmniejszyła się w stosunku do roku 2023. Liczba osób i rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną również nieznacznie spadła. Główną przyczyną konieczności udzielenia intensywnego wsparcia w ramach prowadzonej pracy socjalnej jest nadal znaczna liczba osób starszych i samotnych wymagających wsparcia pracowników socjalnych.

Złożona sytuacja społeczna postawiła wymagania systemowi pomocy społecznej. Społeczeństwo przeżywa różnorakie trudności, z którymi muszą zmierzyć się pracownicy służb społecznych. Pomoc społeczna w tej sytuacji zajmuje strategiczne miejsce. Jej celem jest umożliwienie osobom oraz rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby oraz możliwości. W tym

trudnym społecznie czasie bardzo istotna jest praca socjalna ukierunkowana m. in. na działania profilaktyczne oraz interwencyjne. Pojawiające się trudności i potrzeby mieszkańców Wałbrzycha wywołały konieczność zmiany w zakresie wykorzystania metod i narzędzi pracy socjalnej. W 2024 roku praca pracowników socjalnych koncentrowała się w dużej mierze na podejmowaniu działań, które musiały odpowiadać na potrzeby diagnozowane w obecnej sytuacji.

W 2024r. zaobserwowano spadek liczby osób pobierających świadczenia rodzinne, przy czym jednocześnie kwota wypłacanych świadczeń wzrosła. Główną przyczyną spadku liczby osób było niskie kryterium dochodowe, które w ciągu 20 lat od wprowadzenia ustawy o świadczeniach rodzinnych wzrosło jedynie o 170 zł, z kwoty 504 zł w 2004r. do kwoty 674 zł, która obowiązuje już od kilku lat. W tym czasie najniższa pensja krajowa wzrosła z kwoty 824 zł brutto (ok. 602 zł netto) w 2004r. do 3600 zł brutto (2 783,86 zł netto) w 2023 r., więc w przypadku najniższej krajowej możemy zauważyć ponad czterokrotny wzrost, natomiast kryterium dochodowe uprawniające do zasiłku rodzinnego od 20 lat praktycznie nie uległo zmianie. Taka sytuacja powoduje, że obecnie prawa do zasiłku rodzinnego jest pozbawiony praktycznie każdy osiągający dochody na poziomie najniższej krajowej. Osoba samotnie wychowująca jedno dziecko nie jest uprawniona do zasiłku rodzinnego.

Ośrodek dbał o jak najwyższą jakość oferowanych mieszkańcom Wałbrzycha usług. Inwestował w rozwijanie rozwiązań informatycznych i technicznych ułatwiających komunikację. Zwracano uwagę na stały rozwój zawodowy i podnoszenie kompetencji wszystkich zatrudnionych pracowników. W tym celu poza szkoleniami wynikającymi z zakresu wykonywanej pracy, raz w miesiącu nadal organizowano cykliczne spotkania z przedstawicielami lokalnych instytucji oraz organizacji, które przedstawiały zakres swojej działalności, możliwość wykorzystania ich potencjału w efektywnym obsłudze klienta oraz nawiązaniu współpracy.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W ramach tut. Ośrodka prowadzone są Schroniska dla Osób Bezdomnych, Ogrzewalnia, Noclegownia, Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży, Mieszkania Wspomagane i Treningowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Placówki Wsparcia Dziennego, Klub Integracji Społecznej oraz Klub Senior +. W Wałbrzychu prowadzą działalność również inne instytucje pomocy społecznej finansowane lub współfinansowane z budżetu gminy m. in. Środowiskowy Dom Samopomocy, Dienne Domy Pomocy, Domy Pomocy Społecznej, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywności Zawodowej oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej.

I. Analiza zadaniowa budżetu w ramach zadań wnikających z ustawy o pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizując ustawę o pomocy społecznej wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Przydzielany rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie

do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględniane na miarę celów i możliwości Ośrodka.

W 2024 roku wydatki na zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu wyniosły łącznie 138.141.133,49 zł w tym:

1. Zadania zlecone Gminie finansowane z budżetu państwa		61.226.726,76
85195	Pozostała działalność – refundacja kosztów wydania przez gminy decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni	32.147,21
85215	Bony energetyczne	2.246.765,88
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej – wynagrodzenie opiekunów prawnych	538.517,99
85228	Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze	187.785,60
85278	Usuwanie skutków powodzi	504.962,25
85295	Pozostała działalność - Dodatki osłonowe	1.626.414,84
85295	Pozostała działalność – POMOST	22.960,00
85502	Świadczenia wychowawcze – Rodzina 500+	39.740,90
85502	Świadczenia rodzinne, rodzicielskie, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia Społecznego	54.669.670,85
85502	Świadczenie „Za życiem”	28.866,00
85503	Karta Dużej Rodziny	5.425,00
85513	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	1.323.470,24

2. Zadania własne gminy dofinansowane z budżetu państwa		15.514.576,00
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Zespół Interdyscyplinarny	6.000,00
85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne	765.444,69
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki okresowe	2.277.500,00
85216	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – zasiłki stałe	8.662.670,12
85219	Ośrodki pomocy społecznej	1.701.882,88
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	4.604,00
85228	Korpus Wsparcia Seniorów - Usługi sąsiedzkie	96.085,92
85230	Pozostała działalność – pomoc państwa w zakresie dożywiania	1.628.390,51

85278	Usuwanie skutków powodzi	110.222,20
85295	Pozostała działalność - Klub Senior +	34.360,68
85295	Pozostała działalność – Korpus Wsparcia Seniorów	227.415,00

3. Zadania finansowane z budżetu gminy		44.414.074,70
85153	Zwalczanie narkomanii	121.574,30
85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	1.741.785,77
85202	Domy pomocy społecznej	9.749.583,36
85203	Ośrodki wsparcia	2.714.713,02
85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	122.599,22
85214	Zasiłki celowe, opłaty za pogrzeby, wynagrodzenie kuratora	856.122,64
85215	Dodatki mieszkaniowe	5.329.381,82
85219	Ośrodki pomocy społecznej	10.887.894,41
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	1.033.366,14
85228	Usługi opiekuńcze	3.924.499,26
85230	Wkład własny w programie „Posiłek w szkole i w domu”	1.085.593,67
85295	Pozostała działalność - prace społecznie użyteczne	25.814,92
85295	Pozostała działalność - Klub Senior +	214.895,71
85295	Pozostała działalność – Korpus Wsparcia Seniorów	112.152,09
85295	Pozostała działalność – Centrum Integracji Społecznej	181.758,55
85295	Pozostała działalność – Grant – Usuwanie skutków powodzi	36.741,64
85295	Pozostała działalność	9.237,64
85503	Karta Dużej Rodziny	11.654,76
85504	Asystent Rodziny; Placówka Wsparcia Dziennego	1.348.626,53
85508	Rodziny zastępcze	4.676.215,14
85510	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	229.864,11

4. Zadania finansowane z budżetu powiatu		13.142.643,14
85203	Ośrodki wsparcia	243.497,05
85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	1.477.397,67
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	300.617,67
85504	Dział pieczy zastępczej	364.106,08
85508	Rodziny Zastępcze i wynagrodzenie koordynatorów rodziny	10.339.835,00
85510	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	417.129,67

5. Zadania własne powiatowe na podstawie porozumień		54.000,00
85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej – środki na częściowe pokrycie kosztów utrzymania mieszkań chronionych dla wychowanków pochodzących z innych powiatów	54.000,00

6. Zadania własne gminy dofinansowane z budżetu państwa na podstawie porozumień		2.307,00
85278	Usuwanie skutków powodzi – refundacja poniesionych kosztów	2.307,00

7. Zadania gminy dofinansowane dotacją celową budżetu państwa – Program rządowy „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”		1.251.465,77
85203	Ośrodki wsparcia	186.164,05
85203	Ośrodki wsparcia – wkład własny (PPK)	265,50
85219	Ośrodki pomocy społecznej	785.074,42
85219	Ośrodki pomocy społecznej – wkład własny (PPK)	848,50
85220	Mieszkania wspomagane i ośrodki interwencji kryzysowej	14.389,20
85220	Mieszkania wspomagane i ośrodki interwencji kryzysowej – wkład własny (PPK)	90,00
85504	Asystenci Rodziny; Placówka Wsparcia Dziennego; Dział Pieczy zastępczej	203.823,91
85504	Asystenci Rodziny; Placówka Wsparcia Dziennego; Dział Pieczy zastępczej – wkład własny (PPK)	170,50
85508	Koordynatorzy	60.626,19
85508	Koordynatorzy – wkład własny (PPK)	13,50

8. Zadania różne finansowane z Funduszu Pracy		833.876,60
85504	Program rządowy – „Asystent rodziny w 2024 r.”	289.358,40
85508	„Rządowy program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2024 r.”	333.890,00
85508	Program rządowy – „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024 – 2027”.	210.628,20

9. Zadania finansowane z Funduszu pomocy dla obywateli Ukrainy		1.028.670,38
85213	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	106,63
85214	Zasiłki celowe, okresowe, opłaty za pogrzeby oraz płatności za	206.111,66

	posiłki	
85216	Zasiłki stałe	23.232,26
85295	Pozostała działalność – jednorazowe świadczenie 300 zł	21.114,00
85502	Świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia Społecznego	751.055,31
85508	Finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	27.050,52

10. Zadania finansowane z Funduszu przeciwdziałania Covid 19		210.327,69
85395	Pozostała działalność– Refundacja podatku Vat	210.327,69

11. Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego		462.465,45
85295	Projekt „Mieszkamy i działamy – cztery kąty mamy	122.863,02
85295	Projekt „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej” – środki UE	285.036,55
85295	Projekt „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej” – środki BP	26.613,02
85295	Projekt „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej” – wkład własny	27.952,86

II. Pomoc środowiskowa

2.1 Świadczenia finansowe z pomocy społecznej

Udział środków własnych gminy w stosunku do środków z budżetu państwa w okresie ostatnich pięciu lat na świadczenia z pomocy społecznej przedstawiono w tabeli i na wykresie (zasiłki, usługi opiekuńcze, DPS).

Wydatki na świadczenia z pomocy społecznej	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Środki własne gminy	11 967 996	14 241 825	13 610 404	15 141 541	15 335 799
Środki z budżetu państwa (dofinansowanie zadań własnych)	11 261 909	10 472 431	10 770 537	10 225 367	12 568 561
Razem	23 229 905	24 714 256	24 380 941	25 366 908	27 904 360

Wszystkie świadczenia finansowe są zadaniami własnymi gminy, jednak część zadań jest nadal dofinansowywana z budżetu państwa w tym: zasiłki stałe i okresowe w całości, a pomoc na realizację Rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w 60%.

Z powyższych danych wynika, że w 2024 r. środki własne gminy przeznaczone na zadania z pomocy społecznej były wyższe niż dotacje z budżetu państwa. Powodem jest spadek liczby osób korzystających z Programu „Posiłek w szkole i w domu”, który finansowane jest z budżetu państwa. Wydatki na zadania własne gminy zwiększyły się w stosunku do 2023 roku i jest to spowodowane zwiększeniem m. in. wydatków na usługi opiekuńcze oraz domy pomocy społecznej.

2.1.1. Charakterystyka przyznawanych świadczeń

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielanie osobom i rodzinom wsparcia, umożliwiającego przezwyciężenie tych trudności. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej.

Zasiłki stałe finansowane z budżetu państwa w łącznej kwocie 8.662.670,12 zł zostały wypłacone 1086 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, w tym w większości osobom samotnym – 907 osób. Świadczenie wypłacono 211 osobom, które pozostawały w rodzinie, łączna liczba osób w tych rodzinach wyniosła 491. Ilość osób w stosunku do roku poprzedniego pozostała na takim samym poziomie, natomiast znacznie zwiększyła się wśród nich liczba osób samotnych, zmniejszyła osób pozostających w rodzinie. Zasiłki przyznawane były w ustawowej wysokości wynikającej z różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem.

Od 1 stycznia 2024 roku w myśl ustawy o pomocy społecznej zasiłek stały nadal przysługiwał pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej lub pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód był niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub osoby w rodzinie. Zmianie uległa jego wysokość tj. w przypadku osoby samotnie gospodarującej wynosił różnicę między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 1 000,00 zł. W przypadku osoby w rodzinie zasiłek stały powinien stanowić różnicę między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie. W obu przypadkach kwota zasiłku stałego nie mogła być niższa niż 100 zł miesięcznie.

W związku ze zmianą wysokości zasiłków stałych w 2024r. pomimo tej samej ilości świadczeniobiorców kwota na zasiłki stałe zwiększyła się o 2.540.442,28 zł. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła w 2024 roku 664,72 zł i znacznie wzrosła w stosunku do roku ubiegłego.

Składki zdrowotne – w ramach zadania zgłaszano do ubezpieczenia i opłacano składki zdrowotne za osoby nie mające uprawnień do ubezpieczenia zdrowotnego z innych źródeł, a pobierających zasiłek stały. Opłacano składki za 1036 osób na sumę 765.444,69 zł.

Zasiłki okresowe finansowane z budżetu państwa w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem, przyznano 994 osobom na kwotę 2.277.500,00 zł. Łączna kwota zasiłków okresowych w porównaniu do poprzedniego roku zdecydowanie zmalała, ponieważ zmniejszyła się liczba osób korzystających z tego świadczenia. Było to ściśle powiązane ze zwiększeniem wysokości zasiłków stałych, które wpłynęły na to, że duża część świadczeniobiorców stałych nie kwalifikowała się do wypłaty zasiłku okresowego. Zasiłki okresowe przyznawane były głównie z powodu niepełnosprawności, bezrobocia oraz długotrwałej i ciężkiej choroby. W roku 2024 przyznano 402 zasiłki osobom bezrobotnym i w stosunku do ubiegłego roku odnotowano wzrost o 163 osoby. Pozostałą grupę świadczeniobiorców stanowiły osoby posiadające umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności oraz długotrwale chore – łącznie to 405 osób.

Zasiłki celowe finansowane z budżetu gminy przyznawano jedynie na zaspokojenie podstawowych potrzeb tzn. dofinansowanie do kosztów ogrzewania mieszkania i zakupu leków przy długotrwałej chorobie lub niepełnosprawności. Tylko w szczególnie uzasadnionych okolicznościach udzielano pomocy na inne niezbędne potrzeby, w szczególności:

- osobom starszym, samotnym lub posiadającym rodzinę, która nie może pomóc,
- niepełnosprawnym ze stwierdzonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi,
- rodzinom niepełnym z małoletnimi dziećmi do 3 roku życia,
- rodzinom wielodzietnym (3 i więcej dzieci w wieku szkolnym).

Zasiłki celowe przyznano w 2024 r. na kwotę 1 339 693 zł na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, w tym m. in.:

- 112 rodzinom dofinansowano koszty ogrzewania mieszkania na łączną kwotę 44 000 zł.
- 128 osobom dofinansowano koszty zakupu leków na łączną kwotę 27 098 zł. Ilość osób zmalała w stosunku do roku 2023 o 182.
- 69 rodzinom udzielono pomocy wyłącznie na inne niezbędne potrzeby itp. zakup łóżek dla dzieci, pościeli, niezbędnych drobnych remontów pozwalających na bezpieczne zamieszkiwanie itp. na łączną kwotę 19 602 zł, ilość rodzin objętych tą formą pomocy zmalała o 21.

Specjalne zasiłki celowe finansowane z budżetu gminy przyznawane są osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, w sytuacjach występowania niepełnosprawności, długotrwałej choroby, starości. Specjalne zasiłki przyznano w sytuacji, gdy dochód w niewielkim stopniu przekraczał kryterium dochodowe w pomocy społecznej, a stałe wydatki powodowały faktyczny spadek dochodu i nie pozwalały na zaspokojenie podstawowych potrzeb np. zakupu opału, leków itp. Pomoc przyznano większej ilości osób w stosunku do ubiegłego roku tj. 708 osobom w 778 rodzinach na kwotę 325 444 zł. Jest to wzrost o kwotę 250 400 zł w stosunku do roku ubiegłego. Z analizy tego zjawiska wynika, że wzrosła liczba osób niepełnosprawnych, które w ramach naliczania zasiłku stałego na nowych zasadach przekraczają kryterium dochodowe w pomocy społecznej i kwalifikują się do przyznawania pomocy w formie specjalnych zasiłków celowych na dofinansowanie do zakupu leków.

Pogrzeby – sprawiono 70 osobom na łączną kwotę 280.000 zł, wśród nich było 12 osób bezdomnych.

Wynagrodzenie kuratora – wypłacono wynagrodzenie przyznane przez Sąd należne 24 opiekunom z tytułu sprawowania przez nich opieki na łączną kwotę 530 560 zł.

Poniższa tabela przedstawia wysokość świadczeń udzielanych w 2024 roku.

Rodzaj zasiłku	2021		2022		2023		2024	
	Liczba osób	Kwota (w PLN)	Liczba osób	Kwota (w PLN)	Liczba osób	Kwota (w PLN)	Liczba osób	Kwota (w PLN)
Zasiłki stałe	1264	6 304 798	1184	6 554 420	1079	6 122 227	1086	8 662 670
Składki zdrowotne	1151	554 172	1069	564 859	1031	539 502		
Zasiłki okresowe	1707	2 614 793	1805	2 648 996	1496	2 532 799	994	2 280 555
Zasiłki celowe:								
specjalne zasiłki celowe	389	139 899	309	55 288	150	75 044	708	325 444
Zasiłki celowe w ramach programu "Pomoc państwa z zakresie dożywiania	1922	1 565 214	1763	1 387 121	1704	1 279 803	1693	1 248 875
Posiłki w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	762	1 026 870	731	1 203 412	754	1 460 204	691	1 446 337
Pogrzeby	70	207 768	72	223 800	88	350 400	70	280 000
Usługi opiekuńcze	407	2 526 332	422	3 889 370	290	3 222 506	306	4 020 585

Z powyższych danych wynika, że od kilku lat nie zwiększa się liczba osób otrzymujących zasiłek stały. Znacznie zmniejszyła się natomiast liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w formie zasiłków okresowych oraz zwiększyła liczba osób uprawnionych do specjalnych zasiłków celowych ze względu na zmianę od 1 stycznia 2024 roku sposobu naliczania zasiłków stałych.

Wysokość środków wypłacanych na usługi opiekuńcze wzrosła w stosunku do lat ubiegłych. Spowodowane to było wzrostem kosztu jednej godziny świadczonych usług opiekuńczych. Liczba osób korzystających z tej formy wsparcia w związku z podejmowaniem działań mających na celu zapewnienie osobom zależnym innej, bezpłatnej pomocy usługowej pozostała na podobnym poziomie.

W celu przeciwdziałania niweczeniu uzyskanej pomocy i marnotrawstwu przyznanych środków osoby, głównie nadużywających alkoholu lub marnotrawiących przyznaną pomoc, nie otrzymywały pomocy w gotówce, lecz, tak jak w latach ubiegłych realizowało ją w formie niefinansowej w wybranym przez osobę sklepie spożywczym na terenie miasta.

2.1.2. Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” celem, którego jest ograniczenie zjawiska niedożywienia. Pomoc jest przyznawana w formie posiłku oraz świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Program polega na dofinansowywaniu gmin udzielających pomocy mieszkańcom na dożywianie, jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej dotyczącym realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt. 3 i pkt. 14 ustawy i pomocy społecznej.

Program jest realizowany w związku z ustanowieniem przez Radę Ministrów wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028 i obejmuje swoim zasięgiem mieszkańców Miasta Wałbrzych.

Zgodnie z przyjętym programem, ze środków przekazanych gminom udziela się wsparcia, w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

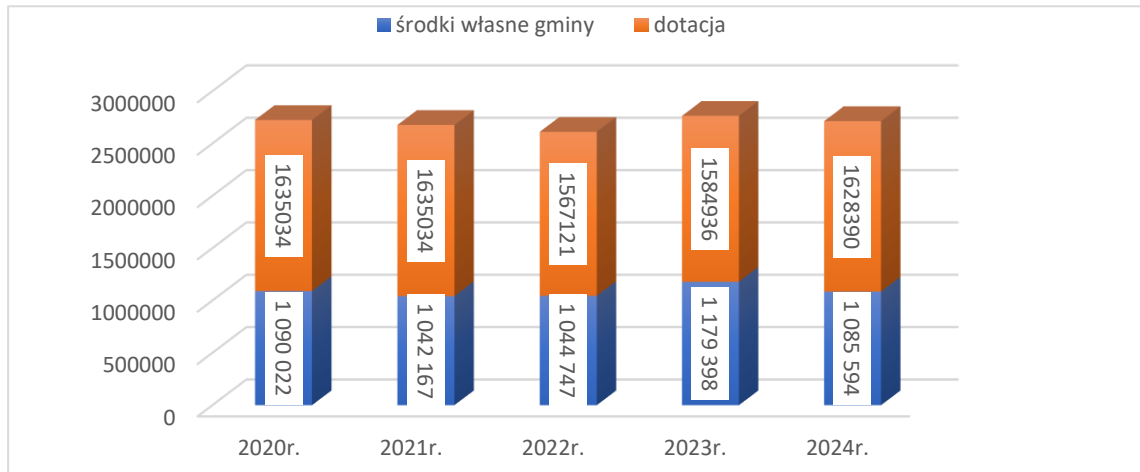
W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń lub dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku, przy czym liczba dzieci i uczniów nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym. W roku 2024 roku z tej formy pomocy skorzystało 12 dzieci w 4 szkołach.

W ślad za przyjętym przez Radę Ministrów Programem, Rada Miejska Wałbrzycha Uchwałami Nr II/16/18 oraz Nr II/17/18 z dnia 13 grudnia 2018 r., Uchwałą Nr LX/646/23 z dnia 31 stycznia 2023 roku, Uchwałą Nr LXXIII/751/23 z dnia 28 Listopada 2023 r. przyjęła uchwały w sprawie podwyższenia kwot kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 oraz ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w tym zakresie. W roku 2024 objęto programem ogółem 3 302 osób tj. o 617 osób mniej w stosunku do 2023 roku oraz wydatkowano kwotę 2 695 212 tj. o 44 795 zł mniej w stosunku do ubiegłego roku.

Jak kształtowały się wydatki w poszczególnych formach w rozbiciu na źródła finansowania oraz formę pomocy przedstawiono w poniższej tabeli.

Wydatki na dożywianie w 2024 r.	Zasilki	Posiłki		Razem
		Decyzja	Bez decyzji	
Środki własne gminy	499 550	578 535	7 509	1 085 594
Budżet państwa	749 325	867 802	11 263	1 628 390
Razem	1 248 875	1 446 337	18 772	2 713 984

Porównanie wydatków na dożywianie w ciągu ostatnich 5 lat przedstawia wykres, z którego wynika, że w stosunku do roku 2021 wydatkowane środki pozostały na podobnym poziomie.



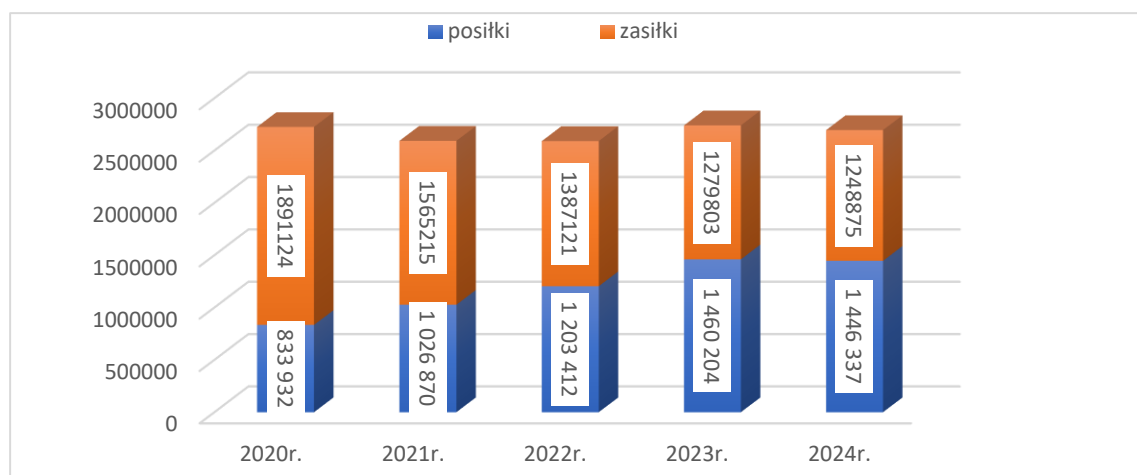
Posiłki opłacono dla 691 osób, na łączną kwotę 1 446 337 zł (w tym 578 535 zł ze środków własnych oraz 867 802 zł z dotacji), w tym dla 426 dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej oraz uczniów szkół podstawowych. Ilość dzieci objętych tą formą wsparcia bardzo nieznacznie zmniejszyła się w stosunku do ubiegłego roku. Zgodnie z wymienionym Programem na wniosek dyrektorów szkół i przedszkoli, żywione mogły być wszystkie dzieci potrzebujące pomocy, bez wydawania decyzji administracyjnych, zgodnie z przepisami liczba tych dzieci nie może przekroczyć 20 % ogólnej liczby żywionych dzieci.

W roku 2024 objęto taką pomocą 12 dzieci w 4 szkołach na łączną kwotę 18 772 zł. Ilość dzieci obniżyła się o 2 osoby, w związku z tym kwota zmalała.

Wydawanie gorących posiłków dla dzieci zorganizowane było w 19 szkołach podstawowych, dofinansowywano również dożywianie w 26 przedszkolach oraz 5 placówkach poza Wałbrzychem.

Dożywianie dorosłych prowadzone było zorganizowane w dwóch dzielnicach miasta tj. w dzielnicy Śródmieście przy ul. 1 Maja 6 oraz w dzielnicy Szczawienko przy ul. Ogrodowej 2a.

Poniższy wykres obrazuje, że wydatkowane kwoty na zasiłki przeznaczone na dofinansowanie do kosztów zakupu żywności w ramach Rządowego Wieloletniego Programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota wydatkowana na posiłki nieznacznie zmniejszyły się i wynika to z faktu zmniejszenia ilości osób korzystających z tej formy wsparcia.

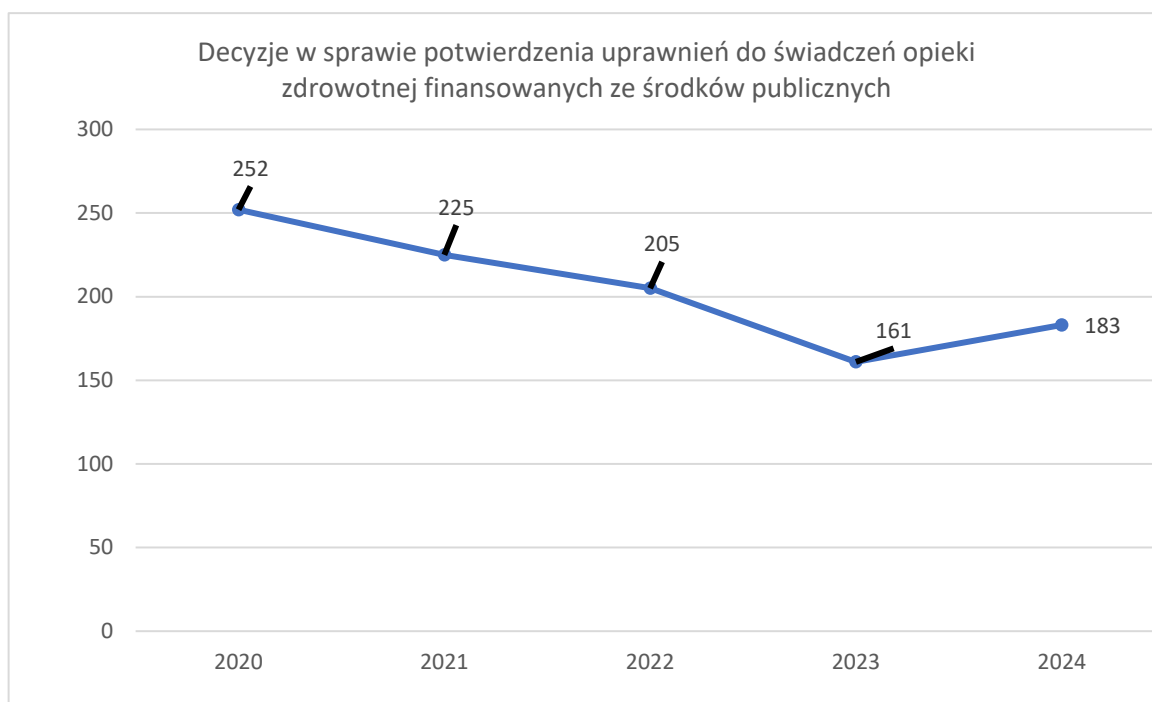


2.1.3. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Na mocy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do zadań zleconych z gminy z zakresu administracji państwowej należy wydawanie decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniający kryterium dochodowe, o którym mowa w itp. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonym w przepisach o pomocy społecznej.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, jest decyzja wójta, burmistrza, prezydenta gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo. Decyzję wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego – na wniosek świadczeniodawcy złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Decyzja wydawana jest na okres 90 dni od daty złożenia wniosku przez świadczeniobiorcę lub od daty udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez świadczeniodawcę.

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu przeprowadził 183 postępowania w sprawie potwierdzenia uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Liczba prowadzonych postępowań przyznających świadczenie w stosunku do ubiegłego roku nieznacznie wzrosła co obrazuje poniższy wykres.



2.1.4. Świadczenia wypłacone w związku z klęską żywiołową

Powódź we wrześniu 2024 r. była wynikiem ekstremalnych warunków pogodowych, które przerodziły się w intensywne opady. W celu zapobieżenia skutkom powodzi oraz w celu ich usunięcia Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. wprowadzono stan klęski żywiołowej na obszarze części województwa dolnośląskiego. Obszar ten obejmował m. in. powiat wałbrzyski i miasto na prawach powiatu Wałbrzych.

Osoby zamieszkujące na terenie miasta Wałbrzycha dotknięte zostały skutkami wystąpienia żywiołu, utraciły podstawowe dobra materialne. Pokrzywdzonym przysługiwała tzw. „pomoc doraźna” wynikająca z intensywnych opadów deszczu. Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu byli zaangażowani w pomoc osobom poszkodowanym, interweniowali u 201 rodzin. Przeprowadzili 127 wywiadów środowiskowych, na podstawie których zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 2 i 3 ustawy o pomocy społecznej poszkodowanym udzielana była pomoc w formie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej. Wydano 127 decyzji administracyjnych, w tym 36 decyzji odmawiających przyznania świadczenia.

W trakcie usuwania skutków powodzi w ramach porozumienia pomiędzy jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu udzielali wsparcia najbardziej poszkodowanym gminą tj. Lądek Zdrój i Kłodzko. W okresie od października do grudnia 2024 roku oddelegowanych zostało 32 pracowników, 4 pracowników administracyjnych w celu wydawania decyzji administracyjnych i 28 pracowników socjalnych w celu przeprowadzania wywiadów środowiskowych.

2.2. Charakterystyka sytuacji rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Osoby te muszą spełniać jednocześnie dwie przesłanki wymienione w ustawie, tj.:

- dochód osoby/rodziny jest nieprzekraczający kryterium dochodowe, określone w ustawie o pomocy społecznej,
- występuje co najmniej jedna z dysfunkcji zaburzających funkcjonowanie rodziny.

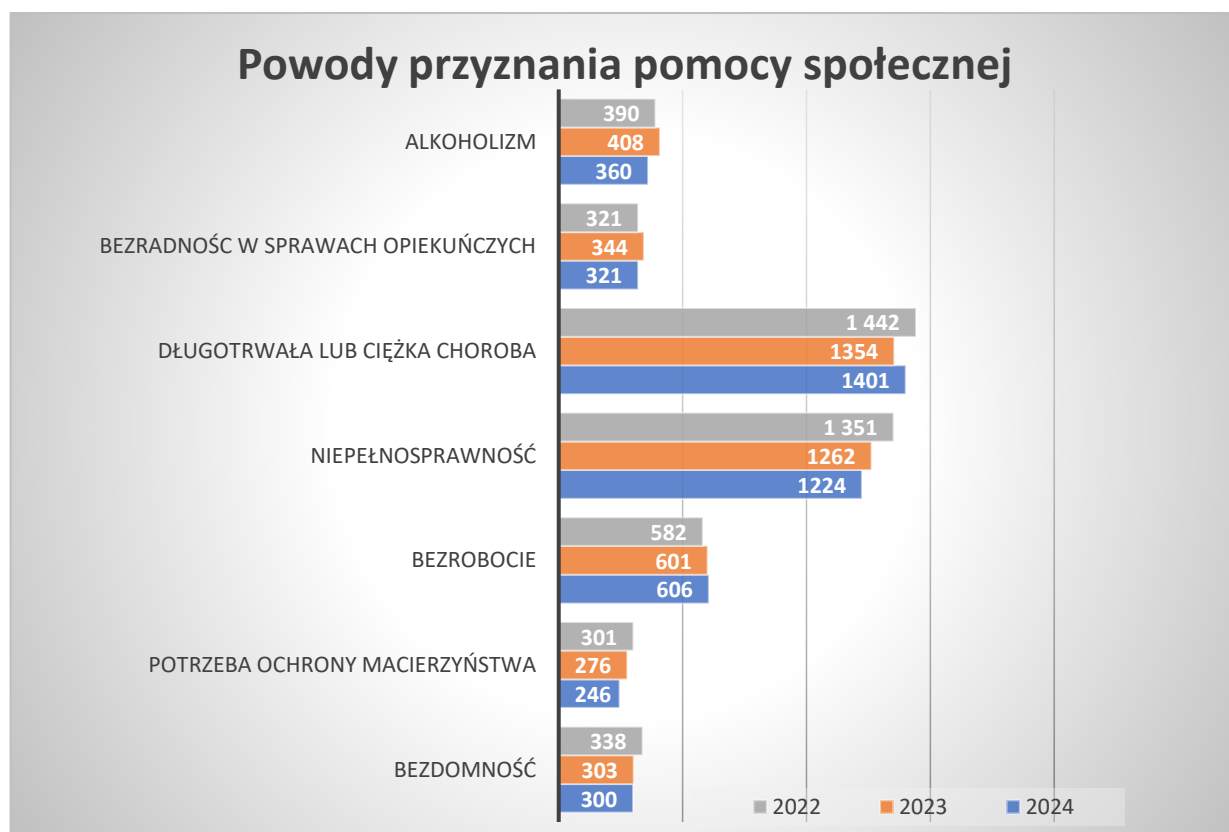
Od 1 stycznia 2022 roku zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej maksymalna wysokość dochodu uprawniająca do bezzwrotnych świadczeń z pomocy społecznej wynosi:

- dla osoby samotnie gospodarującej – maksymalnie 776 zł,
- dla osoby w rodzinie – maksymalnie 600 zł.

Konieczność wsparcia rodzin w ramach systemu pomocy społecznej wynikać może z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej i ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, alkoholizmu, narkomani, trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznana pomoc na zasadach zwrotu części lub całości przyznanego świadczenia lub pomoc w formie zasiłku celowego specjalnego.

Celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielenie osobom i rodzinom wsparcia umożliwiającego przezwyciężenie tych trudności. Rodzaj, forma i rozmiary świadczenia powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej.



Ogółem ze wszystkich form pomocy społecznej zarówno finansowej jak i niefinansowej oraz pracy socjalnej w roku 2024 skorzystało w Wałbrzychu 6776 osób z 3634 rodzin. W ramach zadań własnych i zleconych w formie świadczeń pieniężnych bez względu na ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania przyznano decyzją łącznie 2761 osobom z 2348 rodzin. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła 4020 i spadła w stosunku do roku poprzedniego o 150 osób.

Jak wynika z przedstawionego wykresu najczęściej występującym powodem trudnej sytuacji życiowej klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej poza ubóstwem jest długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność, dopiero na kolejnym, trzecim miejscu znalazło się bezrobocie, które przez wiele lat dominowało wśród głównych powodów korzystania z pomocy społecznej. Istotne miejsce w strukturze powodów udzielanej pomocy, podobnie jak w latach ubiegłych, nadal zajmują alkoholizm oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

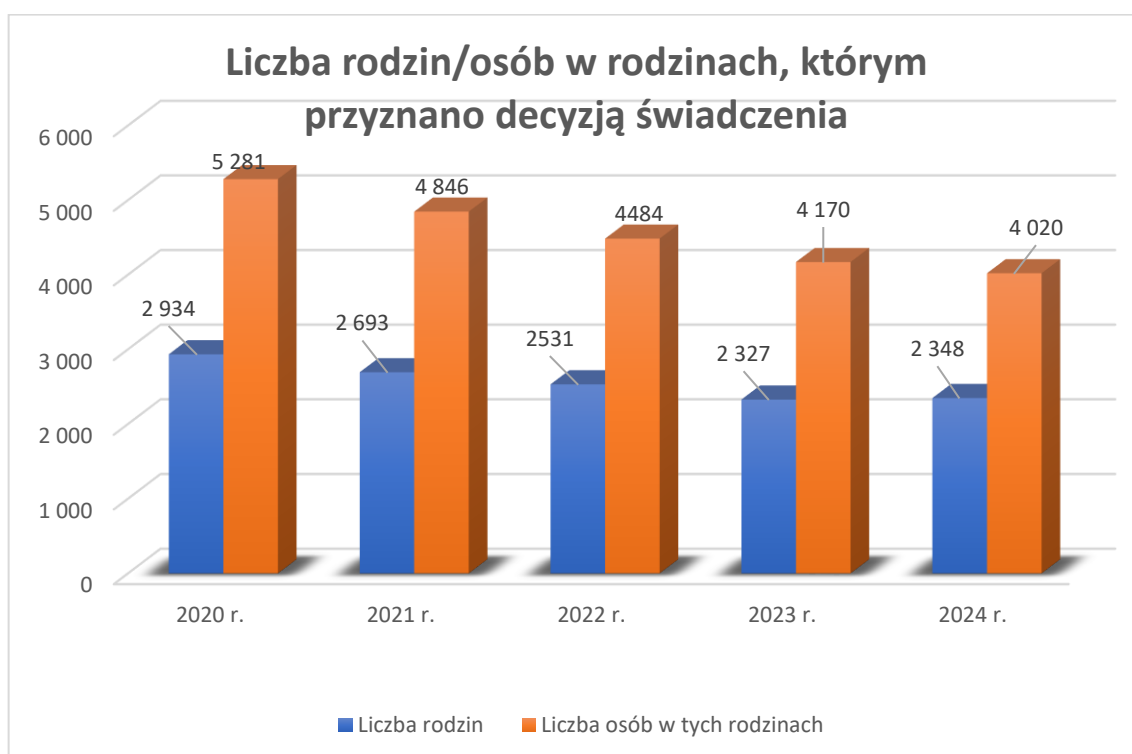
Głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej realizowanych przez MOPS jest długotrwała i ciężka choroba. Pomoc z tego tytułu otrzymało 1 401 rodzin liczących 2 045 osób. Drugim problemem pod względem częstotliwości występowania jest niepełnosprawność, która stała się przesłanką do korzystania z pomocy przez 1 224 rodziny liczących 1 820 osób. Na trzecim miejscu odnotowano problem bezrobocia, który dotyka 606 rodzin, które liczą 1 348 osób. Na kolejnych miejscach notuje się problem alkoholizmu, który dotyczył 360 rodzin i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, który dotyczy 321 rodzin.

Dzięki współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu i podpisaniu Porozumienia w zakresie dostępu do programu SEPI, pracownicy Ośrodka mają dostęp do

danych osób zarejestrowanych w PUP, co pozwala na uniknięcie występowania o udostępnienie danych osobowych, a także domagania się od klientów Ośrodka zaświadczeń. Znacznie usprawniono w ten sposób diagnozowanie problemów osób bezrobotnych oraz formy udzielanej im pomocy.

W 2024 r. zrealizowano Porozumienie nr 3/24 zawarte w dniu 19.02.2024r. z Powiatowym Urzędem Pracy w sprawie organizowania i finansowania prac społecznie użytecznych w okresie od kwietnia do listopada. Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w realizacji programu będących jednocześnie osobami korzystającymi ze świadczeń MOPS wynosiła 30. Liczba podmiotów realizujących porozumienie wyniosła 30, w tym 18 placówek oświatowych. Zadanie w kwocie 64.537,30 zł. W całości sfinansowane zostało ze środków własnych Gminy.

W lipcu 2018 roku zawarto porozumienie z Powiatowym Urzędem Pracy precyzujące zasady wzajemnej współpracy w zakresie podejmowania działań wzmacniających aktywność zawodową osób bezrobotnych, które są jednocześnie klientami PUP i korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W lutym 2019 roku do porozumienia przystąpił Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy we Wrocławiu, w listopadzie 2022 roku wprowadzono zmiany precyzujące formy wspierania osób bezrobotnych. Niewątpliwym efektem współpracy była sprawna wymiana informacji, wspólne działania pomocowe nakierowane na skuteczną aktywizację osób o niskich kompetencjach zawodowych.



2.3. Organizacja pracy w Ośrodku

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu w odpowiedzi na pojawiające się problemy społeczne podzielono zadania pomiędzy pracowników Działu Diagnozy i Pomocy Społecznej, w którym funkcjonuje Zespół itp. Osób Starszych i Zależnych oraz Dział Pracy Socjalnej. W DDPS zatrudnionych jest 24 pracowników socjalnych, których głównym zadaniem jest analiza potrzeb życiowych osób i rodzin zamieszkujących na terenie Wałbrzycha. Pracownicy przeprowadzają rodzinne wywiady środowiskowe, prowadzą postępowania zmierzające do wydania decyzji administracyjnych w sprawach o przyznanie świadczeń. W DPS 22 pracowników socjalnych organizuje i prowadzi intensywną pracę socjalną na rzecz osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Podejmowane działania zmierzają do umożliwienia przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których osoby nie są w stanie pokonać własnymi siłami. Dział Świadczeń Społecznych analizuje i weryfikuje rodzinne wywiady środowiskowe, na ich podstawie wydaje decyzje administracyjne zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz obowiązującymi zasadami. Wszystkimi Działami kieruje Kierownik, a w przypadku jego nieobecności zastępca. Podział ten spowodował usystematyzowanie zadań i docieranie do osób oczekujących wsparcia z właściwą formą pomocy.

2.3.1. Praca, kwalifikacje i zadania pracowników socjalnych

Priorytetowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Działania pracowników socjalnych koncentrują się na modyfikacji sposobu funkcjonowania osób, ich otoczenia, wzmacniania potencjału osób i rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej oraz wsparciu w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Powyższe założenia są spełniane poprzez podejmowane przez pracowników socjalnych działania zaprojektowane w oparciu o sporządzoną ocenę sytuacji i zmierzające do realizacji ustalonych celów.

Skuteczne oddziaływanie na jednostkę odbywa się po dogłębnym rozpoznaniu sytuacji w jakiej osoba lub rodzina się znajduje, jej zasobów, deficytów, po określeniu w jakich obszarach jej funkcjonowania występują trudności i jakie są ich przyczyny. Opracowana holistyczna diagnoza jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z osobą/rodziną. Zebrane informacje umożliwiają pracownikom socjalnym zaplanowanie działań, które są adekwatne do potrzeb, a w konsekwencji służą rodzinie w rozwiązaniu sytuacji problemowych, z jakimi się boryka.

Pracownicy socjalni rozwijają realizowane już metody pracy oraz podejmują itp. następujące zadania:

- współpracę ze specjalistami zatrudnionymi w tut. Ośrodku w szczególności psychologami, konsultantami do spraw uzależnień, przemocy w rodzinie, zaburzeń psychicznych, konsultantami do spraw prawnych, koordynatorami pieczy zastępczej oraz asystentami rodziny w celu realizacji długofalowego planu pomocy,
- współpracę z Policją, w ramach której odbywają się cykliczne spotkania Grup Roboczych w ramach realizacji procedury Niebieskiej Karty, mające na celu wymianę informacji, ustalanie wspólnych działań na rzecz środowisk zagrożonych przemocą

- oraz działania mające charakter interwencyjny,
- udział w spotkaniach z asystentem rodziny, na których omawiana jest praca z rodziną w ramach usługi asystenta rodziny oraz dzielone są zadania do realizacji przez asystenta i pracownika socjalnego oraz innych specjalistów,
 - współpracę z przedstawicielami szkół, przedszkoli, żłobków, poradni psychologiczno – pedagogicznych nakierowaną na zaspokojenie potrzeb dzieci,
 - udział w zespołach itp. okresowej oceny sytuacji dziecka w Domach Dziecka i podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
 - współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej,
 - współpracę z właścicielami i administratorami lokali mieszkalnych,
 - utrzymywanie stałej współpracy z przychodniami, szpitalami, mającej na celu zaspokojenie potrzeb klientów i udzielenie odpowiedniego wsparcia,
 - prowadzenie postępowań alimentacyjnych z krewnymi w linii prostej osób umieszczanych w Domach Pomocy Społecznej,
 - realizację środowiskowych form pracy socjalnej,
 - udział w działaniach akcyjnych, takich jak itp.: sprzątanie miasta, Wigilia miejska itp.,
 - udział w działaniach akcyjnych dotyczących zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych,
 - przeprowadzanie wywiadów środowiskowych na zlecenie Sądu bądź innych zewnętrznych instytucji,
 - przeprowadzanie wywiadów w związku z ubieganiem się osób o świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek wychowawczy,
 - rozpoznawanie sytuacji rodzin pod kątem występowania problemu uzależnienia od alkoholu oraz w ramach możliwości obejmowanie pracą socjalną z równoczesnym zgłaszaniem do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - współpraca z firmą MG Partner świadczącą usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, w tym przeprowadzanie kontroli usług oraz bieżące monitorowanie ich realizacji przez opiekunki zatrudnione przez firmę,
 - typowanie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej do objęcia usługą asystenta rodziny a następnie prowadzenie rodzin objętych usługą metodą zespołu itp. pracy z rodziną, uczestnictwo w zespołach itp. oceny rodziny zwoływanych przez asystentów rodziny,
 - współrealizowanie Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Podprogram 2021 poprzez kwalifikację beneficjentów, wydawanie skierowań, informowanie o terminach wydawania żywności,
 - przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych oraz prowadzenie negocjacji na okoliczność ustalenia odpłatności za pobyt osób w Domu Pomocy Społecznej,
 - współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie rekrutacji do prac społecznie użytecznych.

Wszyscy pracownicy socjalni dokonują systemowej diagnozy rodziny, badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, budują wraz z nią plan pomocy i podejmują różne formy pracy socjalnej, ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów i usamodzielnienie rodzin z różnymi dysfunkcjami. Współpracują z działającymi

w dzielnicach instytucjami, organizacjami, w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi. Pracownicy socjalni wraz z organizacjami i grupami nieformalnymi współtworzą politykę pomocy społecznej w dzielnicach Wałbrzycha.

Pracownicy socjalni w 2024 roku pracowali głównie na rzecz:

1. Osób starszych i niepełnosprawnych – podejmowane działania są nakierowane na aktywizację społeczną osób, które ze względu na wiek, chorobę i/lub niepełnosprawność nie mogą samodzielnie realizować swoich potrzeb życiowych oraz tworzenie sieci wsparcia, która umożliwi pomoc tym osobom w funkcjonowaniu w środowisku. Ze względu na stale rosnącą populację osób starszych i niepełnosprawnych, wypracowywane są nowe formy pracy socjalnej, zapobiegające zjawisku wykluczenia społecznego. W szczególnie trudnych okresach dla osób starszych, takich jak zima i lato pracownicy socjalni dodatkowo monitorują środowiska osób starszych.

2. Osób bezrobotnych – w stosunku do tej grupy klientów, praca pracowników socjalnych polega na podejmowaniu działań aktywizujących zawodowo i społecznie w celu zwiększenia szans klienta na podjęcie zatrudnienia. Nadal kontynuowana jest współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Wałbrzychu w zakresie aktywizacji zawodowej klientów Ośrodka na mocy zawartych Porozumień w dniach 26.07.2018r. oraz 29.11.2022 r.

3. Rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi – założeniem pracy jest zaspokojenie podstawowych potrzeb dzieci. Dotychczas wypracowane standardy oraz zdobyte doświadczenie pozwalają na systemowe podejście do pracy z rodziną. Jej celem jest udzielenie pomocy i wsparcia w przezwyciężaniu występujących w rodzinie problemów i niwelowaniu istniejących zaniedbań. Cel ten realizowany jest zarówno poprzez indywidualną pracę socjalną, jak i formy grupowe. W sytuacjach zagrożenia dobra i bezpieczeństwa dziecka podejmowane są działania interwencyjne przy współudziale Policji oraz Sądu.

Szeroki zakres problemów skłania do sformułowania wniosków związanych z podkreśleniem wzrastającej i zmieniającej się roli pracowników socjalnych, a co za tym idzie potrzebę kreowania nowej pracy socjalnej – skoncentrowanej na interwencji kryzysowej i pomocy psychologicznej. Niezwykle istotną jest potrzeba wynagradzania pracowników socjalnych stosownie do znaczącej użyteczności ich zawodu, wspieranie ich poprzez supervizję oraz dostosowanie prawnych i finansowych instrumentów do współpracy profesjonalnych służb społecznych i ratowniczych.

Aby pracownik socjalny mógł sprawnie wykonywać swoje zadania, musi spełniać wiele wymogów, które formułuje ustawa o pomocy społecznej. Szczegółowe wytyczne dotyczą kwalifikacji niezbędnych do zatrudnienia na stanowisku pracownika socjalnego. Art. 116 wspomnianej ustawy określa, że pracownikiem socjalnym może być osoba, która spełnia co najmniej jeden z niżej wymienionych warunków:

- 1) posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych;
- 2) ukończyła studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej;
- 3) do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków:
 - a) pedagogika,
 - b) pedagogika specjalna,
 - c) politologia,
 - d) polityka społeczna,
 - e) psychologia,

f) socjologia,

g) nauki o rodzinie;

4) ukończyła studia podyplomowe z zakresu metodyki i metodologii pracy socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, po uprzednim ukończeniu studiów na jednym z kierunków, o których mowa w pkt 3.

Zawód pracownika socjalnego wiąże się z licznymi wyzwaniami dnia codziennego i koniecznością radzenia sobie z presją społeczną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2024 roku zatrudniał łącznie 64 pracowników socjalnych, 1 osobę na stanowisku głównego specjalisty pracy socjalnej, 17 osób na stanowisku starszego specjalisty pracy socjalnej, 9 osób na stanowisku specjalisty pracy socjalnej, 23 osoby na stanowisku starszego pracownika socjalnego oraz 14 osób na stanowisku pracownika socjalnego. Warto zaznaczyć, że ośrodki pomocy społecznej mają coraz więcej problemów ze znajdowaniem pracowników, którzy mieliby odpowiednie kwalifikacje. Katalog uprawnień jest określony w ustawie bardzo wąsko, zasadne jest rozszerzenie dostępu do tego zawodu zwłaszcza, że od kilku lat pracownicy socjalni są jednymi z najbardziej poszukiwanych pracowników na rynku pracy. Trudność zawodu pracownika socjalnego odnosi się do również do konieczności posiadania odpowiednich kompetencji. Oprócz praktycznej znajomości przepisów i regulacji administracyjnych pracownik socjalny powinien posiadać ogólną wiedzę z zakresu socjologii, psychologii, zarządzania, pedagogiki, prawa czy ekonomii. Wszelkie potrzeby edukacyjne są więc na bieżąco monitorowane, pracownicy mają do dyspozycji szkolenia oraz warsztaty z zakresu specjalistycznych zagadnień z obszaru pracy socjalnej.

W 2024 roku pracownicy brali czynny udział w kilkunastu szkoleniach wewnętrznych oraz zewnętrznych, które odbywały się stacjonarnie lub zdalnie.

Praca pracowników socjalnych skupia się głównie na aktywności ich samych. To właśnie podejmowane przez nich działania przekładają się bezpośrednio na cele pomocy potrzebującym i wpływają na szeroko pojętą troskę o kapitał społeczny.

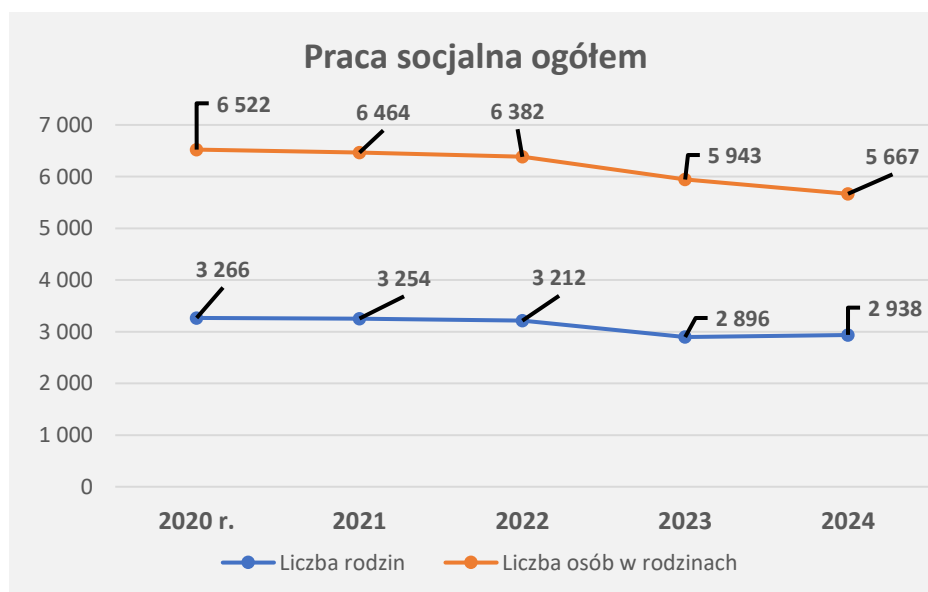
2.3.2. Praca socjalna

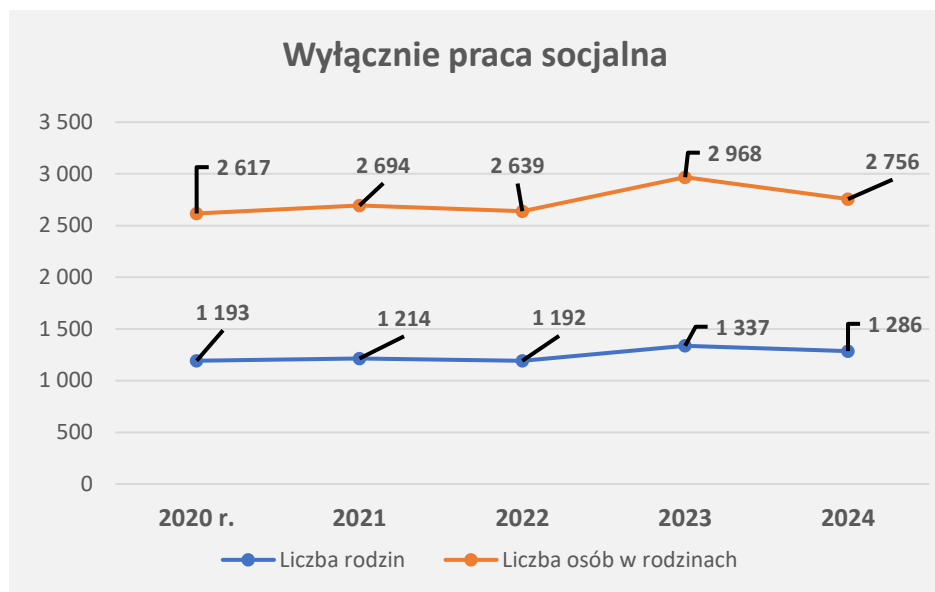
Skuteczne pomaganie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, pozostającym w trudnych sytuacjach życiowych, wymaga indywidualnego podejścia, które wykorzystuje metody adekwatne do zdiagnozowanego problemu.

Jedną z form pomagania jest praca socjalna, którą należy rozumieć jako zespół umiejętnie powiązanych ze sobą i zaplanowanych działań prowadzonych przez wykształconych pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną. Służyć ma rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup samopomocy. Praca socjalna to działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Zadaniem pomocy społecznej jest także podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie i niwelowanie skutków marginalizacji społecznej osób oraz rodzin i jest świadczona bez względu na dochód, nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy, prowadzona przez pracowników socjalnych.

W 2024 roku liczba osób i rodzin wymagających wsparcia w formie pracy socjalnej ze względu na problemy związane m. in.: z uzależnieniami, przemocą, zaburzeniami

psychicznymi, niepełnosprawnością oraz długotrwałą i ciężką chorobą itp. spadła w stosunku do roku ubiegłego. Zmianie uległa ilość osób objętych pracą socjalną i jednocześnie korzystających z pomocy finansowej. Jest to wynik znacznie większej ilości osób objętych wsparciem ze względu na brak możliwości podjęcia zatrudnienia i poradzenia sobie z trudną sytuacją finansową ze względu na wiek poprodukcyjny i brak uprawnień do świadczeń emerytalnych. Osoby te nie wymagają w dużej części podejmowania działań pomocowych w formie pracy socjalnej. Istotną zmianą jest natomiast ilość osób objętych wyłącznie pracą socjalną, które nie korzystają z innej formy pomocy, w tym finansowej. W roku 2023 takich rodzin było 1337, natomiast w roku sprawozdawczym aż 1286. Zanotowano nieznaczny spadek o 51 rodzin i wynika z faktu intensywnych działań pomocowych podejmowanych przez pracowników socjalnych i usamodzielniania się rodzin, które nie wymagają dalszego wsparcia. Prowadzenie pracy socjalnej nierozzerwalnie związane jest z przeprowadzeniem dogłębnej diagnozy pojawiających się problemów, wymaga od pracowników socjalnych szczegółowego planu pracy, kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów i pochłania zdecydowanie więcej czasu niż przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych i rozpatrywanie wniosków o udzielenie wyłącznie pomocy finansowej. Poniżej przedstawiono liczbę rodzin i liczbę osób w tych rodzinach, w których prowadzona jest praca socjalna ogółem oraz liczbę osób i rodzin, w których prowadzona jest wyłącznie praca socjalna.





Kolejny wykres ukazuje stosunek liczby osób objętych pomocą w formie świadczeń przyznanych decyzją administracyjną w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem, bez względu na ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania do liczby osób, u których prowadzona jest praca socjalna. Zaznaczyć należy, że jeżeli nawet jedna osoba w rodzinie korzysta z pomocy społecznej to praca socjalna prowadzona jest ze wszystkimi członkami rodziny. W 2024 roku proporcje uległy nadal znacznej zmianie tj. 5667 osób objętych było pracą socjalną, natomiast spośród nich 3868 korzystało z pomocy w formie świadczeń przyznanych decyzją administracyjną bez względu na rodzaj świadczenia. Z powyższego wynika, że ok. 32% osób korzysta z pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej. Są to osoby, których dochody przekraczają kryteria dochodowe wynikające z ustawy o pomocy społecznej, nie korzystają z żadnej z form pomocy przyznawanej na drodze decyzji administracyjnej oraz wymagają podejmowania intensywnych działań wynikających z rodzaju występujących u nich problemów.



Od kilku lat można zauważyć tendencję spadkową rodzin korzystających ze świadczeń finansowych, natomiast liczba rodzin objętych wyłącznie pracą socjalną utrzymuje się niezmiennie na bardzo podobnym poziomie.

Praca socjalna w latach 2020-2024 przedstawiona wraz ze jej wskaźnikiem, obliczanym jako stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%.

	2020	2021	2022	2023	2024
Wskaźnik pracy socjalnej	111,32%	120,83%	126,91%	124,72%	128,97%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	2 934	2 693	2 531	2 322	2 278
Praca socjalna ogółem	3266	3 254	3 212	2 896	2 938

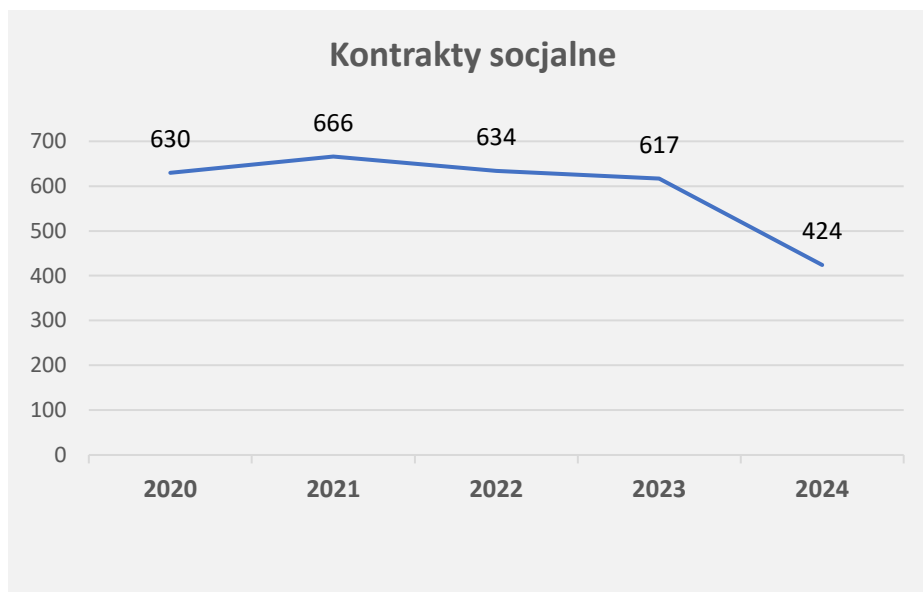
2.3.3. Kontrakty socjalne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu podejmuje wiele działań aktywizujących klientów pomocy społecznej do podejmowania starań w kierunku usamodzielnienia życiowego. Jedną z form aktywizacji jest praca socjalna z zastosowaniem kontraktu socjalnego.

Kontrakt socjalny jest zindywidualizowaną, pisemną umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym, a osobą ubiegającą się o pomoc. Określa uprawnienia i zobowiązania obu stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny i powinien uwzględniać indywidualne potrzeby i predyspozycje klienta. Kontrakt socjalny jest jednym z głównych narzędzi aktywizacji klientów pomocy społecznej. Umożliwia uaktywnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz marginalizacją, co w dalszej perspektywie ułatwia im uniezależnienie się od wsparcia z pomocy społecznej.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy świadczeń, uchylecia decyzji o ich przyznaniu lub wstrzymania świadczeń z pomocy społecznej. W ciągu ostatnich lat ilość zawieranych kontraktów utrzymuje się na podobnym poziomie.

Poniższy wykres pokazuje liczbę realizowanych kontraktów socjalnych w latach 2020-2024.



Kontrakty socjalne są zawierane z osobami ubiegającymi się o przyznanie pomocy. Od kilku lat liczba kontraktów socjalnych pozostawała na podobnym poziomie. W roku 2024 nastąpił spadek w stosunku do roku 2023 o 8,52 %. Wynikało to z faktu reorganizacji pracy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i utworzenia Działu Pracy Socjalnej, w którym pogłębiona praca socjalna nie jest zazwyczaj oparta na zawieraniu ustaleń w kontrakcie socjalnym, wynika z wspólnego konstruowania z zainteresowaną osobą planu pracy.

Zawarte kontrakty socjalne w latach 2020-2024 przedstawione wraz z wskaźnikiem, obliczanym jako stosunek liczby rodzin objętych kontraktem socjalnym do rodzin, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%.

	2020	2021	2022	2023	2024
Wskaźnik zawartych kontraktów socjalnych	21,47%	24,73%	25,05%	26,57%	18,05%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	2 934	2 693	2 531	2 322	2348
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	630	666	634	617	424

2.3.4. Liczba sporządzonych wywiadów środowiskowych

Dla przyznania świadczenia z pomocy społecznej niezbędne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Sposób przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wzór kwestionariusza określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie udzielenia pomocy. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnych interwencji ośrodka pomocy społecznej, wywiad przeprowadza się w terminie do 2 dni od dnia otrzymania wiadomości o potrzebie przyznania wsparcia. Wywiad przeprowadza się z osobą lub rodziną w miejscu zamieszkania lub pobytu, w dniach roboczych, w godzinach pracy podmiotu uprawnionego. Pracownik socjalny jest zobowiązany do sprawdzenia każdego zgłoszenia o konieczności udzielenia pomocy, może również wszcząć postępowanie z urzędu. Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad, bierze pod uwagę sytuację osobistą, rodzinną,

dochodową i majątkową osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie, które mogą mieć wpływ na rodzaj i zakres przyznanego wsparcia. W ramach przeprowadzonego wywiadu pracownik dokonuje analizy i diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny i formułuje wnioski z nich wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy.

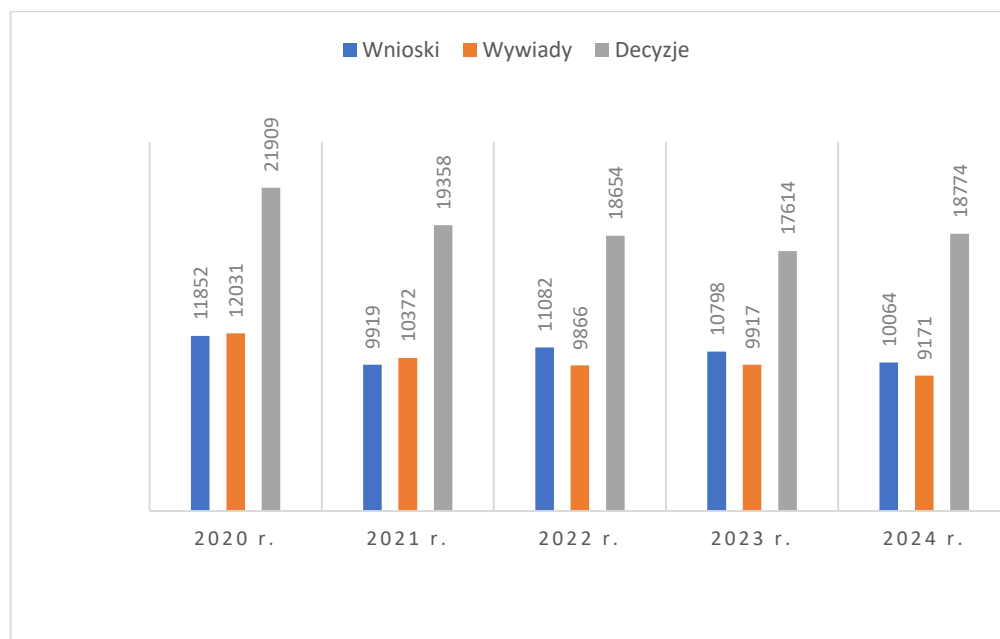
W 2024 roku wpłynęło 10 064 wniosków o udzielenie pomocy, pracownicy socjalni przeprowadzili 9171 rodzinnych wywiadów środowiskowych, w tym 7322 w terminalach mobilnych.

2.3.5. Liczba wydanych decyzji administracyjnych

W sprawach dotyczących realizacji zadań ustawowych w roku 2024 wydano 18 774 decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Dotyczyły one przyznawania świadczeń, naliczania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, naliczania odpłatności za usługi opiekuńcze, pobyt w ośrodkach wsparcia, potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zaznaczyć należy, że decyzje administracyjne wydawane są jedynie w przypadku pomocy finansowej, natomiast nie wydaje się ich prowadząc pracę socjalną, czy też poradnictwo specjalistyczne. W związku ze spadkiem prowadzonych postępowań administracyjnych podjęto decyzję o reorganizacji Działu Świadczeń Społecznych i zmniejszenie ilości etatów pracowników wydających decyzje.

Poniższy wykres ukazuje liczbę złożonych wniosków, przeprowadzonych wywiadów oraz wydanych decyzji administracyjnych.



2.4. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

Na przestrzeni roku 2024 kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2021, Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ). Program miał na celu trwałe, intensywne i systematyczne wsparcie osób i rodzin

znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Polegał na dostarczaniu pomocy żywnościowej w formie artykułów żywnościowych. FEPŻ uzupełnia działania gmin realizowane w ramach systemu pomocy społecznej skierowane do osób w trudnej sytuacji życiowej, obejmujące m.in. świadczenia pieniężne i pomoc rzeczową oraz pracę socjalną na rzecz wzmocnienia samodzielności osób i rodzin, jak również w ramach programu Posiłki w szkole i w domu na lata 2024-2028. Z pomocy tej skorzystać mogły osoby które znalazły się w najtrudniejszej sytuacji życiowej, których dochód nie przekroczył określonego poziomu, uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Program realizowany był w kilkumiesięcznych cyklach, w ramach których obowiązywały określone zasady i możliwości korzystania ze wsparcia. Rolą pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej było kwalifikowanie osób/rodzin do pomocy żywnościowej wydając w tym celu skierowania umożliwiające odbiór żywności, której dystrybutorem na terenie miasta Wałbrzycha w roku 2024 był Caritas Diecezji Świdnickiej. Ogółem w 2024 roku wydano 1443 skierowań dla 2672 osób.

2.5. Ocena realizacji celów

Poniżej przedstawiamy ocenę realizacji celów z zakresu pomocy finansowej.

Rok	Liczba mieszkańców Wałbrzycha zameldowanych na pobyt stały lub czasowy	Liczba osób objętych pomocą finansową	% mieszkańców Wałbrzycha objętych pomocą finansową	Liczba osób objętych pomocą w formie pracy socjalnej	% mieszkańców Wałbrzycha objętych pomocą w formie pracy socjalnej
2020	99 954	5 281	5,28	6 522	6,53
2021	96 284	4 846	5,03	6 464	6,71
2022	94 490	4 527	4,79	6 382	6,75
2023	91 119	4 155	4,56	5 943	6,52
2024	93 324	3 868	4,14	5 667	6,07

Jednym z celów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest udzielanie pomocy w formie świadczeń finansowych osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz wsparcia w formie działań pomocowych i wspierających osobom znajdującym się w kryzysie wynikającym z sytuacji w jakiej się znajdują.

Z powyższej tabeli wynika, że w roku 2024 pomimo spadku ilości osób korzystających z pomocy w formie świadczeń finansowych w stosunku do ilości mieszkańców miasta procent osób objętych tą formą pomocy pozostawał na podobnym poziomie. Podobnie miała się sytuacja związana z osobami, u których realizowana była praca socjalna, przy czym procent osób objętych tą formą pomocy jest zdecydowanie wyższy niż osób korzystających wyłącznie z pomocy finansowej.

III. Współpraca ze społecznością lokalną

Organizowanie i wspieranie w rozwoju społeczności lokalnych jest ważnym nurtem w pomocy społecznej. Celem organizowania środowiska lokalnego jest zawsze wspomaganie jego rozwoju, aktywizowanie, inspirowanie do pozytywnych zmian, przekształcanie zachowań i postaw ludzi zamieszkałych w tym środowisku. Ważnym elementem jest również tworzenie warunków do właściwego rozwoju jednostek i grup należących do danej społeczności, jak również budowanie więzi emocjonalnych, przełamywanie anonimowości i izolacji społecznej.

Pracownik socjalny oprócz pracy z osobą czy rodziną podejmuje współpracę również ze społecznościami. Bywają na określonych terenach takie społeczności, które posiadają wspólne główne problemy. Pracownik socjalny bada przyczynę występowania tych problemów, szuka możliwości ich rozwiązania. Propozycje rozwiązań powinny mieć określony charakter – powinny zrzeszać ludzi w dążeniu do osiągnięcia postawionego celu, zmiany powinny prowadzić do poprawy sytuacji życiowej jednostek ze społeczności i całej społeczności. Przykładem pracy ze społecznością jest przeprowadzanie akcji, podejmowanie przedsięwzięć, realizacja projektu socjalnego itp.

Organizowanie i wspieranie w rozwoju społeczności lokalnych zaczyna być powoli ważnym nurtem w pomocy społecznej. Docenianie roli wspólnot w rozwiązywaniu problemów, tworzeniu planów i projektów odwołujących się do idei solidaryzmu społecznego, pracy na potencjałach ludzi i idei empowermentu są nową odsłoną aktywnej pomocy społecznej.

3.1. Organizowanie społeczności lokalnej

Celem pracy OSL jest wspieranie oraz wzmacnianie osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych, poprzez pobudzanie ich potencjału i aktywności oraz ukierunkowywanie jej na rozwiązywanie problemów oraz rozwój. Aktywizowanie mieszkańców, zachęcanie ich do tego, by nauczyli się brać swoje sprawy w swoje ręce. Powinno się równolegle prowadzić działania aktywizujące i usamodzielniające, pomagające osobom wykluczonym na nowo włączyć się do życia społecznego.

Podstawą OSL jest budowanie sieci współpracy pomiędzy mieszkańcami i lokalnymi podmiotami w celu włączenia lokalnych zasobów we wspólny proces wywołania pozytywnej zmiany w społeczności. Organizator społeczności lokalnej uruchamia ten proces zmiany i wspiera go do momentu utworzenia takich struktur, które przejmą jego funkcję i zapewnią samostanowienie danej społeczności zgodnie z zasadą „od pomocy do samopomocy”, „pracy z ludźmi i przez ludzi”.

Pracownicy socjalni w 2024 roku podejmowali szereg działań z zakresu wspierania osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz pobudzających społeczną aktywność, w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. Uczestniczyli również wraz ze społecznością lokalną w akcjach miejskich.

Dzieci wraz z rodzicami mieli możliwość skorzystania w organizowanych działaniach w czasie ferii zimowych. Poprzez pozyskiwanie sponsorów wśród instytucji miejskich i prywatnych tj: Explora Park, KidsTech, Klub Sportowy Alfa, Porcelana Wałbrzych, Stacja Joga, wzięli udział w zajęciach sportowych, edukacyjnych, manualnych, rozwojowych.

Organizowanie wraz z społecznością lokalną imprez okolicznościowych tj. Dzień Babci i Dziadka, które miały na celu uwrażliwianie dzieci, młodzież oraz dorosłych na starszych.

Przedstawienie i „zaszczepienie” form pomocy sąsiedzkiej.

Mieszkańcy dzielnicy Stary Zdrój całymi rodzinami zaangażowali się w malowanie laurek, przygotowanie własnymi możliwościami drobnych upominków oraz osobiste wręczenie prezentów seniorom niezrzeszonym w siedzibie Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów w Wałbrzychu.

Przeprowadzono szkolenia dla dzieci pn. „Razem w świecie cyfrowym” realizacja projektu przy współpracy z fundacją „KidsTech” dla różnych grup wiekowych: edukacja dotyczyła higieny cyfrowej, integracji różnych grup społecznych.

Zorganizowano spotkanie dzieci wraz z rodzicami w sali kolumnowej MOPS w Wałbrzychu, gdzie miał miejsce wykład prowadzony przez firmę KidsTech oraz warsztaty z wykorzystaniem urządzeń ekranowych.

Zorganizowano spotkanie dla seniorów w siedzibie KidsTech, mające na celu integrację klubów seniora oraz seniorów niezrzeszonych podczas zajęć manualnych i wykładu dotyczącego higieny cyfrowej.

Z inicjatywy mieszkańców Wałbrzycha powstała nieformalna grupa „Kamyczkowych zbieraczy”, która zrzeszyła fascynatów zabawy malowania i wędrowania malowanych kamieni po świecie. W ramach współpracy zorganizowano wiele spotkań integracyjnych oraz wędrowek edukacyjnych. Stworzono grupę w social mediach, w której wyłaniają się liderzy zabawy, oraz jest prowadzona ciągła komunikacja członków grupy.

Organizowano spotkania w siedzibie Rady Wspólnoty Samorządowej takie jak malowanie tematyczne, okolicznościowe. Spotkania rodzinne mające na celu poznanie nowych osób, integrację, edukację form spędzania czasu wolnego, wspieranie rozwoju motoryki małej.

Organizowano wspólne wyjścia i poznawanie parków miejskich tj: „Wśród drzew i kamieni”, spotkanie mieszkańców wraz z grupą „Kamyczkowych Zbieraczy”, wspólne przejście Questu Alejkami pomiędzy rzeźbami w Parku Rusinowa, poznawanie parku „Sobieskiego” oraz zabawa na „Skwerze Sybiraków”.

Zorganizowano w spotkaniach autorskich lokalnych pisarzy bajek i wierszy nie tylko dla dzieci. Obchody Światowego dnia książki i praw autorskich. Przedstawienie dzieciom Ireny Raszki oraz Marcina Pajdaka i ich twórczości. Pokazanie mieszkańcom miasta zasobów poetyckich, umożliwienie osobistego spotkania oraz poznanie powstawania bajek oraz tomików poezji. Rozpowszechnianie i wskazanie artystów lokalnych. Promowanie kultury czytania.

Poprzez działalność OSL powstał nieformalny klub seniora osób starszych z całego miasta, którzy cyklicznie spotykają się w każdy czwartek na wspólnych rozmowach dotyczących życia codziennego w siedzibie Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów w Wałbrzychu. W trakcie spotkań wyłoniła się liderka grupy, która trafnie rozeznaje bieżące potrzeby grupy. W odpowiedzi na nie we współpracy z OSL realizowane są różne działania na tym gruncie tj :spotkania z przewodniczącą PZERiI w celu omawiania planu działań wspierających, rozwojowych, edukacyjnych i społecznych.

- spotkania okazjonalne i okolicznościowe tj. Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Święta Wielkanocne i Bożego Narodzenia, Mikołajki,
- wspólne uczestnictwo w inicjatywach instytucji miejskich tj: Marsz do Wiosny, Sprzątanie Świata, festyny miejskie i pikniki,

- wspólne przygotowanie paczek dla samotnych seniorów, pozyskiwanie sponsorów oraz dostarczenie upominków do samotnych seniorów we współpracy z liderką nieformalnego Klubu Seniora przy PZERiI oraz dzielnicową II Komisariatu Policji,
- spotkania edukacyjne i poszerzające wiedzę dotyczące Higieny Cyfrowej, udzielanie pierwszej pomocy, zachowania bezpieczeństwa oraz poznanie możliwości bezpiecznego załatwiania spraw urzędowych w sieci we współpracy z: KidsTech, ExploraPark, MedicalTrans Polska, Policja. Działania profilaktyczne w ramach spotkań z psychologami z Działu Profilaktyki z Centrum Aktywności Lokalnej w Wałbrzychu,
- integracja seniorów podczas spotkań w Klubie Seniora Plus, wymiana doświadczeń, poznanie nowych form aktywności, nawiązanie nowych kontaktów
- przygotowywanie świątecznych ozdób, spotkania przy pracach manualnych wprowadzających w nastrój świąteczny, integracja, wsparcie samodzielnej twórczości w idei „Zero waste”.

Stworzenie Klubu Kibica na potrzeby Toyota Półmaraton:

- przygotowanie plakatów i gadżetów przez dzieci oraz seniorów z dzielnicy Stary Zdrój,
- nawiązanie współpracy ze społecznością romską i przygotowanie oraz przedstawienie krótkiego występu artystycznego w trakcie biegu uczestników.

Współorganizacja wraz ze studentkami Akademii nauk Stosowanych im. Angelusa Silezjusa z kierunku kosmetologia warsztatów „Kobieta to ja” – jak zadbać o siebie latem. Spotkanie warsztatowo – edukacyjne w siedzibie MOPS w Wałbrzychu dla kobiet w różnym wieku. Składało się z wykładu i pokazu praktycznego dotyczącego właściwego dbania o siebie i swoją skórę.

Pracownicy udzielili wsparcia i pomocy w organizowaniu zabaw karnawałowych oraz spotkań w szkołach podstawowych na terenie naszego miasta będących jednocześnie wsparciem celów charytatywnych. Współpraca ze szkołami, organizacjami pozarządowymi, ZHP, ZAZ oraz radnym miasta w celu integracji społecznej, uwrażliwiania na innych i łączenia zróżnicowanych społeczności.

Nawiązano współpracę ze wspólnotami mieszkańców przy ul. 11 Listopada 38-40. W ramach wspólnych działań zorganizowano zamalowywanie graffiti w tunelu łączącym wspólnoty we współpracy ze Strażą Miejską oraz mieszkańcami, zorganizowano obchody Dnia Dziecka w ramach potrzeby mieszkańców w zorganizowaniu zabawy na swoim terenie w ramach współpracy sąsiedzkiej, zaangażowano rodzin z dziećmi w spotkania Kamyczkowych zbieraczy, wspólny piknik na skwerze Sybiraków z wykorzystaniem zajęć manualnych, przeprowadzono spotkanie edukacyjne dotyczące „Jak mądrze dokarmiać ptaki zimą”, mające na celu zwiększanie świadomości na otaczającą przyrodę, przygotowanie, malowanie i wieszanie wraz z mieszkańcami karmników dla ptaków na terenie wspólnoty.

Współorganizowano wraz z Komitetem Społecznym pikniku rodzinnego „Razem po zdrowie”, którego celem było uwrażliwianie na innych, integracja, przedstawienie formy spędzania czasu wolnego oraz wsparcie osób w potrzebie. Współpraca z wieloma instytucjami oraz osobami prywatnymi w celu zabawy, edukacji oraz pomocy.

Indywidualna pomoc mieszkańcom, przedstawianie i włączanie w oferty projektowe instytucji pozarządowych, pomoc w rekrutacji oraz towarzyszenie w zajęciach.

Zorganizowano spotkanie pn: „Magiczna podróż po baśniowej krainie” skierowane do dzieci w wieku szkolnym - kl I-III i ich rodziców. Spotkanie w Bibliotece pod Atlantami z autorem baśni dla dzieci i rodziców, panem Marcinem Pajdak „Opowieści z Sudeckiej Puszczy. Jesień.” Była to magiczna podróż do słowiańsko-germańskiej krainy uczy o lesie

i czaruje przygodą. Bajeczne ilustracje i ciekawa treść miały zachęcić rodziców do czytania swoim dzieciom, a dzieci do samodzielnego zgłębiania tajemnicy Sudeckiej Puszczy.

Promowanie czytelnictwa wśród seniorów. Konstrukttywne spędzanie wolnego czasu. Organizacja mini biblioteki w Klubie Seniora przy ul. Niepodległości. Nawiązano kontakt z Biblioteką pod Atlantami. Zorganizowano książki wśród mieszkańców dzielnicy. Zbiór przekazano Klubowi Seniora.

Organizacja spotkania kierownika Działu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z seniorami Klubu Seniora. Przedstawiono działalność Działu oraz możliwości skorzystania z różnych form pomocy. Działania prewencyjne i ochrona osób z niepełnosprawnościami, wspieranie pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, skuteczna rehabilitacja i wyrównanie szans. Seniorzy pozyskali wiedzę dotyczącą pomocy w rozwiązywaniu ich problemów zdrowotnych. Nawiązali kontakt z DRON.

Zorganizowano spotkanie edukacyjne pn: „Blżej Seniora II – Nowa Oferta” z pracownikami Działu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Dziennym Domu Pobytu przy ul. Kasztelańskiej mające na celu przedstawienie aktualnej oferty dla osób z niepełnosprawnościami.

Spotkanie profilaktyczne „Bezpieczne miejsce. Razem dla Ukrainy” w Hotelu Maria we współpracy z Działem Profilaktyki z rodzicami na temat uzależnień wśród dzieci – rodziny z Ukrainy.

Warsztaty oddechowe - zorganizowane w WOK Piaskowa Góra - zadbanie o dobrostan psycho - fizyczny seniorów.

Piknik rodzinny “Razem po zdrowie” - impreza w Ogródku Jordanowskim, promocja zdrowego stylu życia.

Spotkanie seniorów z Kierownikiem Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Wałbrzychu, „Górkimi Sapaczami”. Podczas spotkania Seniorom wręczone, zostały dyplomy od Kierownika Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt oraz przedstawicielki „Górkich Sapaczy” za udział w Biegu Sapiącej Koszulki. Podczas biegu zebrane zostały środki finansowe dla Schroniska. Cel spotkania: uhonorowanie seniorów, integracja ze społecznością oraz przedstawicielami instytucji, wspieranie, motywowanie seniorów do aktywności fizycznej i społecznej.

Akacja Górkich Sapaczy – Wakacyjna Wirtualna Piątka. Reprezentacja MOPS-u, Klubu Seniora brała udział wraz z Górkimi Sapaczami, Kat Cross w akcji Wakacyjna Wirtualna Piątka (WWP) – wirtualnie biegamy – zwierzętom realnie pomagamy! dla Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Wałbrzychu. Biegaliśmy i spacerowaliśmy przez 2 tygodnie. Wspólnie pokonywaliśmy trasę i liczyliśmy kilometry. Celem było: zbieranie środków na Schronisko, integracja społeczności, propagowanie zdrowego stylu życia. Intensywna akcja trwała 2 tygodnie, a podczas niej zgromadzone i przekazane zostały środki dla Schroniska, a reprezentacja MOPS z końcem akcji otrzymała szczególne wyróżnienie.

Organizacja Festynu „Bezpieczna droga do szkoły” organizowany przez Komisariat Policji w Wałbrzychu. Komisariat Policji II w Wałbrzychu zorganizował festyn przy placu zabaw przed Komisariatem Policji II przy ul. Psie Pole. W festynie udział brały służby mundurowe Policja, Straż Pożarna, Straż Miejska, pracownicy socjalni MOPS oraz pracownicy z Placówek Wsparcia Dziennego. Integracja Społeczności.

Muzyczne Spotkanie – Szanujmy wspomnienia - seniorzy z Klubu Seniora Uśmiech

Nowe Miasto, pracownicy socjalni zaprosili radną A. Sznajder i reżysera dźwięku z Radia Wałbrzych Leszka Grodzińskiego. Były quizy, konkursy, zabawy taneczne seniorów. Była możliwość poznania nowych talentów seniorów. Seniorzy wykazali się bardzo dużą wiedzą muzyczną z ich lat młodości oraz była możliwość przypomnienia jak kiedyś nasi Górnicy reprezentowali nasze Miasto.

„Motomikołajki” - akcja mająca na celu zebranie środków pieniężnych dla placówek opiekuńczo - wychowawczych w Wałbrzychu, zorganizowanie paczek dla dzieci umieszczonych w instytucjonalnych oraz rodzinnych pieczach zastępczych, spotkanie z mieszkańcami Wałbrzycha w Centrum Miasta-Rynek-integracja społeczna (indywidualne działanie pracownika socjalnego).

Do wymiernych rezultatów działalności pracowników socjalnych w organizowaniu społeczności lokalnej należy zaliczyć:

1. aktywność liderów oraz zaangażowane grupy mieszkańców w działania realizowane na rzecz najbliższego otoczenia - aktywne uczestnictwo mieszkańców obszaru od etapu planowania do podsumowania danej inicjatywy,
2. wyraźnie zwiększony poziom zaufania do organizatorów społeczności lokalnej – zwłaszcza wśród mieszkańców, którzy początkowo nie chcieli angażować się w sprawy społeczne,
3. zwiększony poziom integracji mieszkańców – regularne uczestnictwo w warsztatach, spotkaniach, inicjatywach i wydarzeniach społecznościowych.

IV. System opieki nad osobami niepełnosprawnymi oraz starszymi

4.1. Praca socjalna

Praca socjalna z osobami starszymi to działania podejmowane przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej polegające na wzmacnianiu dobrostanu osoby starszej w tym utrzymywanie, wspieranie i poszerzanie niezależności osobistej oraz aktywności poprzez wzmacnianie jej zdolności sprawczej. W Wałbrzychu liczba osób w wieku senioralnym systematycznie zwiększa się, wobec tego pracownicy socjalni koncentrowali swoje działania w zakresie rozeznawania ich potrzeb i udzielania możliwie najbardziej efektywnej pomocy. Opis działań w dzielnicach miasta przedstawiono poniżej.

W dzielnicach Podzamcze oraz Piaskowa Góra niezbędna była współpraca pracowników socjalnych działów ds. diagnozy i pomocy społecznej oraz pogłębionej pracy socjalnej. Wspólne wejścia w środowisko usprawniały przepływ informacji, decyzje podejmowane były wspólnie, pracownicy socjalni dzielili się obowiązkami. W roku 2024 częstym działaniem było niezwłoczne objęcie usługami opiekuńczymi. W dzielnicach zamieszkuje wielu seniorów, w związku z tym pracownicy socjalni podejmowali bardzo często działania związane przede wszystkim ze sprawnym nawiązaniem kontaktów z lekarzem, pielęgniarką środowiskową, pomocy w zakupie leków.

Anonimowość dzielnicy i brak wcześniejszych zgłoszeń ze środowiska powodowało, że często podczas interwencyjnych działań pracownika osoba wymaga natychmiastowej interwencji lekarza psychiatry. W związku ze złym stanem zdrowia konieczne było również w przypadku kilku osób w wieku senioralnym skierowanie wniosku do sądu o przymusowe leczenie psychiatryczne lub do prokuratury o rozważenie wniosku o ubezwłasnowolnienie. Praca socjalna z osobami starszymi i zależnymi polegała również na motywowaniu do leczenia, rozmowach wspierających oraz motywujących do zmiany – w zależności od

problemu, często osoby te nie wyrażały zgody na usługi opiekuńcze mając trudności w samodzielnym funkcjonowaniu. Praca socjalna opiera się na budowaniu zaufania, zawiązaniu relacji w celu poprawy funkcjonowania osób starszych i samotnych.

W dzielnicach Szczawienko, Lubiechów, Poniatów oraz Rusinowa praca socjalna z osobami starszymi polega głównie na umawianiu w razie potrzeby wizyty lekarskiej, zorganizowaniu pomocy sąsiedzkiej, asystenta osoby niepełnosprawnej, udzielaniu informacji o ofercie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej itp. wsparcie w formie usług opiekuńczych. Część osób starszych uczestniczy w Korpusie Wsparcia Seniorów – są objęci pomocą w formie opasek bezpieczeństwa. Dzielnice usytuowane są na obrzeżach miasta, w związku z tym niektóre osoby miały duże trudności w sprawnym dotarciu do lekarza, posiadanie opaski zwiększało u mieszkańców dzielnic poczucie bezpieczeństwa.

W starszych dzielnicach miasta tj. Starym Zdroju, Sobięcinie, Białym Kamieniu, Nowym Mieście, Śródmieściu oraz Podgórzu praca socjalna skierowana do osób starszych, dotyczyła głównie szybko postępującego procesu starzenia się, co skutkowało wieloma negatywnymi zmianami w ich życiu, zarówno w sferze biologicznej, psychicznej, społecznej oraz ekonomicznej. Ze względu na obniżenie ich sprawności fizycznej i umysłowej organizmu konieczne było wdrażanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Szybki sposób reagowania pracowników socjalnych na zgłoszenia wpływające ze Specjalistycznego Szpitala im dr A. Sokołowskiego w Wałbrzychu, reakcje najbliższego otoczenia tj. sąsiadów bądź rodziny pozwoliły wielokrotnie uniknąć sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i życiu tych osób. Praca socjalna z osobami starszymi głównie ukierunkowana była na to, aby osoby te jak najdłużej utrzymały samodzielność życiową. Ważne było zapobieganie osamotnieniu, izolacji społecznej, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych.

Seniorzy dzielnicy Sobięcin często wymagali pomocy w kontakcie z lekarzem i przychodniami zdrowia tym bardziej, że w dzielnicy została zlikwidowana Przychodnia Zdrowia „Zdrowy Sobięcin”. Seniorzy cenili wsparcie emocjonalne i czas, który został im poświęcany przez pracownika socjalnego. Niekiedy nawet domagali się wizyt z powodu samotności i potrzeby kontaktu z drugim człowiekiem. Organizowane było też wsparcie w najbliższym otoczeniu, głównie poprzez angażowanie w pomoc sąsiadów, odnowienie starych znajomości choćby w formie kontaktu telefonicznego. Seniorom były też przedstawiane zasady korzystania z usług opiekuńczych.

Osoby starsze w większości samotne wykazywały bardzo dużą nieufność, były ostrożne w podejmowaniu decyzji co do proponowanych form pomocy, często potrzebowały towarzystwa oraz czasu do zastanowienia. Często poprzez rozeznanie środowiska, rozmowy z sąsiadami osoby te zostawały objęte pomocą w ramach Korpusu Wsparcia Seniorów, pomocy wolontariuszy, pomocy Działu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w formie asystentów osoby niepełnosprawnej, dopłat do pieluchomajtek, kontaktów ze sklepami medycznymi, pomocy w składaniu wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych, utrzymywanie kontaktu z ZUS, odbieranie zaświadczeń o dochodach bądź nieformalnej pomocy sąsiedzkiej zainicjowanej przez pracowników socjalnych. Seniorzy byli włączani w życie społeczności lokalnej. W roku 2024 osoby starsze brały udział w prowadzonych działaniach środowiskowych, otrzymywały pomoc w ramach programu Caritas, poczęstunku wigilijnego organizowanego przez Hotel Maria, paczek świątecznych, pomocy w robieniu zakupów oraz innej świadczonej przez wolontariuszy.

W obszarze pracy socjalnej z osobami starszymi oraz zależnymi istniała potrzeba kompleksowego wsparcia, która obejmowała różnorodne aspekty ich życia. Jednym

z kluczowych obszarów działań było tworzenie spersonalizowanego planu wsparcia. Ten plan uwzględniał indywidualne potrzeby i cele osoby starszej czy zależnej. Przy wspieraniu jej w ubieganiu się o świadczenia socjalne, takie jak emerytury, renty czy inne formy wsparcia finansowego. W codziennym funkcjonowaniu starano się zapewnić wielu mieszkańcom dostęp do odpowiedniej opieki zdrowotnej, motywując do korzystania z konsultacji specjalistycznych, w nielicznych przypadkach koordynując wizyty lekarskie i monitorując leczenie.

W obszarze relacji społecznych podejmowano działania, zmierzające do rozwijania kontaktów społecznych osób starszych inicjując ich udział w aktywnościach społecznych, klubach seniora, co miało na celu zapobieganie izolacji społecznej.

Kluczowe stało się monitorowanie sytuacji danej osoby i dostosowywanie planu wsparcia do ewentualnych zmian w jej potrzebach czy zdrowiu. Wówczas pełniono rolę edukatora, dostarczając informacji na temat dostępnych świadczeń, programów pomocy oraz edukując osoby starsze i ich rodziny na temat praw i obowiązków, form zaspokojenia podstawowych potrzeb oraz form opieki całodobowej. Całość kompleksowych działań miała na celu tworzenie warunków do godnego i aktywnego życia dla osób starszych.

4.2. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

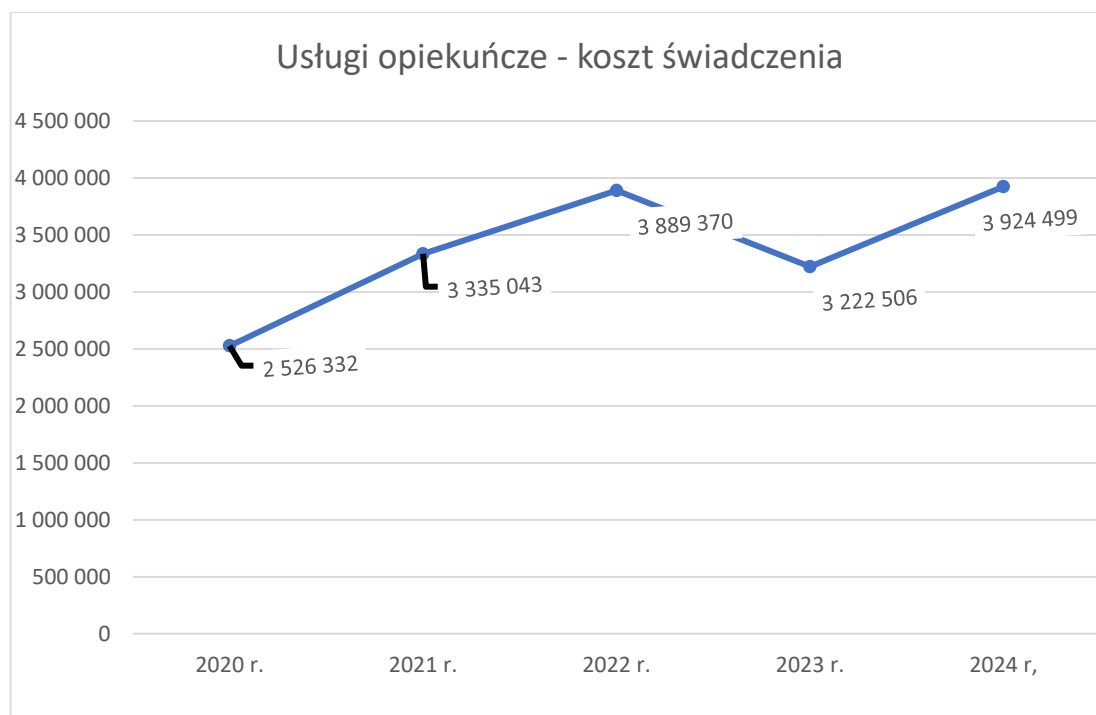
Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Jest to zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Usługi te mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Podopieczni Ośrodka korzystali z usług w wymiarze od 2 do 8 godzin dziennie w zależności od ich sytuacji zdrowotnej oraz zdolności do samoobsługi. Wydatki na usługi opiekuńcze podlegały zwrotowi w całości lub części, jeżeli dochód na osobę w rodzinie przekraczał kwotę kryterium dochodowego określonego w ustawie i były zgodne z zasadami ustalonymi Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha, która ma kompetencję do określenia szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi oraz warunków zwalniania z tych opłat. Koszt usług wynikał z postępowania przetargowego, w którym wyłoniony został realizator usług.

Usługi opiekuńcze w 2024 roku realizowane były przez wyłonioną w drodze przetargu firmę MG Partner. Cena usług wynosiła od 1 stycznia 2024 roku 31,46 zł za jedną godzinę pracy bez względu na dzień tygodnia i wzrosła w stosunku do roku ubiegłego o 2,66 zł. Od sierpnia 2024 roku koszt usług wynosił 37,57 zł i wzrósł o kolejne 6,11 zł. Ogółem pomocą usługową w trakcie roku objęto 306 osób na kwotę 3 924 499 zł, która na przestrzeni kilku lat znacząco wzrosła w stosunku do ilości osób korzystających z tej formy wsparcia. Wynika to z faktu, że kształt obecnych przepisów nie daje żadnej elastyczności w sposobie naliczania dochodu oraz możliwości odliczania od niego faktycznych i istotnych wydatków. Jednocześnie określone ustawą progi dochodowe, które od 1 stycznia 2022 roku wynoszą 776 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 600 zł dla osoby w rodzinie oraz minimalne wynagrodzenie, które od 1 stycznia 2024 roku wynosiło 4 242 zł, a od lipca 2024 roku 4 300 zł spowodowały wzrost kosztów odpłatności za usługi. Uwzględniając rosnące potrzeby mieszkańców Wałbrzycha i konieczność udzielania im wsparcia pracownicy socjalni podejmowali indywidualne działania zmierzające do zaangażowania w świadczenie pomocy rodziny oraz środowiska lokalnego,

przez co ilość osób objętych świadczeniem w formie usług opiekuńczych w 2024 roku tylko nieznacznie wzrosła.

Sposób realizacji usług był na bieżąco monitorowany przez pracowników oraz wewnętrzną kontrolę. Wykonawca pozostawał w stałym kontakcie z pracownikami MOPS, został ponadto zobowiązany do składania specjalnych raportów drogą mailową uwzględniających informacje dotyczące sytuacji w środowiskach oraz z podjętych działań.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były w 5 rodzinach dla 6 dzieci z zaburzeniami przez specjalistów firmy BBR Consulting, z którą podpisano umowę. Pełny koszt realizacji usług finansowany był z budżetu państwa w wysokości 187 785 zł.



4.3. Sieć lokalnych Dziennych Domów Pomocy

Od listopada 2014 roku, przy ul. Kasztelańskiej działa Dzienny Dom Pomocy, utworzony w ramach Rządowego Programu „Senior Wigor”. Placówka dostosowana jest do pobytu 20 osób w wieku senioralnym, którym zapewnia się wyżywienie, zajęcia rehabilitacyjne, kulturalne, terapeutyczne. W godzinach wieczornych, w DDP działa Klub Seniora skupiający mieszkańców pobliskich dzielnic. Dzienny Dom Pomocy jest placówką filialną Domu Seniora Rusinowa.

Od stycznia 2020 roku funkcjonuje drugi w mieście Dzienny Dom Pomocy Senior Plus. Punkt powstał na parterze kamienicy przy ul. Niepodległości 78 w dzielnicy Podgórze. Remont wykonano dzięki wsparciu finansowemu z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programu Senior+ oraz wkładowi własnemu gminy. Na potrzeby seniorów przygotowano zaplecze w postaci dużej Sali ogólnej, kuchni i sanitariatów, a także gabinetu pielęgniarki. W ramach pobytu seniorzy mają zapewnioną opiekę przez 8 godzin od poniedziałku do piątku, dostęp do specjalistów oraz dwa posiłki. Na potrzeby seniorów

zatrudniono terapeutę zajęciowego, animatorów kultury, rehabilitanta, fizykoterapeutę, a także pielęgniarkę. Docelowo w powstałych pomieszczeniach dostosowanych do potrzeb osób starszych może spędzić czas 40 seniorów z Wałbrzycha.

4.4. Domy Pomocy Społecznej

Do domów pomocy społecznej kierowane są osoby, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku, a dla których zapewniana przez rodzinę lub Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opieka jest niewystarczająca.

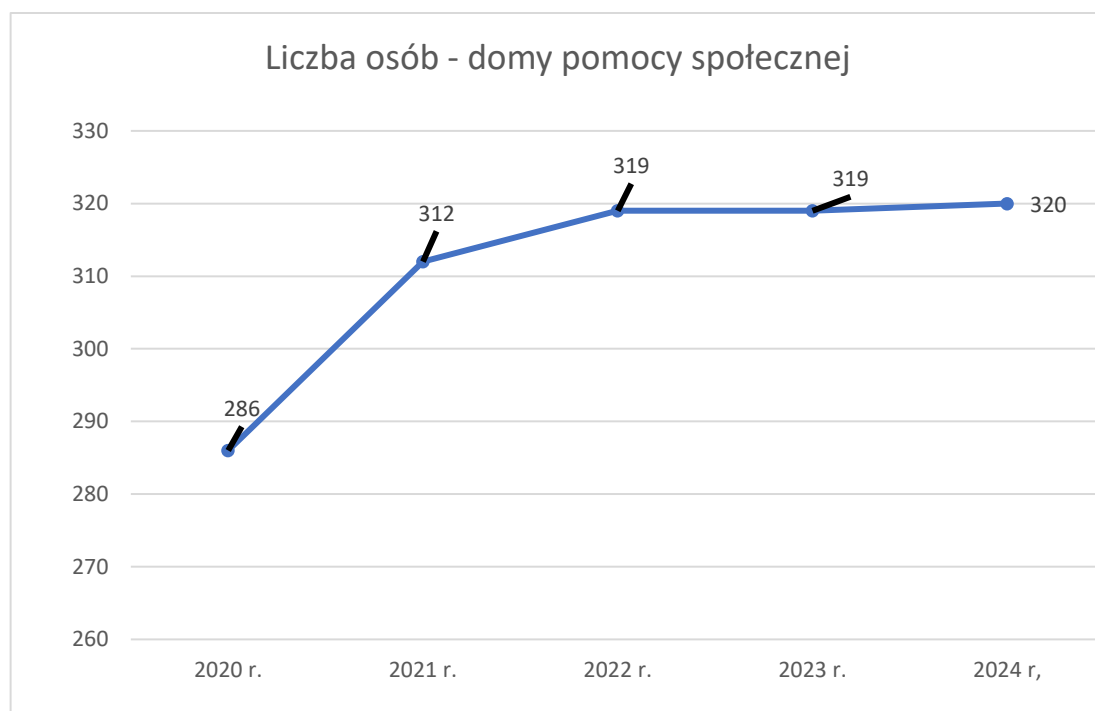
W 2024 roku działania podejmowane przez pracowników socjalnych miały na celu udzielenie wsparcia osobom wymagającym pomocy w zaspokajaniu ich niezbędnych potrzeb przy wykorzystywaniu wszystkich możliwości pomocy środowiskowej. W przypadku braku takiej możliwości oraz w sytuacji gdy stan zdrowia osób ustalony na podstawie opinii lekarskich nie rokował na wyzdrowienie, a pozostanie w miejscu zamieszkania stanowiłoby dla nich zagrożenie dla zdrowia lub życia, pracownicy proponowali możliwość skorzystania z zasobów instytucjonalnych tj. ośrodków wsparcia oraz domów pomocy społecznej.

W zakresie działań realizowanych przez pracowników w szczególności wpisane jest kierowanie, umieszczanie i ustalanie opłat za pobyt w domach pomocy społecznej.

W 2024 roku w domach pomocy społecznej przebywały 320 osoby w tym: w tym 75 osoby z zaburzeniami psychicznymi, 61 osób z upośledzeniem umysłowym. W okresie sprawozdawczym w domach pomocy społecznej umieszczono 44 mieszkańców Wałbrzycha. W tym czasie zmarło w domach pomocy społecznej 31 osób, zrezygnowały z pobytu 4 osoby. Do domów kierowane były osoby wymagające całodobowej opieki, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogły funkcjonować samodzielnie w codziennym życiu i nie można im było zapewnić pomocy w formie usług opiekuńczych, są to jedynie osoby wymagające całodobowej opieki oraz 13 osób skierowanych na podstawie postanowienia Sądu lub wniosku opiekuna prawnego w przypadku osób całkowicie ubezwłasnowolnionych (2 osoby zgodnie z Postanowieniem Sądu zostały umieszczone w domach pomocy społecznej dla osób chorych psychicznie lub upośledzonych umysłowo, 2 osoby w domach dla osób przewlekłe somatycznie chorych lub dla osób starszych).

W okresie do 2020 roku liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej pozostawała na podobnym poziomie. W 2021 roku liczba ta znacząco wzrosła i wyniosła 312 osób. Od tego okresu utrzymuje się na tym samym, wysokim poziomie.

Omawiane dane liczbowe obrazuje poniższy wykres.



Na terenie miasta Wałbrzych funkcjonują 3 domy pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz przewlekłe somatycznie chorych. Oferują one łącznie 117 miejsc.

➤ Dom Pomocy Społecznej przy ul. II Armii 4 od września 2024 roku przeznaczony jest dla 38 osób. Poprzednio znajdował się w budynku przy ul. Zachodniej 17 i przebywało w nim 48 osób. Działał na podstawie umowy zawartej z Gminą Wałbrzych. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2024 roku 6 885,48 zł. W 2024 roku umieszczono w nim tylko 3 mieszkańców Wałbrzycha tj. 1 kobietę i 2 mężczyzn. W związku z koniecznością dostosowania ilości mieszkańców do możliwości nowej siedziby, która zgodnie z obowiązującymi wymogami jest przeznaczona dla 38 osób, od września 2023 r. skierowano tylko trzech nowych mieszkańców.

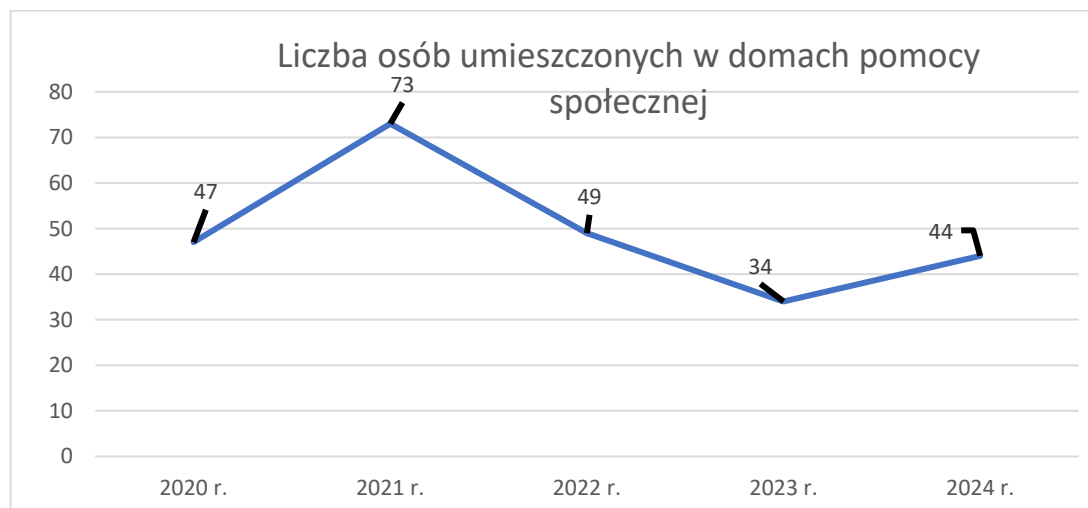
➤ Dom Seniora Rusinowa przy Osiedlu Górniczym 19A przeznaczony jest dla 49 osób – kobiet i mężczyzn. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił 6 885,48 zł. W 2024 roku umieszczono w nim łącznie 11 mieszkańców Wałbrzycha, w tym 6 kobiet i 5 mężczyzn. Na dzień 31.12.2024 r. w placówce przebywało 49 mieszkańców.

➤ Dom Seniora Biały Kamień przy ul. Andersa 162A otwarty w maju 2021 roku jest stacjonarną placówką pobytu, koedukacyjną, przeznaczoną dla 30 osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekłe somatycznie chorych. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił 7 849,94 zł. W 2024 roku umieszczono w nim łącznie 6 osób, w tym 2 kobiety oraz 4 mężczyzn.

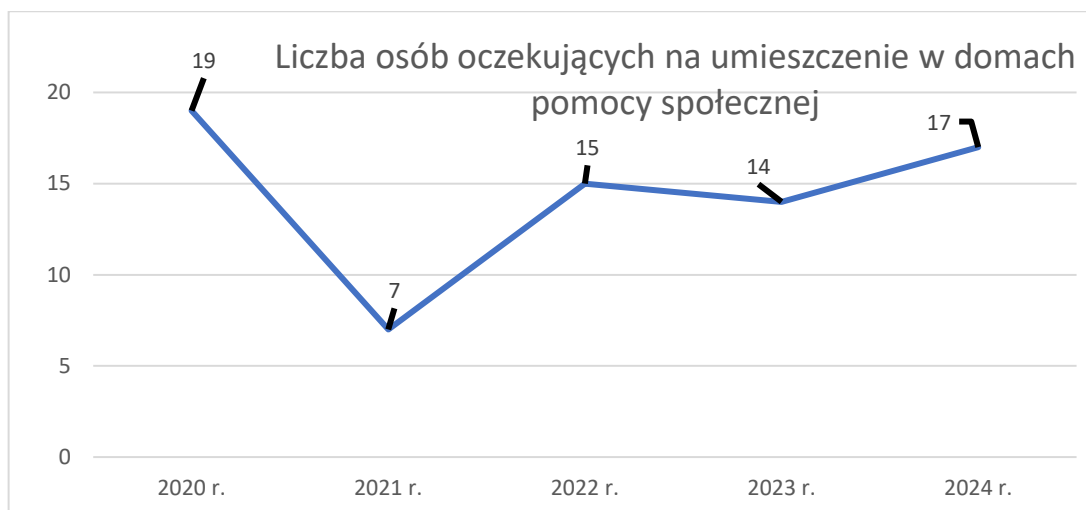
Zakres usług każdego z wałbrzyskich domów jaki jest świadczony na rzecz swoich mieszkańców ma na celu zabezpieczenie ich potrzeb bytowych poprzez zapewnienie miejsca zamieszkania, wyżywienia, niezbędnej odzieży i obuwia oraz utrzymania czystości. W zakresie usług opiekuńczych udzielana jest pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, pomoc w pielęgnacji oraz załatwianiu spraw osobistych.

Domy Pomocy Społecznej	Umieszczeni w 2024 r.	Zgony lub rezygnacje	Stan na 31.12.2024 r.	Osoby oczekujące
Domy pomocy społecznej w Wałbrzychu				
DPS Dom Rusinowa	11	8	49	9
DPS Biały Kamień	6	8	30	
DPS Sobięcin	3	5	38	
Inne domy pomocy społecznej poza Wałbrzychem				
Dla osób somatycznie chorych, starszych	11	5	32	0
Dla osób z zaburzeniami psychicznymi	10	8	75	8
Dla osób z upośledzeniem umysłowym	2	0	46	
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelekt.	1	1	15	0
Razem	44	35	285	17

W 2024 roku w domach pomocy społecznej przebywało 320 osób, w tym 75 osób z zaburzeniami psychicznymi, 46 osób z upośledzeniem umysłowym, 15 osób umieszczonych w domach dla małoletnich dzieci z upośledzeniem umysłowym. W okresie sprawozdawczym w domach pomocy społecznej umieszczono 44 mieszkańców Wałbrzycha. W tym czasie zmarło w domach pomocy społecznej 31 osób, zrezygnowały z pobytu 4 osoby. Do domów kierowane były wyłącznie osoby wymagające całodobowej opieki, które z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie mogły funkcjonować samodzielnie w codziennym życiu i nie można im było zapewnić pomocy w formie usług opiekuńczych, są to jedynie osoby wymagające całodobowej opieki oraz 13 osób skierowanych na podstawie postanowienia Sądu lub wniosku opiekuna prawnego w przypadku osób całkowicie ubezwłasnowolnionych.



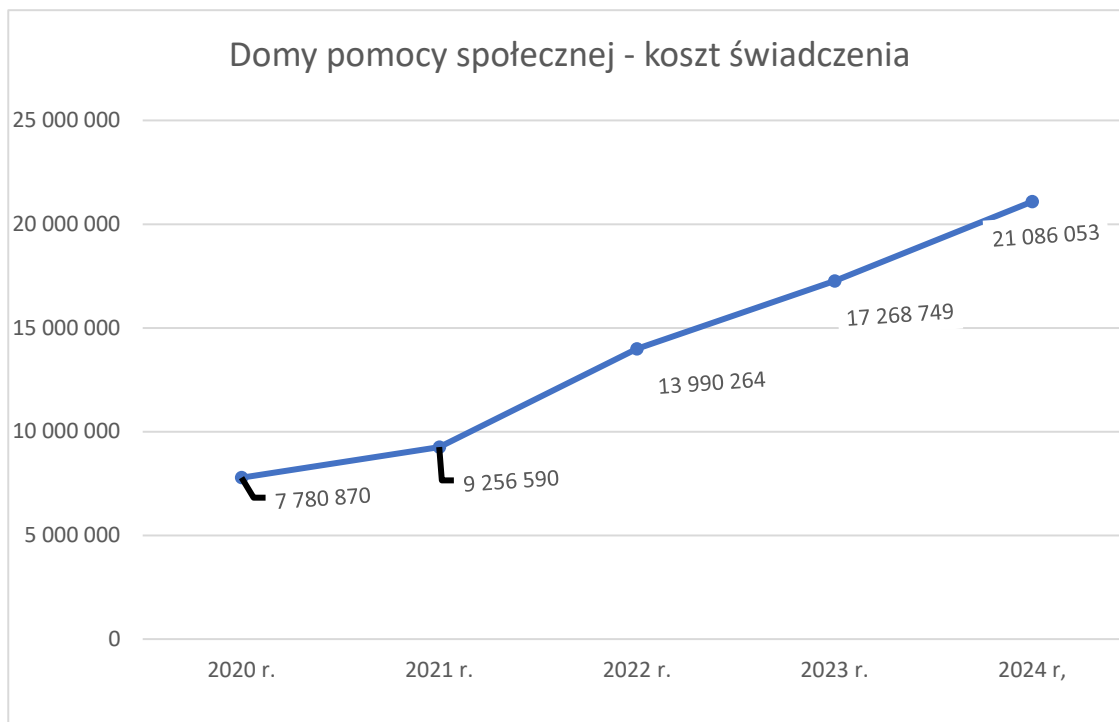
Poniższy wykres obrazuje, że liczba osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej na dzień 31.12.2024 r. pozostaje na bardzo podobnym poziomie jak w roku ubiegłym. W dalszym ciągu na umieszczenie w dps na dzień 31.12.2024r. oczekiwało 17 osób, w tym 7 z Postanowienia Sądu (1 do domu pomocy społecznej o profilu somatycznym, 6 o profilu dla osób psychicznie chorych).



Ośrodek, ze względu na niewystarczające środki finansowe, stara się maksymalnie długo zapewniać pomoc usługową w miejscu zamieszkania lub zapewniać miejsce w mieszkaniach wspomaganych. Łączny koszt pobytu w domach pomocy społecznej w Gminie Wałbrzych wyniósł 21 086 053,72 zł i wzrósł w stosunku do ubiegłego roku o 3 817 304,03 zł. Wzrost wysokości wydatków na pobyt pensjonariuszy spowodowany jest zwiększeniem kosztów utrzymania osób w domach pomocy społecznej.

Koszty utrzymania w poszczególnych DPS oraz kierowane osób ubogich z niskim dochodem spowodowało, że średni miesięczny koszt dopłaty do każdej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej w 2024 r. wyniósł 5 491 zł i wzrósł w stosunku do 2023 roku o 980 zł. Wynika z tego, że większość kosztów pobytu w domach pomocy społecznej ponosi gmina, a nie mieszkańcy.

Poniższy wykres obrazuje systematyczny wzrost kosztów pobytu mieszkańców Wałbrzycha w domach pomocy społecznej.



4.5. Mieszkania wspomagane

Zgodnie ze zmianą ustawy o pomocy społecznej od dnia 1 listopada 2023 roku zmianie uległa nazwa mieszkań chronionych. Z uzasadnienia projektu ustawy wynika, że wprowadzenie nowej formy mieszkań wspomaganych jest zgodne z kierunkami Strategii rozwoju usług społecznych przyjętej uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2023 r. Wprowadzone zmiany założyły odejście od nazewnictwa mieszkań określanych jako „chronione” i zmianę ich formuły. Nazwa „mieszkania chronione” zastąpiono nazwą „mieszkania wspomagane”. Zmiana spowodowana była negatywnym odbiorem nazwy przez środowisko osób z niepełnosprawnościami.

Mieszkania wspomagane tworzą warunki do prawidłowego przebiegu procesu usamodzielnienia, zapewniają możliwość samodzielnego funkcjonowania w środowisku otwartym i stwarzają możliwość integracji ze społecznością lokalną przy jednoczesnym wsparciu specjalistów, prowadzonej pracy socjalnej oraz usług bytowych. Wsparcie w mieszkaniach wspomaganych jest przyznawane na czas określony, a w przypadku osób, które posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach w stosunku do innych osób – może zostać przyznane na czas nieokreślony.

Mieszkania wspomagane prowadzone były w 2024 roku przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu przy ul. Ogrodowej 2a. Było to 7 mieszkań dla 23 osób. Pobyt w mieszkaniu mógł być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową,

wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebowała wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagała usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającą pieczę zastępczą. Mieszkania wspomagane są formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub pobytu w okresie oczekiwania na umieszczenie w placówkach typu dom pomocy społecznej, zakład opiekuńczo-leczniczy itp.

W 2024 roku z pobytu w mieszkaniach skorzystało 48 osób w tym 18 kobiet i 30 mężczyzn. W ramach podejmowanych działań, 9 osób zostało umieszczonych w DPS, 6 osób nadal oczekuje na umieszczenie w DPS. Przeprowadzono 48 konsultacji psychologicznych, 4 osoby powróciły do poprzedniego środowiska, na skutek poprawy sytuacji zdrowotnej. Usługi bytowe wszystkim mieszkańcom świadczyła Spółdzielnia Socjalna Nasze Wsparcie.

Mieszkania wspomagane					
Rok	Liczba osób przebywających w mieszkaniu	Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej	Liczba osób uczestnicząca w projektach unijnych	Liczba konsultacji psychologicznych	Liczba osób powracających do środowiska
2020	60	15	0	19	1
2021	63	19	0	91	1
2022	57	19	6	91	1
2023	57	13	10	91	3
2024	48	9	0	48	4

Wydatki ponoszone w ramach realizowanego zadania dotyczą wynagrodzenia dla 1 pracownika socjalnego zajmującego się opieką i nadzorem nad osobami przebywającymi w placówce, ponadto koszty związane z eksploatacją budynku tj. opłat za energię, gaz, wodę i ścieki, ogrzewanie centralne oraz wszelkie przeprowadzanych drobnych napraw oraz remontów. Ponadto, realizacje usług bytowych realizowanych przez Spółdzielnię Socjalną „Nasze Wsparcie” dla mieszkańców mieszkań chronionych wspieranych/wspomaganych.

Zadanie w całości finansowane ze środków własnych gminy.

4.6. Realizacja Programu Korpus Wsparcia Seniorów – opaski bezpieczeństwa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu w okresie od 01.01.2024 do 31.12.2024 roku realizował Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024. Program skierowany był do seniorów w wieku 60 lat i więcej, którzy mieli problem z samodzielnym funkcjonowaniem z uwagi na stan zdrowia lub mieszkali z osobami bliskimi, które nie były w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. W ramach programu realizowane były dwa moduły.

Moduł I - usługi sąsiedzkie

Do udziału w programie zakwalifikowani zostali seniorzy, zamieszkali na terenie miasta Wałbrzycha, zgłaszający się przez ogólnopolską infolinię lub bezpośrednio do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Warunkiem przystąpienia do programu było ukończenie przez seniorów 60 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Usługami sąsiedzkimi na terenie miasta Wałbrzycha objęto 12 seniorów. Zakres usługi sąsiedzkiej obejmuje pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgniacyjną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Moduł II - opieka na odległość

Drugi moduł miał za zadanie zapewnić seniorom dostęp do tzw. „Teleopieki”, która ma na celu poprawić ich bezpieczeństwo oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania. W przypadku, gdy senior czuje niepokojące objawy dotyczące stanu zdrowia wciska przycisk SOS na opasce bezpieczeństwa, który powoduje wysłanie sygnału do centrum alarmowego. W sytuacji upadku, opaska automatycznie łączy się z ratownikiem medycznym, przekazując także informację o miejscu zdarzenia oraz wynikach parametrów życiowych – tętna i saturacji, ratownik dokonuje oceny aktualnej sytuacji. Dzięki zamontowanemu w opasce modułowi komunikacji, pacjent może bezpośrednio rozmawiać z ratownikiem przez opaskę. Nie potrzebuje żadnego dodatkowego urządzenia czy telefonu. W zależności od stanu zdrowia pacjenta, ratownicy mogą podjąć decyzję o wezwaniu zespołu ratownictwa medycznego, powiadomieniu osób bliskich, lub konieczności odbycia wizyty u specjalisty czy edukacji prozdrowotnej. Na terenie miasta Wałbrzycha funkcjonuje 400 opasek bezpieczeństwa.

W okresie sprawozdawczym od 01.01.2024r. do 31.12.2024r. wykonano 1858 wszystkich połączeń z dyspozytorami teleopieki. Przycisk SOS został wciśnięty 350 razy, z czego 40 zgłoszeń zakończyło się wezwaniem służb ratowniczych. Pozostałe 1818 zgłoszeń zakończyło się udzieleniem wsparcia w zależności od sytuacji m. in. poprzez udzielenie wsparcia emocjonalnego lub poproszenie o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia (rodzinę, sąsiadów, opiekunów, pracowników służb społecznych).

Biorąc pod uwagę powyższe działania oraz wskaźniki i informacje pozyskane od seniorów należy uznać, że Program Korpus Wsparcia Seniora na rok 2024 realizowany w Module I i II wzmocnił gminę Wałbrzych w zapewnianiu usług wsparcia, wynikających z rozeznaczonych potrzeb na terenie gminy na rzecz seniorów w wieku 60 lat i więcej.

Program Korpus Wsparcia Seniora w roku 2024 w opinii seniorów podniósł ich poczucie bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania, co korzystnie wpływa na proces tzw. deinstytucjonalizacji i znacznie opóźnia przedwczesne trawienie seniorów do instytucjonalnego systemu wsparcia. Podczas rozmów z użytkownikami opasek telemedycznych pracownicy socjalni często słyszeli od seniorów informacje, które jednoznacznie wskazywały na poprawę poczucia bezpieczeństwa. Również bliscy, którzy sami nie byli w stanie zapewnić należytej opieki często mówili, że dzięki opasce i operatorowi teleopieki są spokojni o seniora, wiedząc, że zostaną powiadomieni w przypadku sytuacji zagrażającej zdrowiu i życiu oraz będą mogli podjąć natychmiastowe działania.

4.7. Klub Seniora Plus

W roku 2024 Klub Senior+ funkcjonował w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, Edycja 2024, Moduł II, tj. zapewnienie funkcjonowania placówki Senior+. W 2024 r. łączna liczba uczestników, jaka wzięła udział w zajęciach wynosiła 34 osoby.

Klub oferuje w ciągu tygodnia min. 20 godzinną ofertę usług w zakresie aktywizacji społecznej, edukacji, kultury i sztuki, sportu i rekreacji oraz zdrowia.

- Aktywizacja społeczna obejmuje spotkania z dziećmi i młodzieżą z przedszkoli, szkół, ośrodków w celu integracji międzypokoleniowej, spotkania z seniorami innych placówek, spotkania z przedstawicielami jednostek, organizacji, firm oraz z członkami innych grup społecznych, spotkania przy kawie i herbacie, rozmowy, dyskusje i warsztaty tematyczne, to również organizacja uroczystości, udział w obchodach świąt, uroczystościach lokalnych i państwowych, spotkania promujące działalność klubu, tworzenie kroniki klubu, księgi gości, zajęcia organizacyjno-porządkowe itp. Ponadto, w ramach integracji uczestników z mieszkańcami dzielnicy Biały Kamień zorganizowano konkurs plastyczny, pt. „Biały Kamień moimi oczyma”. Zadanie niniejsze realizowane było od 02.01.2024 r. do 31.12.2024 r., łącznie 329 i 1/2 godziny.
- Zajęcia edukacyjne to zajęcia warsztatowe: manualne, plastyczne, techniczne, ogrodnicze, florystyczne, robótki ręczne, zajęcia multimedialne, (tj. projektowanie, tworzenie kompozycji kwiatowych, stroików, ozdób świątecznych, świeczników, pudełek, to projektowanie i szycie strojów na wydarzenia klubowe, to prace z wykorzystaniem darów natury, szkła, drewna oraz prace ogrodowe jak przesadzanie, sadzenie, pielęgnowanie roślin doniczkowych oraz na klubowym ogródku itp. Ponadto działanie to obejmowało hortiterapię: terapię ogrodem, która obejmuje takie czynności jak: sadzenie, pielęgnację roślin, pikowanie, podlewanie, podcinanie, rozmnażanie, wysiewanie nasion, kwiatów, warzyw i owoców, projektowanie i rozplanowywanie pracy w ogrodzie, tworzenie kompozycji kwiatowych, roślinnych, obserwacja wzrostu roślin, a także dotykanie, wąchanie, smakowanie, oglądanie, obejmuje również relaksację wśród roślinności. Zadanie niniejsze obejmowało łącznie 200 godzin.
- Kultura i sztuka, która obejmuje działania artystyczne jak: muzyczne, taneczne, teatralne, recytatorskie, czytelnicze itp. W ramach niniejszego działania organizowano spotkania muzyczne, spotkania artystyczne, zajęcia z kulturą w bibliotece, warsztaty poetyckie z pisarką, organizowano święta i uroczystości. Zorganizowano ponadto konkurs poetycki, pt. „Oblicza jesieni” dla mieszkańców dzielnicy Biały Kamień. Uczestniczono w koncertach oraz innych wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez lokalne jednostki. Ponadto działanie obejmuje wyjścia do instytucji kultury, jak kino, teatr, filharmonia, muzeum, czy innych atrakcji turystycznych. Zadanie niniejsze obejmowało łącznie 209 i 1/2 godziny.
- Sport i rekreacja obejmuje zajęcia ruchowe, gry i zabawy sportowe, basen, zajęcia z fizjoterapeutą, grę w kręgle, grę w bule oraz spacer, także z kijkami. Ponadto organizowano zawody sportowe, wycieczki piesze, wycieczki wyjazdowe, pikniki w plenerze. Zadanie niniejsze obejmowało łącznie 228 godzin.
- Zdrowie to edukacja i profilaktyka zdrowotna, tj.: trening umysłu i pamięci, gry planszowe, puzzle, warsztaty kulinarne. To spotkania ze specjalistami z zakresu zdrowia i profilaktyki (lekarz, pielęgniarka środowiskowa, ratownik medyczny,

kosmetyczka, trener odżywiania i zdrowego stylu życia itp.). To także terapia Snoezelen- terapia polisensoryczna w Sali Doświadczania Świata. Zadanie niniejsze obejmowało łącznie 104 godziny.

Klub Senior+ stanowi przestrzeń, w której osoby w wieku dojrzałym mogą nawiązywać nowe relacje, wspólnie spędzać czas i czerpać radość z aktywności społecznej. W takim środowisku seniorzy mogą spotkać ludzi w podobnym wieku, którzy dzielą wspólne doświadczenia, wartości i zainteresowania. To pozwala na nawiązanie głębszych więzi i poczucie przynależności do grupy, co jest niezwykle ważne dla zdrowia emocjonalnego, psychicznego. Społeczność klubu odgrywa również ważną rolę w zapewnieniu wsparcia i pomocy. Członkowie klubu wzajemnie się wspierają, dzieląc się doświadczeniami, radami, empatią, co jest szczególnie ważne w momencie, kiedy osoby starsze mogą potrzebować wsparcia ze względu na problemy zdrowotne, czy problemy w życiu rodzinnym. Uczestnicy w klubie czują się akceptowani i doceniani za swoje doświadczenie. Różnorodne warsztaty i zajęcia umożliwiają rozwijanie umiejętności i pasji, dają możliwość pogłębiania swoich zainteresowań i czerpania radości z nauki czegoś nowego, poszerzania wiedzy i prowadzenia inspirujących dyskusji, a także podkreślają ważną rolę kultury i sztuki oraz aktywności ruchowej w życiu każdego człowieka, niezależnie od wieku.

Udział seniorów w organizowanych spotkaniach i zajęciach w wyraźnym stopniu przyczyniły się do redukcji samotności i smutku oraz poprawy kondycji psychicznej i fizycznej. Ma to swoje odzwierciedlenie w odzyskaniu, czy nabyciu pewności siebie i chęci do życia, wzmacnianiu więzi międzypokoleniowych, a przede wszystkim na wzbogacenia życia osób starszych, co buduje silniejsze, bardziej zintegrowane społeczeństwo.

4.8. Wolontariat

W okresie 01.01.2024r. - 31.12.2024r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu prowadzony był wolontariat. 42 wolontariuszy świadczyło pomoc na rzecz potrzebujących. Ogółem z różnych form pomocy skorzystało 356 osób.

Formy udzielanej pomocy:

- wsparcie emocjonalne (rozmowa z koordynatorem lub wolontariuszem, kontakt z psychologiem, pedagogiem),
- pomoc zakupowa (produkty żywnościowe, artykuły chemiczne, środki czystości i higieny, leki),
- załatwianie spraw (w tym urzędowych, w przychodni zdrowia, bibliotece, drobne czynności domowe m. in. wieszanie firanek, wyrzucanie śmieci, uruchamianie zakupionego telefonu dotykowego, podcinanie włosów, pomoc w zakupach internetowych, naprawa zepsutego kranu itp.),
- pomoc akcyjna w postaci świątecznych stroików oraz prezentów okolicznościowych (paczki, upominki).

Przed dopuszczeniem wolontariusza do wykonywania zadań w ramach wolontariatu, konieczne było zawarcie umowy o współpracy wolontariackiej oraz przeszkolenie wstępne. Składa się na nie szkolenie ogólne (instruktaż ogólny), które obejmuje umiejętności oraz wiedzę podstawową do wykonywania pracy, a także przepisy i zasady BHP zależne od stanowiska pracy (instruktaż stanowiskowy). Przeprowadzenie instruktażu ogólnego i stanowiskowego musi być zatwierdzone na piśmie oraz odnotowane w aktach wolontariusza.

W 2024 r. przeprowadzono rozmowy wspierające, mające na celu udzielenie wsparcia emocjonalnego, psychologicznego, pomocy zakupowej, rozeznania potrzeb seniorów, zorganizowania pomocy wolontariusza, udzielenia informacji na zapytania seniorów. Na bieżąco są także uzupełniane wykazy, dokumentujące, działanie wolontariatu. Wolontariusze także aktywnie angażują się w działania na rzecz seniorów, w tym akcje podejmowane przez podmioty i instytucje działające na terenie naszego miasta.

W ramach koordynowania wolontariatem, zorganizowano następujące wydarzenia:

- W styczniu 2024r., z okazji „Dnia Babci i Dziadka” wolontariusze dostarczyli seniorom drobne upominki przygotowane przez dzieci z Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego. Odbył się również koncert poezji pt. „Poezja sercem śpiewana i sercem pisana”, w którym udział wzięli mieszkańcy Wałbrzycha oraz seniorzy z Klubu Seniora działającego przy CAL, a także wolontariusze z Wałbrzyskiego Telefonu Senioralnego.
- 21 marca zorganizowano „Wiosenny marsz - na powitanie wiosny”, w którym udział wzięli mieszkańcy Wałbrzycha, dzieci, młodzież oraz seniorzy. Marsz zakończył się piknikiem w Parku Sobieskiego.
- W okresie Wielkanocy uczestnicy Klubu Seniora działającego przy CAL w Wałbrzychu, przygotowali świąteczne upominki, a dzieci z ZPWD świąteczne kartki wraz z życzeniami, które trafiły do samotnych seniorów korzystających z pomocy zakupowej.
- W okresie letnim lipiec- sierpień zorganizowano akcję „Podaruj seniorowi swój jeden dzień wakacji”. Wolontariusze wraz z seniorami spędzali czas na wspólnych spacerach, na działce, na rozmowach o życiu, jego radościach i problemach.
- W Centrum Aktywności Lokalnej, dla mieszkańców Wałbrzycha odbyło się podsumowanie kampanii „Różowy październik”, zorganizowanej przez Wałbrzyską Radę Kobiet dot. profilaktyki raka piersi.
- 21 listopada w ramach obchodów „Światowego Dnia Życzliwości”, który odbył się na placu Magistrackim - witaliśmy przechodniów, dobrym słowem i gestem, rozdając przy tym słodki podarunek wraz z sentencjami.
- W grudniu 2024 r. koordynator grupy Przyjaciele z Wałbrzycha, zorganizowali akcję „Podziel się dobrem na święta i zostań Św. Mikołajem”. 150 paczek ze świątecznymi upominkami i żywnością trafiło do Wałbrzyskich seniorów, objętych pomocą w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” oraz seniorów ze Związku Emerytów i Rencistów w Wałbrzychu. Obdarowani zostali również mieszkańcy Domów Pomocy Społecznej oraz seniorzy z Centrum Wsparcia Socjalnego. Ponadto wolontariusze zaangażowali się w akcję przygotowania i rozwiezienia posiłków wigilijnych mieszkańcom miasta, a w szczególności seniorom.
- Dzięki uczestnictwu od 2021r., w Programie Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Długoterminowego Korpusu Solidarności, wolontariusze i koordynatorzy mieli możliwość skorzystania z Mini Grantu na „Inicjatywy wolontariackie”. W okresie sprawozdawczym złożyliśmy dwa wnioski, na które otrzymaliśmy dofinansowanie w łącznej kwocie 1076,40 zł.
- Wolontariusze włączali się także w prowadzenie zajęć dla dzieci z Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego, udzielania indywidualnych korepetycji - pomocy w nauce, pomocy w organizację pracy opiekuńczo – wychowawczej. Wolontariat prowadzony był również w Klubie Seniora oraz Klubie Integracji Społecznej. Wolontariusze dzielili się swoimi pasjami i zainteresowaniami z uczestnikami, podczas zajęć artystycznych.

4.9. Wałbrzyski Telefon Senioralny

W Centrum Aktywności Lokalnej od 2020r., działał Wałbrzyski Telefon Senioralny – miejska linia telefoniczna dla seniorów i co równie ważne prowadzona przez wałbrzyskich seniorów- wolontariuszy, którzy dyżurowali od poniedziałku do czwartku w godz. 10:00 – 14:00. Telefon Senioralny służył wszystkim seniorom, którzy potrzebowali pomocy w uzyskaniu porady, informacji, ale także mieli potrzebę porozmawiać, podzielić się swoimi troskami. W 2024 r. przy Wałbrzyskim Telefonie Senioralnym dyżur pełniło 8 seniorów – wolontariuszy, którzy przeprowadzili 26 rozmów telefonicznych, udzielając informacji, porad i wsparcia.

Ponadto wolontariusze promowali działalność WTS podczas wydarzeń i imprez miejskich, organizowanych w Wałbrzychu. Byliśmy również gościem Radia Wrocław oraz Radia Złote Przeboje, gdzie poruszony został temat działalności prowadzonej przez Wałbrzyskich seniorów na rzecz wałbrzyskich seniorów.

4.10. Punkt Informacyjny

W październiku uruchomiono w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej Punkt Informacyjny dla osób w wieku starszym, z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin.

Punkt informacyjny jest zadaniem realizowanym na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami mieszkających na terenie miasta Wałbrzyska, które w związku z napotykanymi na co dzień trudnościami, wymagają wsparcia w zakresie informacyjnym, doradczym lub bezpośredniego dostępu do dedykowanej im oferty instytucji oraz podmiotów funkcjonujących na terenie miasta.

Punkt wspiera osoby z niepełnosprawnościami w następującym zakresie ulg i uprawnień wynikających z obowiązujących przepisów, możliwości uzyskania wsparcia finansowego i rzeczowego w ramach pomocy społecznej, rehabilitacji społecznej i zawodowej, programów realizowanych na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami oraz projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, działające w najbliższej okolicy oraz zakresu działalności instytucji i organizacji zajmujących się wspieraniem osób niepełnosprawnych.

Z Punktu można korzystać telefonicznie – w tym celu została utworzona infolinia czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00, mailowo lub osobiście w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu.

4.11. Spotkanie wigilijne

W wałbrzyskim Hotelu Maria zorganizowano w dniu 23.12.2024 r. kolację wigilijną, do której zaproszono najuboższych mieszkańców miasta. Pracownicy socjalni szczegółowo rozeznali sytuację osób korzystających z pomocy Ośrodka. Ponad 200 osób mogło poczuć się wyjątkowo i być otoczonych troską, podczas uroczystej kolacji Wigilijnej. W uroczystości uczestniczyli również obywatele Ukrainy przebywających w Hotelu Maria.

Podobnie, jak w latach ubiegłych wolontariusze rozwieźli produkty spożywcze do każdej z wytypowanych rodzin. Wśród osób, które zajęły się organizacją oraz dostarczeniem posiłku byli pracownicy tutejszego Ośrodka. Akcja ma duży wymiar społeczny, dedykowana jest dla osób samotnych, w trudnej sytuacji finansowej lub takich, którzy ze względu na stan zdrowia lub bardzo trudne warunki mieszkaniowe nie są w stanie samodzielnie przygotować dla siebie świątecznego posiłku.

V. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi

W Wałbrzychu system pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi polega na zabezpieczeniu medycznym oraz terapeutycznym. W mieście w Szpitalu Specjalistycznym im. dra Alfreda Sokołowskiego funkcjonuje Oddział Psychiatryczny i Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych dla kobiet i mężczyzn, w którym prowadzona jest diagnostyka psychologiczna oraz medyczna, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych z okresem pobytu do 10 dni oraz wsparcie terapeutyczne. W placówce funkcjonuje również Oddział Dzienny Psychiatryczny dla Dzieci i Młodzieży zajmujący się diagnostyką i leczeniem pacjentów w wieku rozwojowym.

Specjalistyczny Szpital im. dra Alfreda Sokołowskiego w Wałbrzychu na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 maja 2022 r. jest realizatorem programu pilotażowego w Centrach Zdrowia Psychicznego na obszarze Miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego. Centrum Zdrowia Psychicznego to bezpłatna, specjalistyczna pomoc osobom powyżej 18 roku życia w zakresie zdrowia psychicznego na zasadach programu pilotażowego realizowanego ze środków NFZ. Centrum Zdrowia Psychicznego to miejsce, gdzie można uzyskać kompleksową, fachową pomoc psychiatryczną oraz wszelkie informacje w tym zakresie. Z pomocy mogą skorzystać osoby pełnoletnie cierpiące na zaburzenia psychiczne, a także ich rodzina i bliscy pacjentów. Pomocy udziela wykwalifikowany zespół: lekarze, pielęgniarki, psycholodzy, terapeuci, pracownik socjalny.

W Centrum Zdrowia Psychicznego pracują również asystenci zdrowienia – tzw. eksperci przez doświadczenie. Wspierają pacjentów w procesie terapeutycznym, motywują i towarzyszą im w powrocie do zdrowia. Poradnie Zdrowia Psychicznego oraz Centra Pomocy Psychiatryczno-Psychologicznej znajdujące się w mieście przyjmują pacjentów w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia oraz komercyjnie. Na podstawie problemów, z którymi zgłaszają się osoby w kryzysie do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu można wnioskować, że pomoc osobom zaburzonym psychiatrycznie jest niewystarczająca. Okres oczekiwania na konsultację psychiatryczną jest zdecydowanie wydłużony, osoby objęte zdrowotnym ubezpieczeniem społecznym mają trudności w umówieniu pilnej konsultacji psychiatrycznej w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia.

5.1. Praca socjalna

Pracownicy socjalni w ramach podejmowanych działań bardzo często udzielają wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi. Są to osoby zgłaszające się samodzielnie, często bezradne w radzeniu sobie z własnym kryzysem. Drugą grupą osób są osoby, o których sytuacji pracownicy są powiadamiani przez rodzinę, najbliższe otoczenie lub instytucje. Osoby te w większości nie wyrażają zgody na zaproponowaną pomoc.

Praca socjalna skierowana jest na rozeznanie problemów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi, motywowanie do poddania się badaniom diagnostycznym w poradniach zdrowia psychicznego, a w razie potrzeby leczeniu, wspieranie osoby i rodziny oraz pomoc we wzmacnianiu i odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie i tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi, prowadzona jest przez pracowników socjalnych głównie Działu Pracy Socjalnej we współpracy z psychologami Ośrodka, lekarzami wałbrzyskiego Oddziału Psychiatrycznego oraz Policją. Działania pracowników nakierowane są w szczególności na udzielenie pomocy i wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi ze

zdiagnozowanym uzależnieniem od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, jak i osobom, u których istnieje podejrzenie występowania problemu uzależnień oraz ich rodzinom.

Praca dotycząca osób przejawiających zaburzenia psychiczne i ich problemów ma na celu zapobieganie jak i aktywne leczenie. Odbyna się w oparciu o ustawę o ochronie zdrowia psychicznego. Aby efektywnie rozwiązywać problemy i sprostać wyzwaniom w pracy z osobami chorymi psychicznie niezbędne było zbudowanie sieci współpracy i wsparcia systemowego m. in. lekarzy psychiatrów, pracownika socjalnego Oddziału Psychiatrycznego wałbrzyskiego Szpitala, pielęgniarki środowiskowej Oddziału, sądowych kuratorów zawodowych oraz sędziów Sądu Rejonowego w Wałbrzychu. Współpraca z profesjonalistami zdrowia psychicznego, takimi jak psychologowie czy psychiatrzy, jest istotna dla lepszego zrozumienia specyfiki zaburzeń, mieszkańców Wałbrzycha. Pomaganie w planowaniu i kontynuowaniu leczenia oraz rozwijanie umiejętności społecznych, a także współpraca z rodzinami oraz budowanie sieci wsparcia społecznego to ważne elementy w procesie pracy socjalnej.

5.2. Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00 i prowadzone są przez terapeutów, psychologa, muzykoterapeutę, logopedę oraz rehabilitanta.

Usługami w ŚDS mogą być objęte osoby przewlekłe psychicznie chore, osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, jeżeli jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne oraz osoby wykazujące inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych z wyłączeniem osób czynnie uzależnionych od środków psychoaktywnych.

Korzystanie z usług świadczonych w Środowiskowych Domach Samopomocy niebędących usługami całodobowymi jest nieodpłatne dla wszystkich osób korzystających z usług Środowiskowych Domów Samopomocy.

Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Czesława Miłosza 15A w Wałbrzychu jest przeznaczony dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną. Pobyt w nim wymaga skierowania wydanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w 2024 roku na podstawie decyzji administracyjnej skierowano 42 osoby.

W Środowiskowym Domu Samopomocy młodzież pracuje w 7 pracowniach terapeutycznych, w których wykonuje się prace odpowiednie do predyspozycji i możliwości poszczególnych osób: plastyczne, krawieckie, majsterkowiczków, rękodzielnicze, bukociarsko – ogrodnicze, gospodarstwa domowego oraz w 5 klubach zainteresowań: socjoterapeutycznym, teatralnym – biblioterapia, filmowym, sportowym, relaksacyjne.

5.3. Poradnictwo dla osób i rodzin w zakresie wsparcia psychicznego

Poradnictwo dla osób i rodzin w zakresie wsparcia psychicznego dla mieszkańców miasta, zarówno dla chorych, jak i ich rodzin prowadzone jest przez pracowników socjalnych oraz psychologów i pedagogów zatrudnionych w Ośrodku. Pomoc i wsparcie obejmuje również profilaktykę uzależnień u osób z zaburzeniami psychicznymi i realizowane jest przez pracowników Działu Profilaktyki w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Zadania wykonywane przez specjalistów nakierowane są w szczególności na udzielenie wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz ze zdiagnozowanymi uzależnieniami, jak i osobom, u których istnieje podejrzenie występowania problemu uzależnienia. Pracownicy Działu Profilaktyki współpracują z pracownikami socjalnymi w zakresie pracy socjalnej na rzecz klientów oraz w ramach poradnictwa udzielają wsparcia rodzinom osób zaburzonych psychicznie oraz z problemem uzależnień, informacji dotyczących sposobu postępowania z chorym członkiem rodziny. Prowadzą również konsultacje indywidualne w Centrum Aktywności Lokalnej w Wałbrzychu przy ul. Mickiewicza 24, środowisku zamieszkania klienta oraz w każdej z placówek MOPS tj. Schroniskach dla bezdomnych kobiet i mężczyzn, Ogrzewalni, Noclegowni, Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Prowadzą również grupy motywujące do podjęcia leczenia z uzależnienia, współpracują ze wszystkimi jednostkami medycznymi w mieście.

VI. System pomocy osobom w kryzysie bezdomności

6.1. Centrum Wsparcia Socjalnego

W świetle przepisów Ustawy o pomocy społecznej, bezdomność jest jedną z kategorii sytuacji trudnych, upoważniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (art. 7 pkt. 3). Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania (art. 6 pkt. 8). Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa po stronie gminy i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Bezdomność jest bardzo złożonym i niewątpliwie jednym z najtrudniejszych do rozwiązania problemów społecznych. Praktycznie niemożliwe jest opracowanie jednego, przystającego do potrzeb wszystkich osób doświadczających bezdomności, sposobu rozwiązania tego problemu w skali lokalnej.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu funkcjonuje Centrum Wsparcia Socjalnego:

1. Zespół Pracy Socjalnej ds. Bezdomnych
2. Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Beethovena 24a,
3. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Ogrodowej 2a,
4. Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży ul. Ogrodowej 2a,
5. Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy ul. Beethovena 24a,
6. Ogrzewalnia dla Bezdomnych przy ul. Beethovena 1a,

7. Mieszkania wspomagane przy ul. Ogrodowej 2a

8. Mieszkania treningowe przy ul. Piotr Skargi.

Działania skierowane do osób bezdomnych w gminie koordynuje Zespół Pracy Socjalnej ds. Bezdomnych. Do głównych zadań zespołu należy diagnozowanie sytuacji bytowej, zawodowej, zdrowotnej, rodzinnej i materialnej osób bezdomnych, minimalizowanie bezpośredniego zagrożenia egzystencji tych osób oraz przewyciężenia skutków zjawiska w dalszym działaniu. Ważnym elementem wsparcia osób bezdomnych jest udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej, polegającej na aktywizowaniu osób bezdomnych do podejmowania działań w celu poprawy swojej sytuacji życiowej, doprowadzając ostatecznie do wyjścia z bezdomności. Udzielanie pomocy w formie świadczeń finansowych i rzeczowych osobom bezdomnym, kierowanie ich do placówek pomocowych będących w strukturach Ośrodka oraz poza nim. Ponadto, prowadzone są działania interwencyjne mające na celu zabezpieczenie osób bezdomnych przed utratą życia i zdrowia.

Zespół nadzoruje funkcjonowanie placówek ponadto, ściśle współpracuje w skali całego roku z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi schroniska dla bezdomnych na terenie miasta tj. Schroniskiem dla Osób Bezdomnych MONAR w Wałbrzychu, prowadzony przez Stowarzyszenie MARKOT.

6.1.1. Schronisko dla bezdomnych mężczyzn

Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Beethovena 24a przeznaczone było dla 80 mężczyzn. Placówka zapewniała schronienie, poprzez przyznanie tymczasowego miejsca, osobom bezdomnym, samotnym z terenu miasta Wałbrzycha na podstawie decyzji administracyjnej. W 2024 r. z pobytu w schronisku skorzystało 160 mężczyzn. Placówka pełni funkcję otwartego domu wsparcia dziennego, w którym w ciągu dnia mogą przebywać osoby bezdomne nie będące mieszkańcami domu. Korzystają one z pomocy psychologicznej, terapeutycznej i zabiegów pielęgnacyjno – higienicznych. Nowy obiekt przy ul. Beethovena 24a został udostępniony do użytku w dniu 2 grudnia 2023 r. Celem zmiany lokalizacji jest poprawa standardu schroniska, jak również zwiększenie liczby całodobowego pobytu. Placówka została przygotowana zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni.

W ramach podejmowanych działań sporządzono 80 kontraktów socjalnych, zakończono realizację 35 kontraktów, 30 osób, podjęło terapię w związku z problemem uzależnień, 49 osób korzystało ze wsparcia psychologicznego w ramach, którego zrealizowano 100 konsultacji, przeprowadzono grupowe warsztaty psychoedukacyjne dotyczące emocji, ich odczuwania, nazywania i wyrażania. 12 osób podjęło leczenie psychiatryczne, 4 osoby skierowano do mieszkań wspomaganych, 23 osoby podjęły lub kontynuują zatrudnienie, 11 osób usamodzielniało się (wynajęcie mieszkania, wyjazd do pracy, powrót do rodziny), 14 osób kontynuuje zatrudnienie socjalne w ramach CIS, w projekcie „MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy” bierze udział 10 osób, w projekcie „Subregionalny system tworzenia miejsc pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej” bierze udział 7 osób.

W ramach zadania ponoszone były koszty na wynagrodzenia dla 13 pracowników zajmujących się opieką i nadzorem osób przebywających całodobowo w placówce do oraz dwóch pracowników socjalnych. Wydatki w ramach realizowanego zadania dotyczą również kosztów związanych z eksploatacją budynków tj. opłat za energię, gaz wodę i ścieki, ogrzewanie centralne, ponadto opłat za pranie pościeli oraz wszelkich przeprowadzanych drobnych napraw oraz remontów.

Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn						
Rok	Liczba osób przebywających w schronisku	Liczba sporządzonych kontraktów socjalnych	Liczba osób uczestnicząca w projektach unijnych	Liczba osób podejmująca zatrudnienie	Liczba osób skierowanych do mieszkań chronionych/ wspomaganych	Liczba osób usamodzielnionych
2020	145	114	20	12	4	10
2021	147	98	26	18	11	10
2022	147	126	13	17	10	10
2023	147	88	15	28	6	2
2024	160	80	17	23	4	11

6.1.2. Schronisko dla bezdomnych kobiet

Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Ogrodowej 2a przeznaczone jest dla 30 kobiet - 30 miejsc. Placówka zapewnia schronienie, poprzez przyznanie tymczasowego miejsca, osobom bezdomnym, z terenu miasta Wałbrzycha na podstawie decyzji administracyjnej.

W 2024 r. z pobytu w schronisku dla bezdomnych kobiet skorzystały 40 osób. W ramach podejmowanych działań w 2024 r. przyjęto do placówki 1 nową osobę. W ramach podejmowanych działań sporządzono 27 kontraktów socjalnych, zakończono realizację 2 kontraktów, 5 osób podjęło leczenie psychiatryczne, 10 osób podjęło realizację szkoleń, kursów, projektów, 3 osoby się usamodzielnili – (wynajęcie mieszkania, wyjazd do pracy, powrót do rodziny), 5 osób zostało skierowanych do specjalisty Działu Profilaktyki, 11 osób korzystało ze wsparcia psychologicznego w ramach, którego zrealizowano 32 konsultacje, przeprowadzono grupowe warsztaty psychoedukacyjne dotyczące emocji, ich odczuwania, nazywania i wyrażania. 8 osób uczestniczyło w projekcie "MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy".

Wydatki ponoszone w ramach realizowanego zadania dotyczą wynagrodzenia dla 9 etatów pracowników zajmujących się opieką i nadzorem osób przebywających w schronisku zatrudnianych na umowę o pracę w systemie zmianowym oraz kosztów związanych z eksploatacją budynku tj. opłat za energię, gaz, wodę i ścieki, ogrzewanie centralne, ponadto opłat w związku z przeprowadzeniem drobnych napraw oraz remontów wynikających z usterek.

Schronisko dla Bezdomnych Kobiet						
Rok	Liczba osób przebywających w schronisku	Liczba sporządzonych kontraktów socjalnych	Liczba osób uczestnicząca w projektach unijnych	Liczba osób podejmująca zatrudnienie	Liczba osób skierowanych do mieszkań chronionych/ wspomaganych	Liczba osób usamodzielnionych
2020	51	40	2	6	3	8
2021	44	35	6	7	4	1
2022	53	46	5	4	2	2
2023	62	56	3	12	3	3
2024	40	27	8	0	0	3

6.1.3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy ul. Ogrodowej 2a, przeznaczony jest dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu. W ramach działania placówki udzielana jest natychmiastowa specjalistyczna pomoc psychologiczna, poradnictwo socjalne, prawne. W sytuacjach uzasadnionych udzielana jest pomoc w formie schronienia do 3 miesięcy. Placówka posiada 40 miejsc hostelowych. W 2024 r. w Ośrodku Interwencji Kryzysowej przebywały 64 osoby, w tym 33 osoby dorosłe (26 kobiet i 7 mężczyzn) oraz 31 dzieci (10 dziewczynek i 21 chłopców), z czego 3 osoby z powiatu wałbrzyskiego, w tym 2 osoby dorosłe (kobiety) oraz 1 dziecko (chłopiec). 10 osób korzystało ze wsparcia psychologicznego w ramach, którego zrealizowano 21 konsultacji.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w zakresie realizacji powierzonych zadań współpracował ściśle z Komendą Miejską Policji w Wałbrzychu, Komendą Miejską Straży Pożarnej w Wałbrzychu, Sądem Rejonowym w Wałbrzychu, Prokuraturą Rejonową w Wałbrzychu, Specjalistycznym Szpitalem im. dra A. Sokołowskiego oraz innymi placówkami służby zdrowia, placówkami oświatowymi.

6.1.4. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu wykorzystując dotację otrzymaną z DUW z dniem 1 kwietnia 2019 przekształcił placówkę tj. Schronisko dla Bezdomnych Rodzin w Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży.

W 2024 r. w Domu dla matek przebywało łącznie 19 samotnych matek z dziećmi. Głównym powodem zgłoszenia się do Ośrodka był problem mieszkaniowy. Płynność w przyznawaniu lokali uległa poprawie i 6 mieszkanek mogła się usamodzielnąć we własnych mieszkaniach. Z posiadanej wiedzy wynika, że większość z kobiet dobrze sobie radzi, mieszkając samodzielnie. Część kobiet zamieszkujących w 2024 roku Dom dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży została przeniesiona z Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Wałbrzychu. Część kobiet została przeniesiona z Ośrodka Interwencji Kryzysowej. W 2024 do Ośrodka trafiło kilka nowych, byłych wychowanek placówek opiekuńczo – wychowawczych. Codzienna praca z mieszkankami polegała na monitorowaniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych mieszanek, zapewnienie bezpieczeństwa i dobrego zdrowia dzieci oraz przestrzegania zasad panujących w Ośrodku. Każda z matek przechodziła przez szereg treningów m. in. prawidłowego żywienia, dysponowania finansami. Szczególny nacisk

kładziony był na gospodarowanie budżetem domowym, poprzez założenie kopert i naukę oszczędzania pieniędzy z uwagi na fakt, iż wiedza na temat prawidłowego zarządzania własnymi finansami bywa znikoma. Mieszkanki nie mając odłożonych środków w razie nagłego wypadku np. choroby dziecka, konieczności wezwania taksówki, aby udać się do lekarza czy wykupienia leków. Monotonność dnia codziennego, co jakiś czas uatrakcyjniane jest zajęciami czy imprezami organizowanymi na terenie placówki w ścisłej współpracy z psychologiem i asystentem rodziny.

W 2024 roku z pobytu w placówce skorzystało 57 osób (19 kobiet i 38 dzieci, w tym 11 dziewczynek i 27 chłopców). W ramach podjętych działań kobiety realizowały program usamodzielnienia. 10 rodzin objętych było wsparciem asystenta rodziny, 2 kobiety podjęły zatrudnienie, w tym 1 w spółdzielni socjalnej, 6 osób podjęło terapię odwykową, 5 osób podjęło leczenie psychiatryczne. 7 osób korzystało ze wsparcia psychologicznego w ramach, którego zrealizowano 24 konsultacje.

W ramach zadania ponoszone są koszty na wynagrodzenia dla 1 pracownika w pełnym etacie na stanowisku starszego specjalisty pracy socjalnej, zajmującego się opieką i nadzorem osób przebywających w domu. Wydatki w ramach realizowanego zadania dotyczą również kosztów związanych z eksploatacją budynku tj. opłat za energię, gaz wodę i ścieki, ogrzewanie centralne, opłaty za pranie pościeli oraz wszelkich przeprowadzanych drobnych napraw oraz remontów.

6.1.5. Mieszkanie treningowe

Mieszkanie treningowe tworzy warunki do godnego, możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, zgodnie z indywidualnymi wyborami, w poszanowaniu odrębności, w poczuciu pełnej integracji ze społeczeństwem, przy zapewnieniu niezbędnego wsparcia specjalistów, prowadzonej pracy socjalnej oraz w przypadku takiej konieczności usług bytowych. Wsparcie w mieszkaniu treningowym jest przyznawane na czas określony.

W 2024 roku w mieszkaniu treningowym przebywało 6 mężczyzn.

Pracownik socjalny towarzyszył mieszkańcom w codziennym funkcjonowaniu, podejmował działania związane z aktywizacją społeczną, treningiem efektywnego zarządzania finansami, czasem, prowadzeniem gospodarstwa domowego, załatwianiem spraw urzędowych, utrzymywaniem kontaktów z rodziną i otoczeniem. Zachęcał do uczestnictwa w działaniach społeczności Centrum Wsparcia Socjalnego. Podczas rutynowych wizyt w mieszkaniu treningowym motywował do przestrzegania regulaminu w tym dbania o porządek. Wspierał w podejmowaniu wszelkich działań związanych z wyeliminowaniem niekorzystnych czynników takich jak nadużywanie alkoholu, nieprzestrzeganie zaleceń lekarskich itp., zwłaszcza, że wszystkie zamieszkujące osoby są osobami z niepełnosprawnościami. Monitorował bieżące składanie ankiet weryfikacyjnych do wniosków o przyznanie z zasobów Gminy lokali socjalnych.

W 2024 r. 4 osoby się usamodzielnily poprzez przydział lokalu socjalnego.

6.1.6. Ogrzewalnia

Ogrzewalnia dla Bezdomnych, funkcjonuje jako placówka interwencyjna, mająca na celu zabezpieczenie osób bezdomnych, które z różnych przyczyn nie przebywają w noclegowni, czy też schroniskach dla bezdomnych, najczęściej na skutek nieprzestrzegania

regulaminu organizacyjnego. Celem wsparcia jest zapobieganie sytuacji zagrożenia życia i zdrowia osób bezdomnych w okresie zimowym. W placówce mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu i substancji psychoaktywnych. Ogrzewalnia dla Bezdomnych funkcjonuje przy ul. Beethovena 1a, w ramach przygotowanych kontenerów modułowych, zgodnie z obowiązującym z obowiązuje Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Placówka zapewnia nocleg w godzinach od 19:00 do 07:00.

W roku 2024 r. z pobytu w ogrzewalni skorzystało łącznie 186 osób, w tym 23 kobiety oraz 163 mężczyzn).

6.1.7. Noclegownia

Noclegownia rozpoczęła swoją działalność z chwilą udostępnienia obiektu przy ul. Beethovena 24a. Wchodzi w skład struktury organizacyjnej Centrum Wsparcia Socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Dysponuje 20 miejscami noclegowymi dla mężczyzn oraz 10 miejscami noclegowymi dla kobiet w dwóch oddzielnych pomieszczeniach. Z usługi mogą skorzystać osoby bezdomne wymienione w art. 6 pkt. 8 ustawy o pomocy społecznej bez względu na gminę ostatniego zameldowania wymagające tymczasowej lub interwencyjnej pomocy w zakresie zapewnienia schronienia.

Noclegownia zapewnia tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, umożliwienie spożycia posiłku i zapewnienie gorącego napoju oraz pakietu usług ukierunkowanych na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjścia z bezdomności, uzyskania samodzielności życiowej. Spełnia minimalne standardy podstawowych usług i minimalne standardy obiektu, w tym zakresie odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych oraz odpowiednich warunków do odpoczynku.

Od miesiąca grudnia 2023 r. udostępniono pomieszczenia dla osób będących w kryzysie bezdomności. Pomieszczenia placówki zostały przygotowane zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Placówka funkcjonuje w okresie od 1 października do 31 marca w godzinach od 18:00 do 8:00, natomiast od 1 kwietnia do 30 września od godziny 19:00 do godziny 7:00.

W roku 2024 r. przebywało w placówce 176 osób w kryzysie bezdomności, 147 mężczyzn, 29 kobiet. W ramach zadania ponoszone są koszty na wynagrodzenie dla 1 pracownika w pełnym etacie na stanowisku starszego pracownika socjalnego. Wydatki w ramach realizowanego zadania dotyczą również kosztów związanych z eksploatacją budynku tj. opłat za energię, gaz, wodę i ścieki, ogrzewanie. Ponadto opłat za pranie pościeli oraz wszelkich przeprowadzanych drobnych napraw oraz remontów.

6.1.8. Magazyn odzieży oraz łaźnia

Łaźnia i Magazyn Odzieży jest to nowa usługa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu uruchomiona w grudniu 2023 roku skierowana jest do osób ubogich żyjących

w warunkach substandardowych oraz osób będących w kryzysie bezdomności. Łaźnia zapewni możliwość bezpłatnej usługi z zakresu higieny osobistej w warunkach umożliwiających korzystanie z niej w sposób gwarantujący zachowanie intymności i godności. Natomiast magazyn odzieży jako dopełnienie całości pozwoli na swobodną wymianę odzieży.

Magazyn odzieży i łaźnia wchodzi w skład struktury organizacyjnej Centrum Wsparcia Socjalnego. Otwarte są całorocznie w godzinach od 7.00 do 15.00, w sytuacjach interwencyjnych całodobowo. Zlokalizowane są na parterze budynku przy ul. Ludwiga van Beethovena 24a. Odzież i obuwie wydawane są przez pracowników Centrum Wsparcia Socjalnego. Korzystanie z magazynu odzieży i łaźni jest bezpłatne i odbywa się w warunkach umożliwiających korzystanie gwarantujące zachowanie całkowitej intymności i godności.

W 2024 r. z kąpieli w łaźni skorzystało 249 osób.

6.1.9. Organizowanie społeczności osób w kryzysie bezdomności

W miesiącu styczniu 2024 r. z okazji Dnia Dziadka, mieszkańców schroniska odwiedziły dzieci ze świetlicy środowiskowej Placówek Wsparcia Dziennego z dzielnicy Podzamcze. Uczestnicy świetlicy przygotowali dla wszystkich dziadków prezenty. Mieszkańcy w zamian za otrzymane prezenty przygotowali słodki poczęstunek. Celem spotkania było aktywizowanie osób w kryzysie bezdomności do aktywnego funkcjonowania w środowisku oraz zmiana stereotypów dotyczących osób bezdomnych.

Mieszkańcy Schroniska w miesiącu marcu wraz z pracownikami socjalnymi wykonywali kartki świąteczne, które zostały przekazane dla pracowników wałbrzyskich instytucji. Celem spotkania było aktywizowanie osób w kryzysie bezdomności.

W miesiącu kwietniu 2024 r. na terenie Schroniska zorganizowano akcję porządkową. Panowie robili generalne porządki. Celem spotkania było aktywizowanie osób w kryzysie bezdomności do aktywnego funkcjonowania w środowisku oraz zmiana stereotypów dotyczących osób bezdomnych.

W kwietniu 2024 r. mieszkańcy Schroniska brali udział w Akcji „Czysty i Zielony Wałbrzych”, sprząтали ulicę Beethovena oraz teren Schroniska dla Bezdomnych w Wałbrzychu. W działania zaangażowano również osoby niepełnosprawne. Mieszkańcy wraz z pracownikami socjalnymi sadzili kwiaty w doniczkach, które jak co roku ozdabiają wejście do schroniska.

W miesiącu październiku 2024r. mieszkańcy Schroniska wraz z pracownikami socjalnymi przygotowywali stroiki na groby zmarłych podopiecznych, porządkowali groby na Cmentarzu Polskim, zapalone zostały znicze na grobach. Celem tego działania było uświadomienie mieszkańcom, że należy pamiętać o zmarłych i dbać o ich miejsce spoczynku.

W miesiącu grudniu 2024 r. mieszkańcy Schroniska wykonywali kartki świąteczne, stroiki, ozdoby, które

Dnia 16.12.2023 r. z okazji Świąt Bożego Narodzenia mieszkańców schroniska odwiedziły dzieci ze świetlicy środowiskowej Placówek Wsparcia Dziennego w dzielnicy Podzamcze oraz dzielnicy Podgórze. Uczestnicy świetlic przygotowali dla mieszkańców kartkę z życzeniami, krótki program artystyczny (dzieci śpiewały kolędy), upiekły ciasta. Mieszkańcy schroniska przygotowali słodki poczęstunek. Celem było aktywizowanie osób w kryzysie bezdomności do aktywnego funkcjonowania w środowisku oraz zmiana stereotypów dotyczących osób bezdomnych.

W dniu 18.12.2024r. zorganizowano wigilijne spotkanie świąteczne, w którym uczestniczyli wszyscy mieszkańcy Schroniska dla Bezdomnych w Wałbrzychu oraz Noclegowni. Mieszkańcy wraz z pracownikami socjalnymi przygotowywali dania wigilijne. Celem spotkania była integracja mieszkańców, podtrzymanie tradycji wigilijnej

Od 15 września w Centrum Wsparcia Socjalnego przy ul. Beethovena 24a trwała zbiórka wody pitnej, suchej żywności, chemii oraz innych artykułów potrzebnych dla poszkodowanych podczas powodzi. Każdy mieszkaniec Wałbrzycha oraz okolic mógł wesprzeć powodzian. Do akcji przyłączyli się pracownicy CWS, mieszkańcy Schroniska dla Bezdomnych oraz Noclegowni. Rozładowywali dary przywożone do placówki, układali tematycznie oraz pakowali auta, które następnie zawoziły je do miejsc, w których były rozdysponowywane wśród potrzebujących. Mieszkańcy placówek pomimo swojej trudnej sytuacji w pełni zaangażowali się w pomoc.

Pracownicy socjalni na bieżąco organizowali spotkania z mieszkańcami, podczas których omawiano bieżące problemy, konieczność przestrzegania ogólnie panujących norm. Spotkania służyły również integracji i funkcjonowania w grupie.

Centrum Wsparcia Socjalnego, ul. Ogrodowa 2a

W marcu 2024 mieszkanki Centrum Wsparcia Socjalnego udały się po raz kolejny do Centrum Ceramiki Unikatowej, gdzie wykonywały prace manualne na warsztatach ceramicznych. Mieszkanki Centrum Wsparcia Socjalnego zaprojektowały, a następnie samodzielnie ozdobiły farbami swoje prace, które później stały się unikatową pamiątką po wizycie w centrum ceramiki unikatowej. Celem spotkania była integracja mieszkank ze społecznością lokalną, poszerzenie umiejętności pracy z gliną jak również organizacja czasu wolnego mieszkańców Centrum Wsparcia Socjalnego.

W kwietniu 2024 mieszkańcy sprząтали teren placówki jak również upiększali parapety mieszkań wspomaganych, gdzie zamieszkują nasi starsi mieszkańcy. Wspólnie z seniorami sadzono kwiaty

Mieszkanki Centrum Wsparcia Socjalnego udały się z pracownikiem socjalnym do teatru dramatycznego na spektakl Niewyczerpany Żart. Spektakl na podstawie powieści Davida Fostera Wallace'a to opowieść o uzależnieniach i miłości, upadku i próbie podniesienia się, a wszystko to we wspianym, epickim klimacie. Spektakl rozbudził emocje i stworzył okazję do dyskusji między mieszkankami na tematy poruszone w sztuce.

W kwietniu 2024 r. mieszkanki domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży uczestniczyły w treningu kulinarnym, podczas którego wspólnie przygotowano ciasto. Celem spotkania było nabycie umiejętności przygotowania słodkich wypieków.

W czerwcu ponownie seniorów odwiedziła pani Arleta Mańka nauczyciel, socjoterapeutka i kinezytolożka, która poprowadziła zajęcia indywidualne dla mieszkańców CWS, polegające na wykonywaniu prostych ćwiczeń fizycznych, w taki sposób, aby zintegrować pracę ciała i umysłu uczestników spotkania. Ćwiczenia służyły temu, aby usprawnić nie tylko ciało, ale również intelekt poprzez tworzenie nowych połączeń neuronalnych i usprawnianie już istniejących. Po intensywnych ćwiczeniach mieszkańcy zostali wprowadzeni w stan głębokiego relaksu poprzez terapię dźwiękiem. Spotkanie miało na celu nie tylko rozwój ruchowy, emocjonalny i intelektualny, poprawę samopoczucia, ale

również sprzyjało nawiązaniu bliskiego, serdecznego kontaktu z innymi osobami uczestniczącymi w spotkaniu.

W sierpniu 2024 mieszkanki schroniska dla bezdomnych kobiet wraz z mieszkańcami mieszkań wspomaganych udali się do domu pomocy społecznej dom seniora Białych Kamień również odwiedzili uczestników Klubu Senior + jako przykład alternatywnej formy spędzania wolnego czasu i integracji ze społecznością lokalną.

We wrześniu odbyła się kolejna edycja akcji pn. „31 akcja sprzątania Świata-Polska 2024”, która nadzorowana jest przez Biuro Zarządzania Gospodarką Komunalną Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu. W związku z powyższym, jak co roku przeprowadzono zbiorowe sprzątanie śmieci zalegających poza miejscami przeznaczonymi do ich składowania, jak również upiększono teren placówki.

W październiku w ramach akcji „Różowy Październik” na terenie Centrum Wsparcia Socjalnego odbyła się prelekcja Wałbrzyskiej Rady Kobiet na temat konieczności przeprowadzania profilaktyki związanej z badaniem piersi. Po prelekcji mieszkanki miały okazję nauczyć się badać piersi na specjalnie przystosowanych do tego fantomach. Również w październiku seniorzy będący mieszkańcami Centrum Wsparcia Socjalnego odwiedzili klub Senior+ na Białym Kamieniu w ramach Warsztatów Edukacyjnych, w którym mieli okazję poszerzyć swoją wiedzę w zakresie odpowiedniego żywienia, które ma ogromny wpływ na nasze zdrowie. Mieszkańcy dowiedzieli się jak dieta może wspierać leczenie i profilaktykę wielu chorób. Wykład poprowadziła Agnieszka Sznajder specjalista z zakresu pielęgniarstwa jak również Małgorzata Manowska Spirydowicz specjalista z zakresu pielęgniarstwa chirurgicznego. W dniu 07.11.2024 w ramach aktywnych czwartków spotkaliśmy się z mieszkańcami celem usprawnienia połączeń neuronowych.

W listopadzie na terenie Centrum Wsparcia Socjalnego mieszkańcy mieli okazję uczestniczyć na warsztatach malarskich, które zorganizowała asystentka rodziny pani Joanna Figas. Pamiątkowe obrazy cieszą oko nie tylko samych autorów prac ale również wzbudzają podziw innych mieszkańców wisząc na ścianie sali konferencyjnej.

W tym samym miesiącu placówkę ponownie odwiedził Zespół Czarodzieje, który uprzyjemnił poranek mieszkańców mieszkań wspomaganych odbywając sentymentalną wycieczkę do ich lat młodości wspólnie śpiewając piosenki z ich młodzieńczych lat.

Na terenie Centrum Wsparcia Socjalnego odbyła się debata społeczna zorganizowana wspólnie z Komendą Miejską Policji w Wałbrzychu, podczas której wraz z zaproszonymi gośćmi rozmawialiśmy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, bezpieczeństwie pieszych w ruchu drogowym czy tematyce handlu ludźmi co to jest i kogo dotyczy.

W dniu 29.11.2024 na terenie Centrum Wsparcia Socjalnego odbyły się warsztaty edukacyjne pn. „Okaż kulturę - chroń naturę!” Warsztaty zostały przeprowadzone przez panią Justynę Piwońską prowadzącą firmę EKOSFERA oraz Monikę Bunk – pracownika Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu. Głównym celem zajęć było podniesienie wiedzy w zakresie poprawnej segregacji odpadów, ich redukcji w życiu codziennym oraz zaznajomienia ze zmianami, które zaczną obowiązywać od nowego. 2025 roku w gospodarce odpadami komunalnymi. Omówiono krótko proces produkcji papieru z recyklingu i wykonano papier czerpany na warsztatach. Zaprezentowano, jak wygląda gotowy wysuszony papier, który może posłużyć do wykonania np. kartki świątecznej

W dniu 11.12.2024 ponownie seniorów Centrum Wsparcia Socjalnego odwiedziła pani Arleta Mańka, która poprowadziła zajęcia indywidualne dla mieszkańców CWS. Spotkanie miało na celu rozwój ruchowy, emocjonalny i intelektualny, jak również poprawę

samopoczucia.

W dniu 20.12.2024 odbyło się spotkanie wigilijne wszystkich mieszkańców CWS. Podano własnoręcznie przygotowane tradycyjne potrawy. Placówkę dzięki wolontariuszom i pracownikom MOPS odwiedził Św. Mikołaj, który podarował starszym i młodszym mieszkańcom paczki świąteczne. W miłej atmosferze, można było zatrzymać się na chwilę i porozmawiać z innymi. Jedna z mieszkanki z własnej inicjatywy nauczyła się kilku kolęd, które zagrała na keyboardzie przy Wigilijnej kolacji.

VII. Działalność projektowa

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizował dwa projekty :

➤ **“MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy”**

Fundacja Rozwoju Ekonomii Społecznej w partnerstwie z Regionalnym Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wałbrzychu współrealizuje projekt: “MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy”. Projekt realizowany w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, który jest współfinansowany ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Priorytet 9 Fundusze Europejskie na rzecz transformacji obszarów górniczych na Dolnym Śląsku. Okres realizacji projektu: 01.04.2024r. – 30.09.2026r.

Celem projektu “Mieszkamy działamy i cztery kąty mamy” jest zwiększenie w okresie 30 miesięcy aktywności minimum 140 os. wykluczonych i ich rodzin, dotkniętych negatywnymi skutkami transformacji, oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej (PES).

Projekt obejmuje wsparciem dwie grupy beneficjentów:

I. Osoby będące w kryzysie bezdomności, dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań oraz zagrożone bezdomnością – 40 osób.

Zakres grupy: samotni rodzice (głównie kobiety), osoby w wieku 60+, osoby z niepełnosprawnością, osoby z doświadczeniem chorób psychicznych, osoby będące w pieczy zastępczej, rodziny mające ogromne problemy w aspektach wychowawczych.

Zakres działania:

- Uruchomienie mieszkań wspomaganych – 15 miejsc
- Wsparcie opiekunów w mieszkaniach wspomaganych
- Organizacja treningów/zajęć dla uczestników projektu
- Wsparcie takie jak grupa II projektu.

II. Osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia 100 osób – grupa specyficzna dla obszaru TPST

Zakres działania:

- Różnorodne formy samopomocowe – moderowane przez specjalistów grupy.
- Działania animacyjne z udziałem organizacji pozarządowych aktywizujące, łączące osoby między sobą oraz budujące współpracę z instytucjami.
- Stałe miejsce wyposażone w zaplecze salowe oraz ogrodowe tzw. nierezydencjonana placówka wsparcia.

- Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz usługi asystenckie dla osób potrzebujących.

Rezultatem projektu będzie zbudowanie lokalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących w Wałbrzychu oraz powiecie wałbrzyskim w formule partnerstwa z udziałem Podmiotów Ekonomii Społecznej i innych dostawców. W 2024 r. w projekcie „MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy” brało udział 10 osób mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn oraz 8 osób Schroniska dla Bezdomnych Kobiet.

➤ **“Subregionalny system tworzenia miejsc pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w sektorze usług społecznych z wykorzystaniem dostępnych instrumentów ekonomii społecznej”**

Projekt realizowany w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, który jest współfinansowany ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji Priorytet 9 Fundusze Europejskie na rzecz transformacji obszarów górniczych na Dolnym Śląsku Działanie 9.1 Transformacja społeczna. Okres realizacji projektu: 01.03.2024r. – 28.02.2026 r.

Celem głównym projektu jest przywrócenie na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które ze względu na stan zdrowia, lub stan zdrowia członków swoich rodzin są z tego wykluczone. Projekt zakłada w okresie 24 miesięcy, na obszarze objętym wsparciem zwiększenie dostępności co najmniej 12 niestacjonarnych miejsc świadczenia usług społecznych dla minimum 90 osób wykluczonych i ich rodzin, dotkniętych negatywnymi skutkami transformacji, w tym osób, których bierność zawodowa wynika z konieczności opieki nad osobami zależnymi. Celem projektu jest również przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy poprzez wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej (PES).

Działania projektowe obejmują realizację:

- Diagnoz, dla co najmniej 90 osób, w tym 60 pogłębionych.
- Realizację usług asystenckich oraz wytchnieniowych przez asystentów/tki i opiekunów/ki – poziom podstawowy.
- Usługi wykorzystujące nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne i teleopiekę.
- Usługi asystencji osobistej i opiekuńcze dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – poziom zaawansowany.
- Usługi asystencji osobistej i opiekuńcze obejmujące wsparcie towarzyszące zwiększające szanse na niezależne i podmiotowe życie.
- Wsparcie dla kadr instytucji pomocy i integracji społecznej.

Rezultaty projektu:

1. Zbudowanie lokalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących w Wałbrzychu oraz powiecie wałbrzyskim z udziałem, co najmniej 2 PES. System obejmie wsparcie w codziennym funkcjonowaniu dla osób w związku z ich wiekiem, stanem zdrowia lub niepełnosprawnością.
2. Przygotowanie i wdrożenie do świadczenia usług co najmniej 12 asystentów/ek i opiekunów/ek.
3. Objęcie kompleksowym wsparciem co najmniej 90 osób zagrożonych wykluczeniem

społecznym, tj. osób: z niepełnosprawnościami i/ lub potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym w zastępstwie za opiekuna faktycznego.

W 2024 r. wsparciem asystenta objętych było 7 mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn.

➤ **Trwałość CIS**

Kontynuowane jest zatrudnienie socjalne w ramach trwałości projektu realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu w partnerstwie pn.; „Centrum Integracji Społecznej w Wałbrzychu: Chcę być.... czyli odkrywamy życie na nowo”. W zatrudnieniu socjalnym biorą między innymi udział mieszkańcy Centrum Wsparcia Socjalnego.

W ramach trwałości zrealizowano:

- zatrudniono trenera zawodu, który współpracował z uczestnikami CIS zatrudnionymi w Spółdzielni Socjalnej Zielony Zakątek.
- zakupiono siłownię, która stanowi aktywną formę spędzania wolnego czasu dla uczestników CIS oraz mieszkańców CWS. Utworzenie siłowni w pomieszczeniach Ogrzewalni przy ul. Beethovena 1a w porze wiosenno-letniej przyczyniło się do wykorzystania obiektu całorocznie.
- zakupiono defibrylator AED, defibrylator szkoleniowy, szafkę do przechowywania AED, urządzenie do udrażniania dróg oddechowych, apteczki, szyny unieruchamiające, fantom osoby dorosłej do prawidłowego funkcjonowania CIS wymaga posiadania profesjonalnego sprzętu z zakresu ratownictwa medycznego oraz wyposażenia niezbędnego do zachowania bezpieczeństwa i higieny pracy. Dodatkowo zakupienie adekwatnego sprzętu treningowego pozwoli na przeszkolenie uczestników CIS, zwiększenie ich świadomości i bezpieczeństwa.
- zorganizowano 3 sesje treningów dla uczestników Centrum Integracji Społecznej w Wałbrzychu w zakresie „Radzenia sobie z emocjami”. Zadanie zrealizowane w formie treningów wyjazdowych z noclegiem dla średnio 10 uczestników CIS w Wałbrzychu będących podopiecznymi Centrum Wsparcia Socjalnego. Zakres tematyczny obejmował rozpoznawanie emocji, podstawowe i zaawansowane umiejętności prospołeczne, umiejętności radzenia sobie z emocjami, umiejętność radzenia sobie ze stresem, alternatywne umiejętności wobec agresji, kontrola złości, wnioskowanie moralne. Udział w cyklu szkoleniowym pozwolił uczestnikom zajęć CIS w Wałbrzychu na zdobycie bądź ugruntowanie posiadanej wiedzy/umiejętności społecznych.
- zorganizowano cykl 6 szkoleń zawodowych dla osób pracujących w ramach zatrudnienia Socjalnego w Centrum Integracji Społecznej w Wałbrzychu o tematyce: Montaż sufitów podwieszanych, Prace budowlane wykończeniowe, Kafelkowanie, Prace murarskie, Instalacja izolacji termicznej i akustycznej, Montaż ogrodzeń. W szkoleniach brało udział średnio 10 uczestników CIS, którzy na co dzień odbywają reintegrację społeczno – zawodową. Głównie są to mieszkańcy Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn w CWS przy ul. Beethovena 24a. Udział w szkoleniach we wskazanym zakresie pozwolił uczestnikom zajęć w CIS na rozszerzenie już posiadanych, bądź zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.
- zakupiono ekologiczne torby płócienne w liczbie 1300 sztuk. Torby posłużyły jako

element informacyjny o działalności CIS. Zostały wykonane przez PES.

- uszyto worki na odzież/obuwie w liczbie 440 szt., celem promocji CIS-u. Zostały wykonane przez PES.

VIII. System wsparcia osób niepełnosprawnych

8.1. Rehabilitacja społeczna i rehabilitacja zawodowa – podział środków

Dział Rehabilitacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu udziela wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, w ramach środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych zgodnie z algorytmem. W 2024 roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznał algorytmem dla Miasta Wałbrzysza środki finansowe w wysokości 6 853 985,00 zł. Rada Miasta Wałbrzysza w dniu 19 marca 2024 roku podzieliła w/w środki na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Szczegółowe informacje na ten temat obrazuje poniższa tabela.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej		Kwota
I.	Zobowiązania dotyczące dofinansowania działania warsztatów terapii zajęciowej – art. 35 a ust 1 pkt. 8 (90% kosztów działalności WTZ – dofinansowanie z PFRON)	3 201 120,00
a.	Udzielanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej – art.12 a	90 483,26
b.	Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej – art.13 ust. 1	0,00
f.	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – art. 35a ust 1 pkt. 7 lit. a	1 400 000,00
g.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – art. 35a ust 1 pkt.7 lit.b	89 350,00
h.	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – art. 35a ust 1 pkt.7 lit. D	649 708,65
i.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne oraz środki pomocnicze – art. 35a ust 1 pkt. c	1 423 323,09
Ogółem:		6 853 985,00

Wnioski o dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, rozpatrywane były zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz na podstawie zasad rozpatrywania wniosków wprowadzonych Zarządzeniem nr 13/2024 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu z dnia 20 marca 2024 roku. Celem wprowadzenia w/w zasad była konieczność szczegółowego i sprawiedliwego podziału środków pomiędzy wnioskodawców. Ze względu na bardzo dużą ilość wnioskodawców w stosunku do wysokości środków przyznanych z PFRON dofinansowanie mogło trafić tylko do osób najbardziej potrzebujących.

8.1.1. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze

W 2024 roku zawarto 16 umów na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych oraz 3 umowy zawarte z instytucjami prowadzącymi rehabilitację dla osób z niepełnosprawnością. Dofinansowaniem objęto wnioskodawców potrzebujących sprzętu do rehabilitacji w warunkach domowych: rowery rehabilitacyjne, bieżnie, rotory, orbiteki. Dofinansowanie otrzymały również osoby, które prowadzą na terenie miasta Wałbrzycha centra rehabilitacyjne dla osób z niepełnosprawnościami dofinansowaniem objęto specjalistyczny sprzęt do rehabilitacji: szyna do pasywnej mobilizacji stawów, aparat do terapii dysfagii, bieżnia, siedzisko z łuzką gryki, huśtawka terapeutyczna grzybek.

Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 80% poniesionych kosztów przez wnioskodawcę., nie więcej jednak niż 5 000,00 zł.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wypłacone dofinansowania	
	liczba Osób	kwota w zł	liczba osób	kwota w zł
22	19	100 085,00	18	98 733,00

Pomocą w dofinansowaniu do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze objęto 482 osoby z niepełnosprawnością, dofinansowanie obejmowało przede wszystkim aparaty słuchowe, systemy wspomagające słyszenie FM, pieluchomajtki, cewniki, kule, balkoniki, wózki inwalidzkie, protezy kończyn, piersi, obuwie ortopedyczne, peruki, pionizatory. Dofinansowaniem w pierwszej kolejności zostali objęci wnioskodawcy z potwierdzonym zakupem przedmiotów oraz wnioskodawcy, którzy wymagają zaopatrzenia w przedmioty i środki służące do codziennej higieny osobistej (tj. pieluchomajtki, cewniki i worki stomijne, ponadto znaczenie miała również kolejność wpływu wniosków do ośrodka.

Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 150% limitu przyznanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia natomiast w przypadku aparatów słuchowych wypłacane było w kwocie 1000 zł dla osób niepracujących i niebędących w wieku aktywności zawodowej, dla osób pracujących, uczących się i dzieci w pełnej kwocie czyli 150% z przyznanego limitu w ramach dofinansowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Złożone wnioski		Wyplacone dofinansowania	
Liczba osób	Kota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
775	2 804 759,99	482	1 322 958,84

8.1.2. Dofinansowanie barier w komunikowaniu się

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu dofinansowanie przyznawane jest dla osób mających znaczące problemy w komunikowaniu się czyli dla osób głuchoniemych, głuchych, niedosłyszających, mających trudności z wypowiedaniem się, niewidomych i niedowidzących, dla dzieci w spektrum autyzmu, dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich mających utrudniony kontakt z otoczeniem. Wnioski oceniane były na podstawie karty oceny merytorycznej wniosku, dofinansowanie otrzymały osoby, które otrzymały najwyższą ilość punktów w ocenie merytorycznej wniosku.

W ramach tego zadania dofinansowano do zakupu komputerów przenośnych, komputerów stacjonarnych oraz do komunikatorów i smartfonów.

W 2024 roku dofinansowanie wynosiło 95% poniesionych kosztów nie więcej jednak niż 4 000,00 zł w przypadku dofinansowania do komputera, z nie więcej niż 1 000,00 zł w przypadku dofinansowania do telefonu oraz nie więcej niż 6 000,00 zł w przypadku kosztu zakupu programów specjalistycznych tj. programów logopedycznych, oprogramowania Mówik.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wyplacone dofinansowania	
	liczba Osób	kwota w zł	liczba osób	kwota w zł
78	51	157 532,00	49	151 733,00

8.1.3. Dofinansowanie do barier technicznych

W 2024 roku przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie likwidacji barier technicznych brano pod uwagę stopień i rodzaj niepełnosprawności oraz wpływ zakupionego sprzętu na poprawę funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w najbliższym otoczeniu. Wnioski oceniane były na podstawie karty oceny merytorycznej wniosku, dofinansowanie otrzymały osoby, które otrzymały najwyższą ilość punktów w ocenie merytorycznej wniosku.

Dofinansowaniem objęto zakup schodolazu, podnośnika transportowo kąpielowego, łóżek ortopedycznych, windy przyschodowej, krzesła kąpielowego, uchwytów prostych i łamanych, wanny z drzwiami. Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 95 % nie więcej jednak niż 30 000,00 zł.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wyplacone dofinansowania	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
46	34	193 656,00	33	188 907,00

O dofinansowanie w ramach likwidacji barier w technicznych ubiegało się 46 osób z niepełnosprawnością, umowy zawarto z 34 osobami, 1 osoba zmarła w trakcie obowiązywania umowy.

8.1.4. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych

W 2024 wnioski rozpatrywane były na podstawie karty oceny merytorycznej wniosku, dofinansowanie otrzymały osoby, które uzyskały najwyższą ilość punktów są to przede wszystkim osoby, które poruszają się przy pomocy wózka inwalidzkiego, balonika lub kul są samotne lub zamieszkują wspólnie z innymi osobami niepełnosprawnymi a likwidacja barier w miejscu ich zamieszkania znacznie ułatwi tym osobą swobodne i w miarę samodzielne poruszanie się w miejscu zamieszkania. Dofinansowanie obejmowało przede wszystkim przystosowanie łazienki do potrzeb osoby z niepełnosprawnością, montaż uchwytów czy wymianę ogrzewania węglowego na ogrzewanie bezobsługowe. Dofinansowanie wypłacane było w wysokości 95% poniesionych kosztów nie więcej jednak niż 30 000,00 zł.

Złożone wnioski	Zawarte umowy		Wyplacone dofinansowania	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
89	15	313 380,64	14	303 880,64

W 2024 roku 89 osób złożyło wnioski o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych. Ze względu na ograniczone środki finansowe dofinansowanie otrzymało 15 osób, które otrzymały od 60 do 80 punktów w ocenie merytorycznej wniosku.

8.1.5. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych

Ze względu na ograniczone środki finansowe w stosunku do złożonych wniosków dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym przyznawane było w oparciu o hierarchię uwzględniającą wiek, stopień niepełnosprawności oraz rok ostatniego dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

Osoby ubiegające się o dofinansowanie wraz z opiekunami	Przyznane dofinansowania		Wyplacone dofinansowania	
	Ilość osób	Kwota w zł	Ilość osób	Kwota w zł
1042	790	1 415 871,66	695	1 390 029,66

Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym to zadanie które cieszy się największym zainteresowaniem wśród osób z niepełnosprawnością, każdego roku liczba złożonych wniosków jest bardzo duża. W 2024 roku 1042 osoby ubiegały się o przyznanie dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego, niestety ze względu na ograniczone środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowaniem objęto 695 osób z niepełnosprawnością. Dofinansowanie przyznawane było zgodnie z zasadami rozpatrywania wniosków wprowadzonych Zarządzeniem Dyrektora MOPS w marcu 2024 r., które uwzględniały wiek, stopień niepełnosprawności oraz rok ostatniego dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

8.1.6. Warsztaty Terapii Zajęciowych

Na terenie miasta Wałbrzych funkcjonują 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej są to placówki pobytu dziennego dla 95 osób niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym. Warsztat terapii zajęciowej to miejsce gdzie codziennie przychodzą osoby z niepełnosprawnościami przygotowując się do podjęcia pracy. W WTZ uczestnicy uczą się różnych umiejętności potrzebnych w codziennym życiu i w pracy, jak dbać o higienę osobistą, jak samodzielnie przygotować posiłek, jak wykonywać zadania w pracy oraz jak współpracować z ludźmi.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w ramach rehabilitacji społecznej stwarzają osobom z niepełnosprawnością możliwość kształtowania i rozwoju swoich zdolności, poszerzania i utrwalania wiedzy, poprzez organizowanie zajęć o różnej tematyce np. ogrodniczej, gospodarstwa domowego, ceramicznej, plastycznej, rękodzielniczej itp. poprawy zaradności osobistej, sprawności psychofizycznej, przystosowania i funkcjonowania społecznego oraz pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podejmowania satysfakcjonującego i samodzielnego życia.

Ponadto w ramach rehabilitacji zawodowej wdrażane są działania rozwijające zainteresowania i upodobania w zakresie preorientacji zawodowej oraz kształtowania podstawowych i specjalistycznych umiejętności niezbędnych na stanowisku pracy. Systematyczne nabywanie wiadomości i umiejętności zawodowych oraz kształcenie cech kierunkowych umożliwia uczestnikom przełamanie oporu przed podjęciem optymalnej dla nich formy aktywności zawodowej.

Koszt działalność trzech funkcjonujących w gminie Wałbrzych Warsztatów Terapii Zajęciowej w 2024 roku wyniósł 3 556 800,00 zł z czego 90% - 3 201 120,00 zł kosztów zostało pokryte ze środków PFRON oraz z budżetu gminy Wałbrzych 10% kosztów w wysokości 355 680,00 zł.

W 2024 roku przeprowadzono kontrolę wszystkich Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie miasta Wałbrzych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Publicznej Szkole Podstawowej Specjalnej nr 10 w Wałbrzychu, kontrolę przeprowadzono w dniu 9.10.2024 r. W 2024 roku rozszerzył swoją działalność tworząc kolejną pracownię pn. wizaż i stylizacja dla 5 osób z niepełnosprawnością.
- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu, kontrolę przeprowadzono w dniach 17.12.2024 roku.
- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Stowarzyszeniu Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej w Wałbrzychu, kontrolę przeprowadzono w dniu 26.09.2024 roku.

Kontrole przeprowadzano sposobem wrywkowym badając wymagane dokumenty oraz teczki osobowe uczestników. Kompletna dokumentacja niezbędna do przeprowadzenia kontroli została udostępniona przez kierowników warsztatów. Po każdej przeprowadzonej kontroli sporządzono protokół z jej wyników wraz z wnioskami oraz zaleceniami pokontrolnymi.

8.1.7. Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób z niepełnosprawnością to wsparcie organizacji pozarządowych i fundacji w podejmowanych działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Istotną rolę w rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych odgrywa ich udział w wydarzeniach kulturalnych, artystycznych i sportowych, prowadzi to do integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz podniesienie świadomości pełnosprawnych mieszkańców w zakresie problemów i potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Zasadnym jest dążenie do takich rozwiązań by wszystkie wydarzenia społeczne były dostępne nie tylko dla osób pełnosprawnych, ale dla wszystkich mieszkańców bez względu na swoją sprawność i ograniczenia.

W 2024 roku dofinansowanie udzielano w kwocie nie większej niż 10 000,00 zł dla danej organizacji, stowarzyszenia czy fundacji.

Złożone wnioski		Zawarte umowy		Wyplacone dofinansowania	
Ilość	kwota	ilość	Kwota w zł	ilość	Kwota w zł
9	130 740,00	9	89 350,00	9	87 173,50

Dofinansowanie obejmowało działania w następującym zakresie wycieczek integracyjnych, spartakiad sportowo rekreacyjnych, spotkań kulturalno – integracyjnych, zajęć rekreacyjnych promujących zdrowy tryb życia, konkursów plastycznych, muzycznych, pięknego czytania, biesiad integracyjnych, Zawodów sportowych, obchodów „Dnia białej laski” oraz „Dnia seniora” itp.

Z w/w działań skorzystało 612 osób z niepełnosprawnościami.

8.2. Pilotażowy program "Aktywny Samorząd"

W ramach rehabilitacji społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu realizuje od 2013 roku Program Aktywny Samorząd, który skierowany jest do osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej. Realizatorem programu w module I i II jest samorząd powiatowy, który przyjmuje zaproszenie PFRON do realizacji programu.

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Cele szczegółowe programu „Aktywny Samorząd” to:

- przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego;
- przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych;
- umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie;
- poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji;

MODUŁ	OBSZAR	ZADANIE
Moduł I likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	Obszar A likwidacja bariery transportowej	Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu)
		Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu)
		Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego)
		Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu)
	Obszar B likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym	Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu rąk)
		Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania
		Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku)
		Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy)
		Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.
		Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne

	Obszar C likwidacja barier w poruszaniu się	poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym)
		Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności)
		Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);
		Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);
		Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania)
	Obszar D	pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką, pomoc adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka).
	Obszar E	pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia), które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej, tj. pod opieką zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie lub pod opieką poradni/ośrodka/zespołu domowego leczenia tlenem

W 2024 roku Gmina Wałbrzych otrzymała środki na realizację Programu „Aktywny Samorząd” w następującej wysokości:

Program Aktywny Samorząd	Kwota otrzymanych środków	Kwota wypłaconych środków
Moduł I	302 789,90	302 789,00
Moduł II	192 870,71	177 793,00

Poniższa tabela przedstawia wydatkowanie środków z programu „Aktywny Samorząd” na poszczególne zadania.

Obszar A Likwidacja bariery transportowej		
Zadanie	Ilość osób	Wypłacone dofinansowanie
Zadanie 1 Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,	2	16 920,25
Zadanie 2 Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,	7	20 032,00
Zadanie 3 Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem	0	0,00

niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,		
Zadanie 4 Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu,	0	0,00
Obszar B Likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informatycznym		
Zadanie	Ilość osób	Wyplacone dofinansowanie
Zadanie 1 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,	2	20 000,00
Zadanie 2 Dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,	3	6 400,00
Zadanie 3 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,	2	17 200,00
Zadanie 4 Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,	1	5 804,99
Zadanie 5 Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.	0	0
Obszar C Likwidacja barier w poruszaniu się		
Zadanie 1 Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją	7	97 200,00

uniemożliwiająca samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,		
Zadanie 2 Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,	3	6 749,00
Zadanie 3 Pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	0	0
Zadanie 4 Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	0	0
Zadanie 5 Pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności ,z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,	6	47 550,00
Obszar D Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	4	17 504,30
Obszar E pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej.	90	255 360,54
Moduł II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	34	138 720,57

8.3. Program "Samodzielność - Aktywność - Mobilność" - Mieszkanie dla absolwenta

Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie samodzielnego mieszkania spełniającego indywidualne kryterium dostępności dla beneficjenta. Dofinansowanie dotyczy wszystkich kosztów wymienionych w umowie najmu ponoszonych przez beneficjenta.

Gmina Wałbrzych otrzymała na ten cel 229 251,75 zł ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2024 roku zawarto umowę z w ramach programu „Mieszkanie dla absolwenta” z wnioskodawcą, który podjął zatrudnienie w Bydgoszczy i tam obecnie zamieszkuje. Dofinansowanie wypłacane jest przez okres 36 miesięcy w wysokości do 1 500,00 zł miesięcznych kosztów wynajęcia mieszkania.

8.4. Program „Samodzielność – Aktywność - Mobilność”- Dostępne Mieszkanie

Gmina Wałbrzych 03 października 2023 roku przystąpiła do Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie i Mieszkanie dla absolwenta. Miejski Ośrodek.

Celem programu jest wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych. Dofinansowanie dotyczy dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem.

Gmina Wałbrzych otrzymała na ten cel 178 306,80 zł ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Nikt nie przystąpił do uczestnictwa w programie.

8.5. Program "Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej" edycja 2024

Gmina Wałbrzych w 2024 roku już kolejny raz przystąpiła do Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla Jednostek Samorządu Terytorialnego” – edycja 2024, pozyskując środki finansowe na ten cel w kwocie 1 616 815,87 zł ze środków ujęte w planie finansowym Funduszu Solidarnościowego na 2024 r. Program ma na celu zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Uczestnik Programu, któremu przyznano pomoc w postaci asystenta osobistego, nie ponosi odpłatności za tę usługę.

Koordynatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, natomiast realizacją programu zajmuje się Spółdzielnia Socjalna Nasze Wsparcie.

W 2024 roku usługą asystenta osobistego objęto 61 osób z niepełnosprawnością oraz podjęto współpracę z 45 asystentami.

Usługi asystencji przyznawane były przede wszystkim dla osób mających znaczny stopień niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną, mających problemy z komunikowaniem się, niewidomych i niedowidzących, poruszających się na wózkach inwalidzkich. Pod uwagę brano również korzystanie z usług asystenckich w roku poprzednim oraz korzystanie z innych form wsparcia o podobnym charakterze np. usługi opiekuńcze.

Asystenci towarzyszyli osobą z niepełnosprawnością w spacerach, zakupach, wyjściach do lekarza, urzędu, na wydarzenia kulturalne, kino, teatr, muzeum, basen, wspierali w codziennych czynnościach, przygotowanie posiłku, sprząatanie itp.

W ramach współpracy z NGO wprowadzono cykliczne spotkania dla asystentów na których prowadzone były warsztaty, pogadanki dotyczące potrzeb osób z niepełnosprawnością. Podczas tych spotkań asystenci mieli możliwość wymiany doświadczeń podzielenia się trudnościami w pracy z osobami z niepełnosprawnością.

L. p.	Nazwa programu	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba osób objętych wsparciem
1.	Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	2021	32	26
		2022	40	40
		2023	112	32
		2024	158	61

8.6. Program „Opieka Wytchnieniowa” edycja 2023

Gmina Wałbrzych w 2024 roku już kolejny raz przystąpiła do Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 pozyskując środki finansowe na ten cel w kwocie 329 791,50 zł ze środków ujętych w planie finansowym Funduszu Solidarnościowego na 2024 r.

W 2024 roku opieką wytchnieniową objęto 32 opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością oraz podjęto współpracę z 28 opiekunami wytchnieniowymi. Usługi opieki wytchnieniowej przyznawane były dla osób, które posiadają znaczny stopień niepełnosprawności oraz dla dzieci z niepełnosprawnością, które w roku poprzednim nie korzystały z tej formy wsparcia. Realizacja wsparcia w formie usług opieki wytchnieniowej ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane co dzień w sprawowanie opieki, dysponować będą czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Wsparcie w formie usługi opieki wytchnieniowej skierowane jest wyłącznie do opiekunów osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Gminy Wałbrzych.

L. p.	Nazwa programu	Rok	Liczba złożonych wniosków	Liczba osób objętych wsparciem
1.	Opieka wytchnieniowa	2021	43	31
		2022	55	48
		2023	50	34
		2024	62	28

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu rozeznając potrzeby osób ubiegających się o wsparcie w formie Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej oraz Opieki Wytchnieniowej corocznie składa wnioski o przyznanie środków finansowych na znacznie większą liczbę osób zainteresowanych, niż faktycznie zostaje to uwzględnione.

Powyższa tabela obrazuje ilość osób, które składają wnioski na objęcie wsparciem, oraz ilość osób faktycznie tym wsparciem objęta. W związku z dużym zapotrzebowaniem na ten rodzaj usług planuje się poszerzyć ofertę Ośrodka w ramach planowanych projektów unijnych.

8.7. Rehabilitacja społeczna w liczbach w latach 2020 - 2024

L.p.	Nazwa zadania	Rok	Złożone wnioski	Przyznane dofinansowania	Wyplacone dofinansowania
1.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2020	9	6	31 800,00
		2021	10	8	55 419,00
		2022	9	9	71 785,00
		2023	9	8	78 813,00
		2024	9	9	87 173,50
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	2020	10	7	7 836,00
		2021	10	9	10 406,00
		2022	13	13	18 844,00
		2022	23	17	37 236,00
		2024	22	18	98 733,00
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	2020	929	759	994 954,00
		2021	901	804	1 065 559,00
		2022	847	811	1 110 343,00
		2023	847	811	1 217 325,00
		2024	775	482	1 322 958,84
4.	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	2020	574	418	345 876,00
		2021	401	368	458 769,00
		2022	848	325	457 135,00
		2023	988	520	761 588,00
		2024	1042	695	1 390 029,66
5.	Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	2020	99	45	279 700,00
		2021	140	89	684 844,00
		2022	150	96	630 756,00
		2023	197	121	620 700,00
		2024	210	96	644 520,64

Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi.

W 2024 roku gmina Wałbrzych przystąpiła do realizacji Programu w ramach Modułu I i II czyli pomoc osobom z niepełnosprawnością poszkodowanym w wyniku powodzi.

Moduł I to jednorazowe świadczenie na rehabilitację społeczną, a Moduł II to jednorazowe świadczenie stanowiące rekompensatę poniesionych strat, przeznaczone na pokrycie kosztów zakupu lub naprawy sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych, sprzętów/urządzeń posiadanych w ramach zlikwidowanych uprzednio barier technicznych i barier w komunikowaniu się (bez barier architektonicznych) w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, utraconych lub zniszczonych na skutek działania żywiołu - o ile ich zakup był dofinansowany ze środków PFRON, w tym w ramach programów Rady Nadzorczej PFRON.

W ramach programu udzielono wsparcia dla 27 osób z niepełnosprawnością poszkodowanych w wyniku powodzi na co przeznaczono kwotę 52 000,00 zł.

Działamy i wspieramy.

W 2024 roku pracownicy działu uczestniczyli w wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach dofinansowania ze środków PFRON do sportu, kultury, rekreacji i turystyki były to m.in: „Dzień Białej Łaski” organizowany przez Polski Związek Niewidomych Koło w Wałbrzychu, XII Wałbrzyskie Bocce osób z niepełnosprawnościami – organizowane przez Fundację „Zielone Wzgórze” „XX Forum Osób z Niepełnosprawnością” – organizowane przez Stowarzyszenie Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Specjalnej w Wałbrzychu.

Ponadto, pracownicy Działu uczestniczyli w „Dniu Seniora” organizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Wałbrzychu, udzielając informacji uczestnikom spotkania dotyczących wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej oraz realizowanych programów „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością ” oraz „Opieka Wytchnieniowa”.

W związku z obchodami „Dnia Osób z Niepełnosprawnością” organizowanym przez Wałbrzyski Zakład Ubezpieczeń Społecznych pracownicy Działu prowadzili stanowisko informacyjno-doradcze w Sali Obsługi Klientów ZUS przy ul. Kasztanowej 1. Prowadzono również spotkania informacyjne w klubach seniora na terenie miasta Wałbrzych dotyczące różnych możliwości wsparcia dla osób z niepełnosprawnością.

IX. Świadczenia rodzinne i dodatki

W 2024r. Dział Świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu wypłacał mieszkańcom miasta następujące świadczenia.

9.1. Świadczenia rodzinne i świadczenia pielęgnacyjne

W 2024 r. możemy zaobserwować spadek liczby osób pobierających świadczenia rodzinne, przy czym jednocześnie kwota wypłacanych świadczeń wzrosła.

Główną przyczyną spadku liczby osób pobierających świadczenia rodzinne jest niskie kryterium dochodowe, które w ciągu 20 lat od wprowadzenia ustawy o świadczeniach rodzinnych wzrosło jedynie o 170 zł, z kwoty 504 zł w 2004 r. do kwoty 674 zł, która obowiązuje już od kilku lat.

W tym czasie najniższa pensja krajowa wzrosła z kwoty 824 zł brutto (ok. 602 zł netto) w 2004 r. do 4242,00/4300,00 zł brutto (3 221,98/3 261,53 zł netto) w 2024 r., a więc w przypadku najniższej krajowej możemy zauważyć ponad pięciokrotny wzrost, natomiast kryterium dochodowe uprawniające do zasiłku rodzinnego od 20 lat praktycznie nie uległo zmianie. Taka sytuacja powoduje, że obecnie prawa do zasiłku rodzinnego jest pozbawiona każda rodzina osiągająca dochody na poziomie najniższej krajowej. Osoba samotnie wychowująca nawet troje dzieci osiąga dochód na osobę w rodzinie ponad 800 zł netto i nie jest uprawniona do zasiłku rodzinnego, lub pobiera świadczenia w niskiej wysokości na podstawie tzw. zasady „złotówka za złotówkę”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wypłaca również świadczenie rodzicielskie, w wysokości 1000 zł miesięcznie dla kobiet, które urodziły dziecko, a nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego. W 2024 r. z takiego świadczenia skorzystało 154 kobiety.

W ostatnich latach możemy zauważyć również wzrost liczby osób pobierających świadczenia opiekuńcze uzależnione od niepełnosprawności tj. zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne.

Od 1 stycznia 2024 r. zostało wprowadzone nowe świadczenie pielęgnacyjne, które przysługuje wyłącznie wychowującym dzieci do ukończenia 18 roku życia (także rodzinom zastępczym), jeśli dzieci te legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Pobieranie nowego świadczenia pielęgnacyjnego, można łączyć z aktywnością zawodową opiekuna dziecka.

Osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne na zasadach obowiązujących do 31.12.2023 r. zachowują prawo do tego świadczenia, na czas sprawowania opieki nad osobą wymagającą opieki, także dorosłą osobą niepełnosprawną, jednak w dalszym ciągu nie mogą podejmować aktywności zawodowej.

Wzrost liczby osób pobierających świadczenia opiekuńcze jest również powodem, dla którego ogólna kwota wypłacanych świadczeń jest wyższa w stosunku do lat ubiegłych, świadczenie pielęgnacyjne jest corocznie waloryzowane, w 2024 r. świadczenie pielęgnacyjne wynosiło 2988 zł.

Kwota specjalnego zasiłku opiekuńczego wynosi 620 zł i nie zmieniła się od 2018 r.

Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela

zawierająca szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin pobierających poszczególne zasiłki, świadczenia i dodatki z tytułu świadczeń rodzinnych.

Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne (stan na 31.12.)

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Zasiłek rodzinny	2755	2168	1698	1568	1235	1014
Dodatki z tytułu:						
urodzenia dziecka	235	196	204	128	120	83
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	93	63	44	28	20	10
samotnego wychowywania dziecka	408	370	313	274	223	207
wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	790	734	701	668	601	530
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	398	339	325	305	302	290
pokrycia wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	44	54	42	39	38	30
pokrycia wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	10	10	9	8	4	5
Świadczenie pielęgnacyjne	414	434	490	558	610	602
Nowe świadczenie pielęgnacyjne						115
Zasiłek pielęgnacyjny	4064	4040	4079	4158	4300	4517
Specjalny zasiłek opiekuńczy	90	83	66	51	26	17
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	536	478	451	376	275	216
Świadczenie rodzicielskie	263	234	241	211	180	154
Ogółem liczba rodzin pobierających świadczenia	6425	5841	5499	5387	5362	5286
Kwota wypłacanych świadczeń w zł	31 474 076	32 424 413	32 964 593	34 292 167	35 468 785	44 330 286

9.2. Świadczenie wychowawcze

W 2024 r. świadczenia wychowawcze otrzymało 6 wałbrzyskich rodzin dla 6 dzieci. Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych oraz kwoty wypłaconych świadczeń wychowawczych przedstawia poniższa tabela. W 2021 r. została zmieniona ustawa o pomocy Państwa w wychowywaniu dzieci, która przeniosła od 1 stycznia 2022 r. obsługę świadczenia wychowawczego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W 2024 r. zostały wypłacane wyłącznie świadczenia zaległe, po ustaleniu prawa do świadczeń przez Dolnośląski Urząd Wojewódzki, w przypadku rodzin dla których mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Świadczenie wychowawcze	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	10673	10726	10710	10222	26	6
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	64 256 308	83 636 604	83 143 426	34 621 823	142 596	38 583

9.3. Pomoc osobom uprawnionym do alimentów

W 2024 r. liczba rodzin uprawniona do świadczenia alimentacyjnego i kwota wypłacanych świadczeń jest niższa niż w poprzednich latach. Jest to spowodowane niskim kryterium dochodowym uprawniającym do świadczeń alimentacyjnych. Na przestrzeni lat kryterium to wzrosło z kwoty 725 zł w latach 2007 – 2019, do kwoty 800 zł od października 2019 r. i 900 zł od października 2020 r. Kryterium dochodowe od 1 października 2023 r. wynosi 1209 zł, jednakże zwiększenie kryterium dochodowego nie przyczyniło się do zwiększenia liczby rodzin pobierających świadczenia

W grudniu 2024 r. zmieniła się ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, która z datą od 1 października 2024 r. podwyższyła maksymalną kwotę świadczenia z funduszu alimentacyjnego z kwoty 500,00 zł miesięcznie do kwoty 1000,00 zł.

W grudniu 2024 r. 138 rodzin skorzystało ze zmiany ustawy i otrzymało wyrównanie świadczeń za okres od października 2024r.

Liczbę rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych oraz kwoty wypłacanych świadczeń alimentacyjnych przedstawia poniższa tabela.

Świadczenie alimentacyjne	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	909	783	828	770	700	638
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	5 716 427	5 109 324	4 894 502	4 773 543	4 325 095	4 230 006

9.4. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

Działania wobec dłużników alimentacyjnych prowadzone są na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Celem nadrzędnym prowadzonych działań wobec dłużników jest zdiagnozowanie przyczyn niealimentacji oraz podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika. Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

W 2024 roku do Dział Świadczeń MOPS w Wałbrzychu wpłynęło 776 wniosków o podjęcie działań wobec dłużników, w tym 557 złożyli mieszkańcy Wałbrzycha i 219 wpłynęło z innych gmin.

Ustalono, że 64 dłużników aktualnie przebywa z zakładach karnych, a 51 przebywa na stałe poza granicami kraju. W związku z powyższym postępowania wobec nich zostały zawieszone. Do pozostałych dłużników wysłano wezwania do stawiennictwa celem przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, dla ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej. Dużym problemem utrudniającym skuteczną egzekucję świadczeń jest fakt, iż znaczna część dłużników nie posiada stałego miejsca zameldowania lub nie przebywa pod adresem wskazanym przez Komornika Sądowego. Wobec tych dłużników podejmowane są działania sprawdzające, polegające na wystąpieniu z zapytaniem do Centralnej Bazy Adresowej i Krajowego Rejestru Karnego. W przypadku gdy dłużnik przebywa w zakładzie karnym występujemy także z pismem do dyrektora ZK z prośbą o zatrudnienie skazanego i dokonywanie potrąceń z wynagrodzenia za pracę.

Podczas wywiadu odbierane jest od dłużnika oświadczenie majątkowe. Informacje pozyskane z wywiadu i oświadczenia majątkowego są niezwłocznie przekazywane komornikowi sądowemu celem poprawienia skuteczności prowadzonej egzekucji.

W przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia zostaje powiadomiony właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika. Jeśli dłużnik nie jest osobą zarejestrowaną w PUP to podczas wywiadu zostaje on zobowiązany do zarejestrowania się jako bezrobotny, albo jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny.

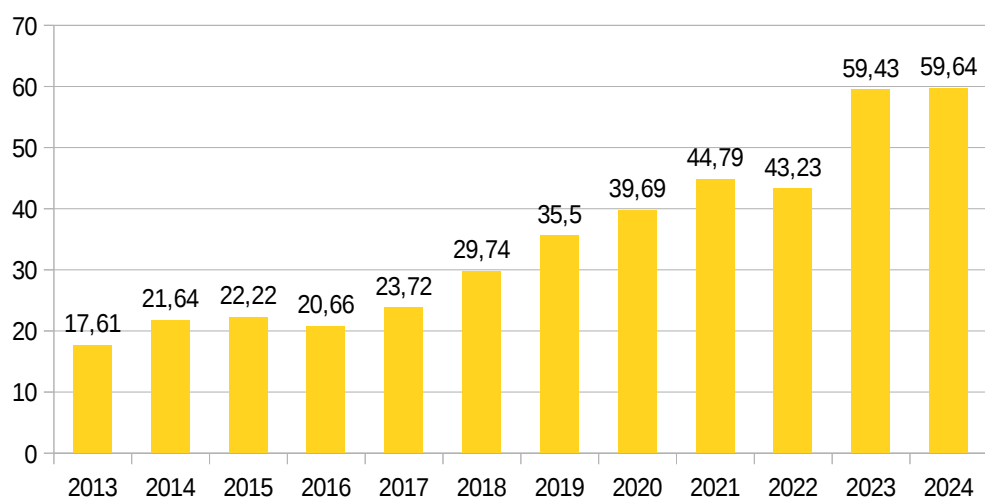
Zapis § 3 art. 209 kodeksu karnego obliguje Dział Świadczeń do informowania stosownych organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa zawsze po przyznaniu wierzycielce prawa do świadczeń alimentacyjnych, gdy kwota zaległości alimentacyjnych dłużnika przekracza trzykrotność zobowiązania. W 2024 roku wysłano do Prokuratury

Rejonowej w Wałbrzychu 451 takich zawiadomień.

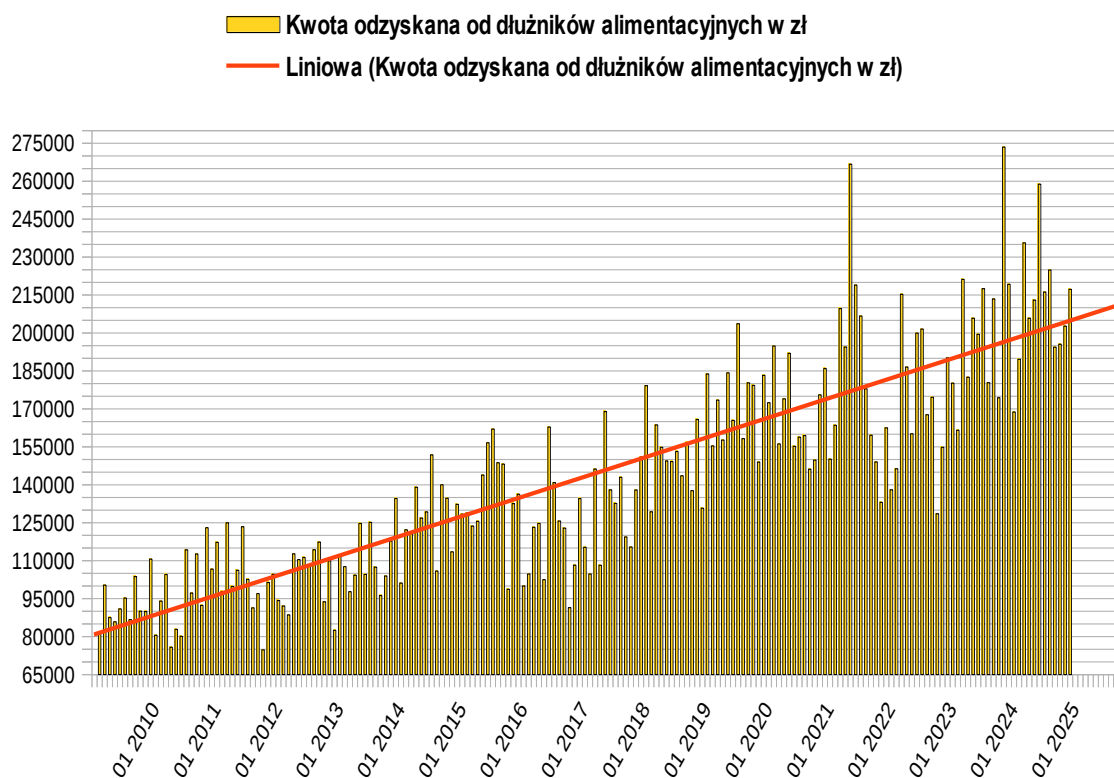
W przypadku, gdy zaległości alimentacyjne są niespłacane w okresie dłuższym niż 6 miesięcy Dział Świadczeń MOPS w Wałbrzychu jako organ właściwy dłużnika przekazuje do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego. Aktualnie współpracujemy z wszystkimi czterema Biurami Informacji Gospodarczej uprawnionymi do prowadzenia zbiorów. Cyklicznie w odstępach 14 dniowych są przekazywane do tychże biur zaktualizowane informacje o zobowiązaniach wszystkich dłużników alimentacyjnych.

Wskutek podejmowanych energicznych działań w celu egzekucji od dłużników alimentacyjnych wypłaconych świadczeń alimentacyjnych sukcesywnie, corocznie rośnie poziom skuteczności odzyskiwanych należności.

Poniższy wykres przedstawia wzrost skuteczności egzekucji należności alimentacyjnych dłużników w latach 2013 -2024 w procentach.



Poniższy wykres przedstawia poziom egzekucji należności alimentacyjnych w latach 2009 -2024.



9.5. Jednorazowe świadczenie wypłacane na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” wprowadziła od 1 stycznia 2017 r. świadczenie jednorazowe w wysokości 4000 zł. dla rodzin, w których urodziło się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W 2024 r. z takiej formy pomocy skorzystało 7 rodzin dla 7 dzieci.

Świadczenie „Za życiem”	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba rodzin	6	9	14	7	7	7
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	24 000	36 000	60 000	28 000	28 000	28000

9.6. Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy

W 2024 r. wpłynęło **91** wniosków obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski po wybuchu konfliktu zbrojnego na terytorium ich państwa. Są oni uprawnieni do pobierania różnorodnych świadczeń rodzinnych. Wydatki na to zadanie obejmowały wypłatę świadczeń rodzinnych

dla obywateli Ukrainy którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W ramach tego zadania wypłaciliśmy świadczenia na kwotę **631 429 zł**.

9.7. Dodatki mieszkaniowe

Zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

W 2024r. wydatki z tytułu wypłaconych dodatków mieszkaniowych wyniosły **5.329.298 zł**, a dodatki były przyznane dla **1.489** rodzin.

Dodatek mieszkaniowy	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba gospodarstw domowych	2694	2911	1520	1515	1489
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	3 573 705	3 772 277	4 178 658	4 941 843	5 329 298

9.8. Dodatki osłonowe

Dodatek osłonowy stanowił w 2022 roku kluczowy element rządowej tarczy antyinflacyjnej, który miał zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności. Zgodnie z zaproponowanymi przepisami przysługiwał gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. W 2024 r. dodatków osłonowych były wypłacane ponownie na zasadach tożsamyh z tymi obowiązującymi w 2022 r.

Wysokość dodatku osłonowego była uzależniona od liczby osób w gospodarstwie domowym i rodzaju ogrzewania i wynosiła od 400 do 1437,50 zł.

Rodzaj dodatku	Ilość wypłaconych dodatków	Kwoty wypłaconych dodatków w zł
Dodatek osłonowy	4514	1 594 542

9.9. Bon Energetyczny

Bon energetyczny w wysokości od 300 zł do 1200 zł zasilł budżety domowe gospodarstw domowych, jako kolejny element rządowej tarczy antyinflacyjnej, który miał zniwelować rosnące ceny energii i gazu. Zgodnie z zaproponowanymi przepisami przysługiwał jednorazowo gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2500 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1700 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. Wysokość bonu zależała od rodzaju ogrzewania i liczby członków gospodarstwa domowego.

Rodzaj dodatku	Ilość wypłaconych dodatków	Kwoty wypłaconych dodatków w zł
Bon energetyczny	5828	2 184 281

9.10. Zwrot VAT za gaz

Zwrot VAT za gaz w 2024 r. zasilł budżety domowe gospodarstw domowych, których źródłem ogrzewania jest ogrzewanie gazowe. gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. Dodatek przysługuje w wysokości zapłaconego podatku VAT wykazanego na opłaconej fakturze dokumentującej dostarczanie paliw gazowych.

Rodzaj dodatku	Ilość wypłaconych dodatków	Kwoty wypłaconych dodatków w zł
Vat za gaz	3571	206 204

9.11. Dopłaty do czynszów w ramach programu „Mieszkanie na start”

Zadanie powierzone Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w 2019 roku. W 2024 roku wydano 50 decyzji o przyznaniu dopłaty do czynszu na łączną kwotę 144 574 zł.

Dopłaty do czynszów w ramach programu „Mieszkanie na start”	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba decyzji	70	67	52	51	50
Kwota wypłaconych świadczeń w zł	151 020	164 158	146 599	144 573	144 574

9.12. Dodatki energetyczne

Dodatek energetyczny przysługuje osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Świadczenie zostało zawieszone od 2022 r. na podstawie ustawy o dodatku osłonowym.

9.13. Karta Dużej Rodziny

Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Karta przysługuje niezależnie od dochodu. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci powyżej 18 roku życia legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności na okres ważności orzeczenia. Dotyczy to także rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Ważne jest, aby w chwili składania wniosku rodzina spełniała ww. warunki. Jeśli w chwili składania wniosku rodzic (rodzice) nie mają na utrzymaniu co najmniej trojga dzieci spełniających wymienione wyżej warunki (uczących się do 25 roku życia), Karta Dużej Rodziny przysługuje jedynie rodzicowi (rodzicom) lub małżonkowi rodzica. W 2024 roku Dział Świadczeń obsłużył **333** wnioski o przyznanie karty dużej rodziny lub wydanie duplikatu karty dużej rodziny.

Karta Dużej Rodziny	2021	2022	2023	2024
Liczba wniosków	198	437	593	335
Liczba wydanych kart	502	1 034	1191	667

9.14 Wałbrzyska Karta RODZINA 3 PLUS

Program Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus skierowany jest do rodzin wielodzietnych, rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka z terenu Wałbrzycha.

Program kierowany jest do zamieszkujących na terenie Miasta Wałbrzycha rodzin wielodzietnych oraz rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, w których wychowuje się co najmniej 3 dzieci.

Potwierdzeniem uczestnictwa rodziny wielodzietnej w Programie jest specjalna karta – Wałbrzyska Karta Rodzina 3 Plus wydawana dla każdego członka rodziny.

Uprawnionymi do korzystania z Programu, są członkowie rodzin wielodzietnych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, zamieszkałych na terenie miasta Wałbrzycha, w których na utrzymaniu rodziców/opiekunów lub rodzica samotnie wychowującego dzieci, pozostaje,

co najmniej troje dzieci:

a) w wieku do ukończenia 18 roku życia, bądź w wieku do ukończenia 25 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej,

b) bez ograniczeń wiekowych – dla dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności,

c) bez ograniczeń wiekowych dla dzieci z rodzin zastępczych i dzieci z rodzinnych domów dziecka, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Celem Programu jest umożliwienie rodzinom wielodzietnym korzystanie ze szczególnych uprawnień w dostępie do usług, w tym systemu zniżek do miejskich instytucji kultury i sportu oraz innych jednostek podległych Miastu Wałbrzych, a tym samym zachęcić ich do uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym Miasta. W 2024 roku Dział Świadczeń obsłużył **339** wniosków o przyznanie Wałbrzyskiej Karty Rodzina 3 Plus.

Wałbrzyska Karta RODZINA 3 PLUS	2021	2022	2023	2024
Liczba wniosków	330	351	339	339
Liczba wydanych kart	1 158	1 315	1 204	1218

X. Pomoc cudzoziemcom

W dniu 24 lutego 2022 roku w wyniku zbrojnej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę obywatele Ukrainy w trosce o bezpieczeństwo masowo zaczęli przekraczać granicę z Polską z zamiarem pobytu w naszym kraju. W gminie Wałbrzych pierwsi obywatele Ukrainy pojawili się w dniu 26 lutego 2022 roku.

Obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt jest uznawany za legalny zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu w 2024 roku byli nadal zaangażowani w pomoc uchodźcom z Ukrainy poprzez m. in. weryfikowanie bazy noclegowej, udzielanie porad związanych z możliwością ubiegania się o świadczenia finansowe oraz niefinansowe, a także znalezieniem zatrudnienia. Na bieżąco przyjmowali wnioski od rodzin ukraińskich o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego w kwocie 300 zł dla obywateli Ukrainy, monitorowali miejsca zakwaterowania osób z Ukrainy, przyjmowali wnioski o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy oraz je weryfikowali, przeprowadzali wywiady środowiskowe z rodzinami ukraińskimi w celu zapewnienia wyżywienia dzieciom uczęszczającym do szkół i przedszkoli oraz pomocy w formie zasiłków okresowych, stałych i celowych, przeprowadzali spotkania informacyjne dla obywateli Ukrainy w zbiorowych punktach zakwaterowania, prowadzili pracę socjalną, poradnictwo oraz przeprowadzali interwencje u obywateli z Ukrainy.

Uprawnionym obywatelom Ukrainy udzielono w 2024 roku pomocy w formie:

- zasiłków stałych – 8 osób na kwotę 23.232,26 zł

- zasiłków okresowych – 98 osób na kwotę 201.076,90 zł
- posiłków – 7 osób na kwotę 5.037,76 zł.

Wyplacone środki pochodziły z Funduszu Pomocy Ukrainie.

Dodatkowo w 2024 r. zostały opłacone składki zdrowotne za 3 obywateli Ukrainy pobierających zasiłek stały na podstawie art. 29 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa obywatelowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w wysokości 960,86 zł. Wyplacone środki pochodziły z Funduszu Pomocy Ukrainie.

XI. Wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej przedstawiamy potrzeby na terenie miasta Wałbrzycha w zakresie zadań własnych gminy i zadań własnych powiatu. Ze zgłaszanych w ubiegłym roku potrzeb, realizacja niektórych zakończyła się lub jest mocno zaawansowana.

Misją Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu jest pełnienie roli organizatora usług społecznych i koordynatora systemu wsparcia społecznego dla mieszkańców Gminy Wałbrzych. W 2024 roku w sposób bardzo znaczący wzrosła liczba świadczonych usług społecznych dla wszystkich mieszkańców miasta Wałbrzycha, nie tylko osób korzystających ze wsparcia finansowego. Z analizy zjawisk zachodzących w działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2024 roku wynika, że liczba osób korzystających wyłącznie ze świadczeń z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku 2023, taka tendencja występuje od kilku lat. Wzrosła natomiast ponownie liczba osób i rodzin wymagających prowadzenia wyłącznie pracy socjalnej. W reakcji na zachodzące zjawisko od 1 września 2023 roku dokonano zmian w organizacji pracy Ośrodka. Zlikwidowano Zespoły Pracy Socjalnej 1-4. W ich miejsce powołano Dział ds. Diagnozy i Pomocy Społecznej zajmujący się diagnozowaniem potrzeb osób zgłaszających się do Ośrodka, przeprowadzaniem rodzinnych wywiadów środowiskowych i prowadzeniem postępowań dotyczących przyznawania świadczeń. Utworzono również Dział Pracy Socjalnej, w którym pracownicy podejmują działania z osobami lub rodzinami wymagającymi intensywnej pracy socjalnej. Rok 2024 pokazał, jak zmiana rozdzielania pracy socjalnej od przyznawania świadczeń była potrzebna i konieczna dla skuteczności realizacji zadań i świadczenia usług społecznych oraz ich rozwoju.

Z początkiem 2025 r. planowane jest uruchomienie Zespołu ds. Osób Starszych i z Niepełnosprawnością. Powodem zmiany jest znaczący wzrost liczby osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych nie mający wsparcia ze strony rodziny, wymagających: wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, objęcia wsparciem usługowym, skierowania do domu pomocy społecznej, objęcia wsparciem asystencji dla osób z niepełnosprawnością, czy też wsparcie dla opiekunów faktycznych w formie opieki wytchnieniowej.

Od września 2024 roku udostępniony do użytku został Dom Pomocy Społecznej przy ul. II Armii 4, który przeznaczony jest dla 38 osób. Poprzednio znajdował się w budynku przy ul. Zachodniej 17 i przebywało w nim 48 osób. Działał na podstawie umowy zawartej z Gminą Wałbrzych. W związku z koniecznością dostosowania ilości mieszkańców do możliwości nowej siedziby, która zgodnie z obowiązującymi wymogami jest przeznaczona dla 38 osób.

W celu polepszenia jakości usług społecznych dla mieszkańców zasadne jest podjęcie w roku 2024 następujących działań:

- Utrzymanie istniejących mieszkań wspomaganych w części budynku przy ul. Ogrodowej 2a oraz uruchomienie nowych zarówno w tej samej lokalizacji jak również w innych częściach miasta. Na terenie Wałbrzycha jest znaczna liczba osób samotnych, chorych, które mogą samodzielnie funkcjonować jedynie przy zapewnieniu im odpowiedniego wsparcia, dlatego konieczne jest uruchomienie kolejnych mieszkań wspomaganych. Dotychczas, w wyniku przebudowy parteru budynku przy ul. Ogrodowej 2a powstało 7 mieszkań wspomaganych dla 23 osób niepełnosprawnych osób, w tym z zaburzeniami psychicznymi oraz wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych. Kompleks obejmuje również punkt wydawania posiłków z zapleczem kuchennym oraz salę warsztatowo-szkoleniową dla mieszkańców, zagospodarowane zostało otoczenie całego budynku. Wychodząc naprzeciw potrzebom planuje się utworzenie dodatkowych mieszkań wspomaganych w budynku przy ul. Ogrodowej oraz w innych dzielnicach miasta. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obecnie realizuje w partnerstwie projekt „MieszkaMy i działaMy – cztery kąty maMy”. Projekt realizowany w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, który jest współfinansowany ze środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Priorytet 9 Fundusze Europejskie na rzecz transformacji obszarów górniczych na Dolnym Śląsku. W ramach projektu powstaną cztery mieszkania: 3 mieszkania wspomagane, jedno mieszkanie treningowe. Dwa z mieszkań będą funkcjonowały w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, jako mieszkania wspomagane.
- Prowadzenie szkoleń i superwizji terenowych pracowników socjalnych i kierowników działów. W celu poprawienia jakości pracy pracowników socjalnych konieczne są systematyczne szkolenia, doskonalenie zawodowe oraz przeprowadzanie superwizji. Od wysokiej jakości pracy oraz aktywności pracowników socjalnych oraz kierowników odpowiedzialnych za pracę działów, którzy wykonują bardzo trudny zawód zależą wyniki działań pomocy społecznej, która zmierza poprzez udzielana pomoc do usamodzielnienia korzystających z pomocy społecznej. Działanie to ma charakter ciągły i będzie realizowane rokrocznie.
- Poszerzanie oferty usług dla osób starszych, niepełnosprawnych m. in. asystenta osoby niepełnosprawnej, udział w projektach UE, ministerialnych w których można uzyskać dofinansowanie na tego rodzaju wsparcie dla mieszkańców w związku z dużymi potrzebami w tym zakresie.
- Podnoszenie kompetencji pracowników ośrodka w ramach pracy ze społecznością lokalną. Organizacja pracy poszczególnych działów w kierunku wykorzystywania nowoczesnych i aktywizujących metod pracy z mieszkańcami, w ramach rozwoju usług społecznych.
- Dalszy rozwój nowych usług społecznych, dostosowanych do oczekiwań i potrzeb mieszkańców Naszego miasta.

